A mons. Generale

IANI ANYSII SATYRAE.

AD POMPEIVM COLVMNAM CARDINALEM.

Ex eodem Cæſaris priuilegio Authoris iniuſſu quiſquam ne imprimito ne ue uendito.

Emendatôre prius deindè legetôre

IANI ANYSII SATYRA DE PRINCIPE AD CABANILIOS.

Ingere ſi cupiens uaſta quis mole Gigantem
A capite incipiat, frõtis ſpatia ampla pateſcãt,
Magna ſupercilia, atq; oculi, ceu rupe ſub alta
Speluncæ, horreſcant late, longeq; recedant,
Promineat naſus, barba horrida pendeat ore.
Cætera Pygmæum referat, collum breue, pectus
Exiguum, exileſq; manus, & crura pedeſq;,
Quid monſtri hoc ſit, qui luſus riſuſq; popello?
Quid Paganinus ſi ſingula membra ſeorſum
Ducat commenſu obſeruato, nonne coloſſum,
Dædali ut agnoſcas præclari artemq; manuſq;,
Erigat ad Gallos, quem noſtro coxerit igni
Ex noſtra argilla? Quia ſic Traiane petiſti,
Regius eſt Satyræ titulus, grande atq; ſuperbum
Nomen. ſi partes coeant male, quid patre digni
Vos ergo iuuenes, riſumne tenebitis? idem
Sit Princeps tanto ſublimis nomine, ſi intus
Seruiat. exuctim ſi noſter Horatius artem
Haurit de græco fluuio, regeritq;, poetæ,
Atq; ut apes uario decerpit flore liquorem
Mellis, tantundem liceat mihi. non ego membra
Ordine diſpoſui. ſat, amuſim ſi bene rexi
Contentus minio, nam fucum haud ſeria poſcunt.

Eſto huius claſsis, populi qui ſumpſit habenas,
Quas terris tradens dat habere deus pater & rex.
Sunt humanorum ſi regna uicaria regum,
Sit propiorq; deo, & ſit ſordibus hiſce neceſſe eſt
Semotus longe rex, heros, ſemideuſq;.
Neſcitis miſeri mortales, regna cum auetis
Quantum onus optatis, quantos ceruicibus enſes
Appenſos ueſtris hilareſq; alacreſq; ſubitis.
Purpura, diuitiæ, fulgentia tecta, columnæ,
Menſæ auro ornatæ, centum pueri ſpecioſi,
Organa tercentum, cantores mille ducenti,
Vis celerum, longæ ſtipatorumq; cateruæ
Non faciunt regem. monſtrum depinximus ante,
Atq; hoc, atq; alijs informius eſſe tyrannum
Monſtrum, paulisper quæſo expectate, docebo.
O priſci mores ſancti, quum non niſi reges
Spectatæ uirtutis, conſenſu omnium, amore,
Lætitia immenſa, & populorum pollice utroq;
Deſignabantur. procul ambitus, atq; erat omne
Inſignem, uitium quod denigraret honorem.
Tales Aegyptus uidit ſolia alta tenentes.
Nobilitas ſtudijs ſophiæ incumbebat auitæ,
Inde ſacerdotes, diuinos dijs dare honores,
Hinc reges culti, purgati pectora ſancta.
Pulchrarum rerum illa hominumq; feracior ætas
Fulſit, præſentes diuos licuitq; uidere.
Nonne ſalutantur reges hodie, omnium egeni

Virtutum, quæ extendunt famã, animũq; ſerenant.
Hinc bella, hincq; fames & egeſtas improba rerum,
Vrbium & exitia, & miſeri interitus populorum.
Sunt Thebæ exemplo, & Priami miſerabile regnũ.
Lex illa eſt ſancta, in cœlum quæ laudibus effert
Defunctos uita Auguſtos, differtq; petitq;
Morſibus indignos uita imperioq; Nerones.
Quos Meſſene adeo ſit dedignata coronis.
Mirum ni hæredes norma informantur ab illa.
Quòd reges tulerit natura ab origine rerum
Alma parens, doceo argumentis. nonne uidere eſt
Ceruorum agmina, ſiue leonum, ſiue elephantum,
Siue uelis maiorum animantum, ſiue minorum,
Addo pennatas uolucres, piſceſq; natantes,
Noſcere ductorem egregium? tum ignobile uulgus
Arbitrio nutuq; ducis facere omnia porro,
Seu procedendum, ſeu ſtandum, ſeu fugiendum.
Vt pulchre exemplum dat apum reſpublica, reges
Rite Ioui mactant, quum plures ſceptra capeſſunt,
Non ſecus ac dominos immiti pectore, contra
Concordes uni exponunt cum ſanguine uitam.
Felix illa adeo domus, imperium quoq; felix
Quum penes unum ſunt ſceptri faſtigia. nonne
Præſidet una animo ratio? cor & artubus unum?
Rexq; paterq; idem deus imperat omnibus unus?
Si Lacedæmonijs nos moribus inſtituiſſent
Patres, non pulchra hæc ſcriptis præcepta daremus,

Quippe illis doctrina ſimul creſcebat & æuum,
Vita erat ex modulo, atq; ſigillo ſemper eodem,
Vnus amor patriæ, res cunctis publica cordi.
Is mos Principibus noſtris utinam ſit, & hæres
In regnum patrium & mores ſuccedat auitos,
Perq; manus, leuis ut rapiebat lampada curſor.
Si hoc tantum regni diſcrimen, tu pater omni
Peruigila ſtudio, ut regno ſit dignior hæres.
Eſſe ſub imperio, uirtutem teq; magiſtro
Diſcat, laudatoſq; uirûm ueroſq; labores,
Cyrus ut Aſtyage & doctore & auo fuit uſus,
Sub patre Cambyſe, & patriæ ſub legibus altus,
Qui qualis rex, & quantus euaſit in armis,
Non eſt uana fides tot claris teſtibus, ut ſol
In Xenophōte nitet. Regum pueri hæc monumēta,
Nocturna uerſate manu, uerſate diurna,
Excitet è ſomno uos Cyrus & inclyta fama.
Aemula Miltiadis uirtus Perſæ obſtitit acri.
Nonne pater demens? qui natos negligit his dum
Attente quærit rem non ſatis Hercule dextro,
Quam mox lenones, meretrices, ganeæ olentes,
Menſipetæ aſſentatores, gula & alea perdant.
Mitia uel fera ſunt animantia cuncta ſuopte
Ingenio, minimumq; addit ſtudium arsq; magiſtri.
Hoc mediũ quod homo eſt, quibus informaueris ipſis
Veſtibulis uitæ, hos mores ſeruabit ad uſq;
Vltima conſuetos fatalis limina curſus.

Rex, populo cupiens & caris pro ſore natis
Officio præceptoris fungatur, oportet.
Hoc ſibi cenſores, uiguit quum Roma, uolebant.
Vnde illi heroes magni ſapientia & armis
Scipiadæ, Fabij & fortiſſima corda Catones.
Hic opus ingenio præſtanti, & pectore culto
Artibus ingenuis, multa audiat & legat idem
Plurima, theſauro quæ animi commendet, ad uſum.
Pluraq; ſolers experiatur nare ſagaci
Veſtigans, ne qua obſtupeat noua & admiretur.
Mores ille hominum multorum uidit & urbes.
Hinc dicendarum uis rerum & copia felix.
Hinc uirtus magnis quæ fertur ad aſtra poetis,
Ille mihi eſt Princeps cui rerum cognita cauſa eſt,
Maxime earum, quæ uitam decorantq; iuuantq;,
Conciliantq; deo, atq; ferunt ſublimem in olympum.
Quærat Anaxagoras quid ſol ſit. lampas an ignis.
Scilicet huic ſimiles ſunt Mimi tempore noſtro,
Regali in trabea, pleno ſpectante theatro,
Qui bona abutendo corrumpunt & maleuertunt.
Præter perpaucos quorum nitet aurea uirtus,
Vt ſol exiguas ſtellas clariſſimus inter.
Pro ſcelus horrendum, ille gregarius & numerus ſit
Qui pulchre ſcribit, qui docta uolumina uerſat.
Signant Chaldaiciſq; notis, indiſq; libellos,
Et quæ ne legat ipſe quidem qui ſcripſerit. At tu
Non ita Traiane, ut ſperem te æquare poetas.

Carmine præclaros Conſaluia dum canis arma
Reſq; tuas geſtas quæ poſtera perlegat ætas,
Te ſolio Cyri ut digner iuſſere camœnæ.
Non ita Liuiades noſter, magni hic ducis artem
Scit libris, promptaq; manu conuertit in hoſtes,
Et tantum uirtute alios, quantum anteit honore.
Non ita flos gentis fregoſæ Octauius, alto
Hic patriam, è pelago in portum deducit amœnum,
Tranquillum, tutum, Neptuni regia quæ ſit.
Nam culta ex Academia, abundantiq; Lycio
Res ita ſi poſcat, iuſtiſsima ad arma uocantur,
Dulcibus aut uerbis norunt ſedare dolorem
Conceptum temere atq; ardentes pectoris iras,
Mortem arctis uinclis uincire, reſiſtere fatis,
Atq; ipſum exorare Orcum, atq; iterũ aſtra uidere.
Siſyphus Aeolides muſis dilectus & Orpheus
Mulſerunt manes, hic lingua, cantibus ille.
O utinam Italiæ populis, quos heu furiæ orci
Seditio atq; ſimultas uaſtant, dent dij habere
Tales rectores, concordiaq; aurea ſurgat,
Illaq; maieſtas latij ſanctuſq; ſenatus.
Aſpirant in idem, imperium & ſapientia ſignum,
Dulcis amicitia hinc illa eſt Iouis atq; Promethei.
Ludentem egregie fidibus natum occupat Ocnus,
O ualeant inquit Cicerones Virgilijq;.
Heus bone qui ſtudijs præ uanis deſpicis illa
Optima, tantopere quæ extollit ſancta uetuſtas

Proxima ſunt tēplis fora, cernūt di æqua & iniqua,
Deteſtor Phalarim dirum,taurumq; Perilli.
A recto abducunt homines ira atq; uoluptas,
Hoſtis uterq; animo infeſtus.Prudentia,contra
Quæq; animum fortem facit,& quæ tēperat,inſtant
Virtutes,uitia impugnant fulgentibus armis,
Deijciuntq; gradu. ſi atram prudentia nubem
Ex oculis animi exturbarit,continuo almum
Conſilium exiliet,totum quod deſpicit orbem
Terrarum,mentemq; alto permittit olympo.
Ille mihi eſt princeps qui ſeſe intus uidet,& qui
Quantum res patitur,maieſtas fertq; decori,
Conſilio tempus dabit,& ſpatium dabit iræ.
Omnia ſedatis animis agere,eſt ſapientis,
Sitq; deo hic curæ qui plus polletq; poteſtq;.
Non ſecus atq; alijs ſibi rex dominabitur,illa
Subdola pellatur pellex,maleſuada uoluptas.
Militiæ atq; domi uirtutum cura ſub alto
Pectore peruigilet.ſunt otia,nonne etiam ſic
Eſt animo belle?pulchrum ac memorabile dictum
Scipiadæ obſerua,ſolus Traiane nec unquam
Sis,tecum aut loquere aut cum libris,ſemper amici
Non adſunt & ſæpe negotia publica ceſſant.
Quidnam Muſica,quidnā Athletica uult ſibi magni
Illa ſenis?niſi non animum marceſcere pulchrum,
Et corpus ſinere.efficies ſtudijſq; probatis
Officijſq; uiro dignis,uirtute ſecunda,

Ingenti duce fortuna, Ioue & auſpice ſummo.
Hic rerum ſuauis concentus pectore in imo eſt,
Quiq; hominem uinctum teneat dulcedine mira.
Exercet corpus uenatio, honeſtaq; regi eſt,
Quippe quæ inertes deſidias, mala & otia tundat,
Chironem heroaſq; refert genus acre uirorum
Horrida qui ſyluis bella indixere feriſq;
Dictynna duce, quam peperit dia ex Ioue Carme.
Vtilis eſt, ſtudio armorum quia proxima, curſu
Præcipiti excelſos montes, ualleſq; profundas
Pone feram, & latum decies tranſmittimus æquor,
Nec retinent foſſæ, lamæ, fluuijq; rapaces.
Omni æuo hæc apta. imbellem puer inclytus ille
Pertæſus prædam ceruos damaſq; fugaces
Oderat, ingentemq; dari aprum urſumue ferocem,
Aut fuluum optabat deſcendere monte leonem,
Aut ſi alium Phœbe Nemeam miſiſſet olympo.
Nec fuerit uile, aut iaculum torquere, ſudemq;
Ferream, & inſanum diſcum, uaſtumq; molarem,
Aequales inter uirtute & robore claros,
Conſulere hic latus & fortes librare lacertos.
Aut arcu aut funda, aut baliſta ferrea ibera,
Aut amentata liquidum petere æthera corno.
Aut acie obtuſa uitare inferreq; plagas,
Atq; palæſtra certare, & contendere curſu.
Aut peditem aut in equo phaleris auroq; nitenti,
Vt poſt quum ſit opus uibretur Noricus enſis,

Theſſalus & ſonipes acrem immittatur in hoſtem.
Theſeaq; Alcidenq; Erycemq; ſequere imitando,
Quos docuit Pallas magnos ſapientia & armis,
Auſonioſq; duces Picumq; patremq; Quirinum
Saturni auſpicijs celebres, Ianiq; bifrontis.
Non mos permittit choreas ſuadere, pilamq;
Romulidis conceſſa uiris, grauis Appius inter
Quum Salios uiſus motus uibrare procacis.
Heroas taceo, & Græcos fortiſſima corda,
Antiquoſq; patres, decuit quos illa uetuſtas
Simplicitaſq; choros reddens choreaſq; deorum.
Deniq; ne parce inſignis ſuperare labores
Inq; omnem ſtimulus laudis te impellat arenam
Traiane. Et quia pernicies mortalium iniquo
Nata Orco, in bella inuaſit, tormenta liquare
Aenea, tornare affabre, & quia ſic tibi cordi eſt,
An deterrebo? eia agite eripite arma tonanti
(Nil ultra reliqui ſit) fulgura, fulmina Reges.
At deus inuenit dirum Salmonea ad Orcum.
Affectos ſenio aut morbo exercere poteſt, ſeu
Molliter aſturco incedens, ſeu flumine prono
Lynter, & ex genere hoc permulta, ſed omnia ſupra
Lectio erit clara, ad corpus facit hæc animumq;,
Delectat, paſcit, uegetat, docet. hæcq; medetur
Iræ, triſtitiæ, & ſæuis animi hiſce tyrannis.
Cauſa animi ludus conceditur & rigor ore
Omnis ut abſcedat, frontem linquatq; ſerenam,

Nam gelida feriunt populi formidine pectus.
Torua ſupercilia, atq; in maieſtate timenda,
Mox odium, exanguem ſequitur letale timorem.
Par uitium faceret deſpectum teſſera regem
Spe lucri, & forſan mendacem & uaniloquentem.
Illum deteſtor qui diuos crimine figit.
Ille immanior immani atq; Gyge atq; Typhoeo.
Hi ſunt audaces, quia freti corpore uaſto,
Impius ille audet lingua confligere diuis
Fulmineo æratos dum cœlos perforat ore,
Tantum lingua audax, infirmus cætera homullus.
Caucaſus obiectus rigido uulturq; Prometheo,
Siſyphus & ſaxum uoluit ſuper ardua montis.
Illi nulla Arime, nulla eſt ſatis Aetna Typhoeo.
Cumprimis regi uocalis Muſica honeſta eſt,
Siue lyram celebreſq; fidis, ſiue organa mauis
Quæ centum calamis reſonantibus æthera mulcent,
Sed modo ne eneruet corpus, mentemq; ſupinet,
Neu leuis impediat grauiora negotia Siren.
Linquimus in foribus curam, & ruat arduus æther,
Vos miſeri interea infortunatiq; clientes
De rabie barbam tractatis, roditis ungues.
Clementi, miti, & manſueto pectore ſit Rex.
Ac ueluti eſt apibus ſine triſti cuſpide & armis.
At tamen iraſci ſciat, & punire nocentes,
Caſtiget dictis, odium & conuicium abeſto.
Obſeruet canos, atq; eximia arte peritos,

Aetatiq; ſuum, meritiſq; impendat bonorem.
Ne ſeruos neu inopes deſpectu oblimet atroci,
Atqui tunc duplices palmas intendet olympo,
Fecerit ingenio, quod ſe regnoq; potentem.
Curabit ratio, ne res quid publica damni
Noſtra ferat. nulla & pars corrumpatur boneſti,
Pectore ſub noſtro latitat reſpublica, qua non
Maior Romana, aut olim Spartana refulſit.
Seruanda in cunctis maieſtas atq; decorum,
Ne quid humi ſerpat, ne turgeat, omniaq; intra
Sint modulũ harmonia hinc cõcors & gratia pulchra
Naſcatur, quam uel laudet naſo Heluius unco.
Nil eſt tam caſtum, quod non hoc iudice peccet.
Singula dirigere ad ſignum finemq; probatum,
Nobilis una docet ſapientia, qua duce faſtus
Inceſſuſq; decet regem ſoliumq; ſuperbum.
Cuncta bona huic uirga diuina ſuppeditantur,
Ab Ioue ſunt reges, Iouis eſt ſapientia proles.
Intra ædes Alfonſus arago comis amicis
Parq; erat, at regem facile loca publica norant.
Talem te præſtas conuiuam Balnei amœni
Propter aquas, aut inter aquas tabulata per alta
Traiane, æſtate in rapida quum Sirius ardet.
Confirmatq; paritq; hæc Comeſſatio amicos,
Minoa & priſcos reges abduxit ab altis
Hæc ſolijs ſæpe, expoſitos uulgoq; & amicis.
Quæ laudes mox, quis ſermo de Principe ferri?

Sit modus in uino inprimis,ne indigna ferantur,
Romulus exemplo magnis ſit regibus.haud hic
Laudarim Græcos, macetæ prolemq; Philippi.
Quod Bromij impulſu eſt factũ:magno uelit emptũ
Non factum,quũ animus reſipit ſeq; explicat œſtro.
Rex laudi ſtudeat,ſunt reges gloria alendi
At ſolida,at uera,at ſpecioſa flore perenni.
Vera eſt gloria,radices quæ ad tartara mittit,
Stelligerumq; æquat rutilanti uertice Olympum.
Splendor ſceptrigeros & munificentia reges
Omne & magnanimum decet , aut conuiuia quæris,
Aut largos ſumptus,belliq; domiq; ſuperbum
Quicquid erit.portus,arces,immania templa,
Atq; ſuperba opera , in noſtra quæ cernimus urbe,
Fecerunt ataui,nunc dira incuria perdit,
Atq; amor improbus auri,auri exitiale uenenum
Optatumq; malum.uili ſtirpe indicat ortum
Turpis auaritia.eſt regnum cos certa animorum.
Quod magis horrendum ſit monſtrũ principe auaro?
Reges ſunt mercatores hodie.bene Thebis
Vile habitũ hoc ſtudiũ,ĩterdictũ & honoribus urbis.
Non modus eſt agri,nec opum ,ſacra imperat auri
Maieſtas,ſeruit uirtus aut frigore torpet.
Vt grauido autunno fulgentia in arbore gaudent
Mala legi dignis manibus,ſic gratia habenda
Regibus a magnis nanciſci, munera cui dent.
Mens facit & regem ſi regis munia obibit,

Nempe ſacer cælo & terræ imperat intellectus,
Omnia ſunt ſapientis. ſi ſuus eſſe uolet rex
Sit ſapiens, ita ſe & regnum noſcetq; regetq;
Interno uictor debellato hoſte triumphans.
Se caret & regno uacuus uirtute tyrannus,
Pulchræ mentis inops, expers pulchræ rationis,
(Seditio eſt eadem, ac regnis in pectore noſtro,
Quum ratio diris urgentibus hoſtibus altam
Deſerit arcem animi, dubio ter uicta duello,)
Prædæ intenta cohors dicto ducis haud ſatis audit,
Sed ſe onerans opibus uictricia proijcit arma.
Atqui eadem dux præclaro cum milite ſentit,
Seq; auro immergit præda inuitatus opima.
Ecquæ gloria? ſi tantum uictoria prædam
Affectat. merget ſemper Calydonius haud ſus
Se lamæ atq; uolutabro atq; luto graueolenti.
Iſte ſuam metuatq; umbram, muſcaſq; uolantis.
Sol raro fertur canos uidiſſe tyranni,
Peſſum ſeſe ipſum dat, ubi excidit ira deorum,
Sardoniche effugiat nulla inſuperabile fatum,
Et referat piſcis, modo quam proiecit in altum.
Nutantem puppim, latera exuperantibus undis
Latrantis Scyllæ, noctis caligine cæca
Nauita quam regat indoctus clauiq; magiſter,
Non certo dicas ſalſum potum ire liquorem?
Iſtos Cypſelidas bone Iupiter obrue ad Orcum,
Vulturios uiuorum hominum, Leſtrigonas atros,

Cyclopas deteſtandos, Titanas iniquos,
Exitio rerum nata immaniſsima monſtra.
Si quis compoſuit binos litem inter amicos
Conſequitur laus, atq; oculo hunc deus aſpicit æquo
Quid regi fiet, communia qui bona curat?
Quales ſunt reges, talis populus ſolet eſſe,
Plus nocet exemplo quam re ſublimior ordo.
Non prorſus mihi diſpliceat rex iunior annis
Si mores ſunt laudati & ſene Socrate digni,
Scipio erit ſatis immaturo conſul in æuo.
Diſpliceat ſenior dignus bullaq; trochoq;.
Quid ſi homo nouus, obſcuris natalibus ortus?
Sint modo uirtutes claræ, clariſsima facta.
Nonne coles auro ſimulacrum, ſiue Orichalco
Factũ? quod nuper fuerit Laſanũ, aut Trua putens?
Quid, capite imperium cenſus ſi geſſerit armis
Atq; animo inſignis, multis claruſq; trophæis?
Quid refert rectus ne ſit, an talo altior altero
Auguſtus patriæ, portentoſiſsimus hoſti.
Ne puer indigna inficiatur labe cauendum,
Retia tenduntur tot tanta impubibus annis
Eſtq; ætas facilis flecti, tectoria ut alba
Inductum primo exugunt retinentq; colorem,
Ad uiuum reſeces Mentagram, non tamen omne
Diſcutitur uitium, ſi ſol mane orbe ſereno
Surgat, næ nitidam ſperabis cernere lucem
Ad ſerum uſq; occaſum, hæc ſunt certiſsima ſigna

Atq; obſeruanda eſt adeo deſueſcere multum.
Sæpe uiros magnos uitia, illa ætate recepta
Declinauerunt fœde de tramite recto.
Prætereo prudens. A natura omnia porro
Sunt uitia ætatum. iuuenes aura leuiores.
Sunt parci queruliq; ſenes, & ſuſpicioſi.
Iudicio tamen auriga, dux atq; magiſtra
Sublimis Sophia, hæc freno compeſcet, & extra
Obicibus poſitis, clatbriſq; exire uetabit.
Socratem an emergens iugulus tam fecit inertem
Ac bardi ingenij? ueneris luxuſq; fluentem?
Haud unq̃ hunc franget, frãgit quæ cũcta ſenectus.
Sed quid ego a ſigno diſcedo longius errans?
In pauca hæc præſtat conferre oracula diui.
Belua ne tetra inſipientia, te, antecaueto
Opprimat, ad lapidem quadratum inſiſte premendo
Oedipodes, ſphingas deturbans rupibus altis,
Sic, neq; te lædent fallacis pocula Circes.
Plena impoſtorum, fraudis ſunt omnia plena.
Si quando te animi nimius ſeduxerit hoſtis,
Ilicet affectum labentem perfer in Album
Quanq̃ obluctantem Rationis perfer in Album,
Et te Reginæ ultricis permitte flagello,
Teq; tui ipſius pudeat porro pigeatq;.
Pro pudor Omphale pendenti penſa puellis
Perditus Alcides ſummittat fortia colla?
Si ingens uis pluuiæ cœlo deſcenderit udo,

Aequora quum perflat bucis nigrantibus Auſter,
Tu medio in campo degas ſub tegmine nullo
Vitabisne imbrem ſapiens, flatuſq; malignos?
Sic uitia hærebunt ſi te ſummiſeris illis,
Inſtar hydræ capite ex uno ſeptena oriantur.
Hæc, ante aduerſum galeam clypeumq; parato.
His quando expoſiti ſumus urticam erue ab horto.
Damnarunt puerum doctæ ſapienter Athenæ
Coturnici oculos fodicantem, atri utpote cordis.
Si Phœbum docuit ſapiens pulcherrima rerum
Glaucus, nil regi prius atq; antiquius eſto
Quam prauos mores graſſatos tempore longo
Inclementer, & ore truci ad uiuum reſecare,
Inq; uicem inſerere ex omni quæ parte placere
Poßint prædulci ſucco, ſuauißimo odore,
Hæc illa Ambroſia eſt, illud nectarq; deorum.
Ad rem diuinam i lotus, cum ueſtibus albis,
Non deus, Arrabiæ prouentibus, aut Hecatombis,
Pectore ſed puro placatur, farreq; paruo.
Quod minimum placet eſt aras fœdare cruore,
Et poteras Abdera hominem mactare? ferocem
Barbariem, aut potius mores imitata ferarum.
Sit deus auſpicium, quæcunq; negotia primum
Aggrederis, ductuq; dei lux cœpta recondat
Se nocti, tenebræ ſed nullæ pectus opacent,
Nec cor triſte premat uirus, mel lingua loquatur,
Nam diræ, triſteſq; preces aſcendere olympum

Non norunt,aut in caput exitia alta reportant.
Clamq; palamq; adeo uerbo atq; opera bonus eſto,
Lingua magis q̃ ferri acies incidit acute,
Id quod pœna docet miſerandi Tantali in Orco.
Tu linguam inſtitue ut ſemper generoſa loquatur,
Quæq; uidebuntur perpulchra ea perfice factis,
At crudelia,ne illa quidem tu unq̃ meditator.
Inſidiæ in nuptam alterius,damnata libido,
Omnibus ab rebus uis,& fraus omnis abeſto,
Mœchari turpe eſt,ſequiturq; iniuria natos.
Sis æquus domi,ab orco nanq; domeſtica lis eſt.
Abſtine ab inuidia,at pulchri tamen æmulus eſto,
Triſte malum inuidia eſt cæco ſub uiſcere natum.
Improba rodit os,exugit penituſq; medullam,
At nec Athos ingens premeret præcordia tantum
Dijs aduerſus Athos.laudato ingentia regna
Exiguum regito.Macetum rex fudit ineptos
Queſtus,quod plures uincendi orbes ſuperarent.
Fingit equum molli ut freno duroq; magiſter
Sic populum indomitum princeps fingatq; regatq;,
(Quãdo hominẽ ĩperio ſummitti dura adeo eſt res)
Temporeq; utatur ſapienti,tempore cano.
Quid quum fortuna arridet,feliciter omnis
Et res procedit ſucceſſu cœpta ſecundo?
Tunc docto rectore opus eſt freniſq; & habenis,
Aliger in campos equitem ne effundat apertos
In cœlum ſublatus equus curſumq; negatum.

Iupiter audaces nimium diro afficit œſtro.
Quum terga oſtendit nihil ex ſententia abiuit,
Ne te plus nimio crucia, emendare negatur,
Auxilium eſt ſerum, fortunæ cede potenti,
Atq; deum precibus ſummiſſe in uota uocato,
Haud ex præſcripto hoc da, hoc auerte, precando,
Nam miſſum facio populum turbamq; deorum
Quos expers ueri tantum eſt uenerata uetuſtas
Palladaq; Alcidenq; Iouemq; almam Veneremq;,
Iunonem & Genios thalami menſæq; potentes,
Quos patribus licuit præſentes ſæpe uidere
Sanguineiſq; armis partes defendere iniquas.
Sæpe etiam præſtant incommoda triſtia blandas
Iſtas lætitias & commoda dulcia uitæ,
Qua ſpreta, illa adeo patet aurea regia cœli.
Contra, Sirenas maleſuadas poſt manet imo
Sub barathro ſæuis inſtans cruciatibus Orcus.
Res hominũ ars certe ingeniũ & fortuna gubernãt,
Præpollet ſed enim triplex mirabileq; unum,
Omnia cui parent, nutu qui ſydera torquet,
Nequicq̃ illa uoces, huius tibi numine læuo.
Res ampla eſt oneri ſtulto, robur furioſo.
Plerunq; exitio, uotis quæ ſæpe petuntur.
Hæc Thebis cladem, & Troiæ, peſtemq; tulere,
Vtile non unquam uenerando certet honeſto,
Non pede diuerſo uirtutibus itur in ipſum
Pulchrum, quod homines dijs immortalibus æquat,

Cōſtat enī ex rhythmo harmonia, ex utroq; chorea
Qua ſalit æternis diuum concentibus æuum.
Tu ſta animo, grauia expugnās mōſtra oībus armis,
Monſtra horrenda, hoſtes animi & uirtutis amaros,
Nuſquam defueris, quo te cunq; aduocet uſus.
Virtutis comes eſt labor, incolit ardua, uirtus,
Dij ſuperi quos fert fructus triſtiſsima radix.
Si nobiſcum oriturq; labor, frugi ille & habetur
Qui ſudore ſuo uiuit, tua maxima cura
Sit Rex, nil pigrum atq; ignauum ferre patiq;,
Hos coge, impelle illos, caſtiga, excita inertes,
Ne longum patere errones impune morari
Vrbe tua, diſquire artem, & quæ cauſa moræ ſit,
Tolle ueneniferum generoſa ex arbore uiſcum.
Cumprimis habet hæc Venetum, cum laude ſecūda
Regum conſeſſum priſcorum, cura ſenatum
Vt quondam pagum ſapientis in urbe Solonis.
At ſanctum hoſpitium, hoſpitij inuiolabilis eſt lex,
Eſt iouis hoſpitium, & regum ioue progenitorum.
Admiſſo menſæ eſt ignotum Bellerophonti.
Tecto excepta Ceres Phytalo dedit inclyta dona.
Vis peregrinorum recipit ſe forſit in urbem
Solers tu inſidias meditator & ante caueto,
Sint adeo exemplo tot preſſæ his artibus urbes
Siue Syracuſæ, Sybaris ſiue urbs opulenta.
Inſidijſq; doliſq; eſt orco tradita Glauce
Præclaræq; Creon Ephyræ qui ſceptra tenebat.

Inſidias inquam meditator & antecaueto,
Sed modo ne toruos oculos œagria Pallas
Auertat, non ſemper erit tibi noxia Lemnos.
Non ſemper Græcos pepulerunt urbe Catones.
Braſsica nec ſemper medicos tulit utilis uſus,
Nanq; ubi mollities illum expugnare rigorem
Cæpit, & unguentum ſucceſsit puluerulento
Sudori, trabea atq; odit ſublimis aratrum,
Et Cincinnatos ſubderiſere Nerones,
Continuo, horrendum uiſu, uelut Oceani quum
Obicibus ruptis miſeros merſere Britannos
Immenſi fluctus, tellus ſubſedit & undis,
Morborum facies ſic inuaſere ſenatum
Et prius ignotæ, acciti medici peregrini
Sunt igitur, plauditq; nouis ſibi moribus orbis,
Illaq; ruſticitas Scythiæ diſceſsit in agros
Atq; ad Hyperboreos & ſedes Orithyiæ.
Summotis uitijs ſcabie fœdiſsima & omni
Artifices claros optandos regiam in urbem
Vndiq; Rex curet parcens nulliq; labori
Et nulli impenſæ, redeat cum fœnore quæ mox,
Nam cæptis Charites reſpondent ſæpe uocatæ.
Hinc hirco inuentum potuiſſe adamanta domari,
Hinc humiles terræ cœlumq; & ſydera norunt.
Plurima do ingenijs hominum miracula rerum,
Quæ dij, Muſarum è gremio decerpere gaudent
Et natis dare dilectis pulcherrima dona.

Cui credas quantumq; uide, ſi lumina poſſunt
Fallere perſæpe, atq; gradu depellere ſenſum.
Sunt uana, oſcentuſq; auium præpeſq; uolatus,
Et dubiæ ſortes, iſtæc & anilia, ſed tu
Sobrius es, minimeq; leuem te inſomnia turbent,
Et Marium ride, atq; cubilia dura leonum.
Turbidus illa animus, Syllæq; potentia maior
Vrgebat. dolor haud facile præcordia mittit.
Ne ſæui in tumulos, cineres oſtende ſepultos
Ne ſoli. impius haud manes impune laceſſet.
Cur non æquo animo tolerandum damna, dolores,
Exilia, erumnas, uxoris crimina, mortes
Natorum idq; genus fortunæ tela ſiniſtræ,
Si ſunt hi uitæ fructus? ergo aut tolerandum
Aut mortem conſciſcendum, permittere cuiquam
Id quod non auſim. tu tanto obnixius omni
Contende ingenio peruadere ad illa beata
Arua, ubi lætitia æterna, & pax, gaudiaq; alta,
Id quod perficies Chriſti ob ueſtigia ſeruans,
Quicquid enim ſanctũ pulchrũq; & amabile cunctæ
Præſcribunt normæ exactum in ſe continet una
Lex Chriſti, in cœlum certo quæ tramite ducit,
Regnat ubi æterno imperio, æterno deus æuo.
Et dubitant aliqui hæc ſibi fœdera non fore firma.
Felicem interea nulla infortunia lædent,
Si ſpes hæc animum certa offirmauerit æquum,
Quid ſoli officiant nebulæ inſanæq; procellæ?

Celſo animo eſt rex, uel ruat omnis machina mundi
Cardinibus diuulſa ſuis, ſe ipſa inclyta uirtus
Armata, haud metuit quicquam, at nec læditur unq̃,
Par ſibi, ſemper & æqualis, uultu uſq; & eodem.
Conſilio ex alto perage ocyus, anchora tardet
Delphinum, nullus ſerus dolor inde laceſſet.
Nil temere facias, neu te neſcire fateri
Quod neſcis pudeat. meliori cede. ſed illum
Omni contende ingenio ſuperare. perito
Miltiadi armorum, Dario dira minante,
Ceſsit Ariſtides primas. Marathonia pugna
Hinc clara in Perſas, celebret quam fama perennis.
Malle expilari, q̃ uenire, ille ferebat
Cui præ diuitijs libertas candida fulſit.
Neſtoras omni opera ac ſtudio quæſiueris, altum
Munit conſilium ſublime, ſilentium. ab hoſte
Non prius auditum è caſtris abuſſe Neronem
Quam rediſſe, habuit falſum hæc aſtutia fratrem,
Tum patriæ excidium præſenſit maximus Afer.
Ne Veneri nimium, ne uentri indulſeris, illa
Scripta, incīſa animo, duo, ſuſtine & abſtine, habeto.
Vitæ eſt pernicies, malum & incurabile, uenter,
Infra deterior uentrem latet abdita peſtis,
Ac uirus multo ſtygijs letalius undis.
Id Capuæ debes, quod ſtant tua mœnia Roma.
Impiger es, neq; ad ignem cor corrumpe ſedendo,
Quod theſauri inſtar nobis dedit optima mater

Natura, haud pretium potuit perſoluere maius,
Non ſi cuncta quidem imperio det habere creata.
Quum bene curaris animum, ne neglige corpus,
Dignum rege locum incole, ſint laquearibus aureis,
Maiorum ſtatuis, picturis, ſintq; columnis
Tecta ornata altis, foribus bipatentibus extra
Ac nullis clathris. ſint circum pulchra uireta,
Irrigui fontes, Nili ſalientibus undis,
Euripiq;, lacus, piſcinæ, ac ſepta ferarum.
Temperiem imprimis opta, cœlumq; ſalubre
Vnius è uita, populorum uita ſaluſq;
Quandoquidem pendet, uigilat rex omnibus unus.
Sit lauta, atq; adeo nitida ac pretioſa ſupellex,
Stragula byßina, purpurea, aurea, multa ſuperba
Aulæa, at nil non auro reſplendeat intus.
Non modo leutitia conditur regia menſa,
Sed præclarorum docto ſermone uirorum,
Et qui te poßint ſublimi carmine ferre
In cœlum, laudeſq; tuas nomenq; decuſq;.
Sordes è menſa, at magis abſint ſordida uerba,
Irreuocabilibus ſi pennis uerba feruntur.
Deniq; uiua domus ſit ſuaui prædita more,
Si pote ſit, cupiam ſapientes ordine in omni,
Triſte adeo ac miſerum eſt prauos cõtingere ſeruos,
Et prauos lateri qui hærent contingere amicos.
Corui pellantur uiuorum corda uorantes,
Corui infelices. pellatur garrula hirundo,

Idq; genus triſtis peſtes & toxica uitæ.
Optentur pueri ingenui, ingenuo ore miniſtri,
Nam q, animi eſt index corpus. pulcherrimi amator
Præcipue eſto rex, uitium procul omne faceſſat.
Non inſcite adeo, defuncto ſufficiebant
Aethiopes regem, ſpecie qui excelleret omnes.
Fœda miniſteria abyce. ſis memor utilem ad uſum
Ceu diſpenſator cenſus expendere regni,
Eſt tibi ſi ſceptri demandata ab Ioue cura,
Cumq; putanda illo ratio, quem fallere non eſt.
Perpulchrũ merito, ĩmerito dare turpe & ĩiquũ eſt.
Dant noſtri, indignum nebulonibus & paraſitis.
Iſtoſce ob ſumptus rem prodegere, nihil non
Sumunt fœnore, & urbem corrupere miſellam,
Vel uilis cerdo didicit fœnuſcula ab iſtis.
Horrea ſecuros reddunt populumq; patreſq;
Plena tibi, exemplum præbet formica quotannis.
Non nihil eſt curæ impendendum, condere ad uſum
Belli, aurum. atqui ſunt regni munimen, amici,
Et ſi æque ac patrem populi uenerentur, amentq;
Miſſum de cœlo diuum prope munere regem.
Hi, ſunt theſauri, præciſæ montibus arces,
Præclarum, prædiues, inexpugnabile regnum.
Nudus ſæpe ſuis Maſiniſſa urgente Syphace
Excipitur, uictus toties tum deniq; uicit.
Si fors delectus iuuenum contingat haberi
Finitimum in populum, aut durũ educturus in hoſtẽ.

Sit rex, aut gentem in longinquã, nulla mora obſtet.
Iurabunt in uerba ducis fortiſſima corda
Atq; uiam carpent alacres per & æqua & iniqua
Parentes dicto, ad nutum ducis omnia agentes,
Sit licet aduerſus Titanum exercitus ingens,
Immenſos ſcopulos iaculantum, extrema minantum.
Militiæ hinc decora, in cœlum quæ fama ferebat.
Nam facere, atq; pati, uirtutis fortia ſummæ eſt.
Militet hic exercitus, hic dux Pallade dextra,
Non ſit opus Epheſiiſq; notis, Gygiſq; potenti
Orbe, aut Plutonis galea, uſq; inuictus obibit
Prælia, ſecurus uirtutis munere Cæneus,
Hæc eſt ſacra cohors, nullis penetrabilis armis,
Compoſita, ut chorus, incedens pugnaq; recedens.
Non quot ſunt hoſtes, ſed ubi eſſent ſparta rogabat.
Hæc clandeſtino non impete copia uincet,
Robuſto nec equo Graius quem erexit Epeus
Troianis funus miſeris & fata ferentem,
Sed certa uincet uirtute & fortibus armis.
Clara luce, palam, inſtructo agmine, ĩ æquore apto,
Palladi ſi comes eſt uictoria fulta trophæis.
Pulchro ex conſilioq; & iudicio exit opus quod
Poſt, homines merito admirentur, ad aſtra ferantq;.
Expertos belli ductores delige & auro
Exple, tum meritos orna impertiq; coronis
Ac ſpolys, incende omnes ad præmia laudum,
Fortiter & belli decora ad præclara obeunda.

Hoſtem auro corrumpe licet: ſyncerus amicus
Nam ſit: corruptum qui pectus ſubijcit auro.
Atqui iniuſtitia & fraus & dolus omnis abeſto.
Quæ ſe auro redimit felix uictoria certe eſt.
Pacifero ſacra Plutoni ſunt ſæpe ferenda.
Brutorum atq; adeo horrendum confligere, contra
Humanum ac pulchrum cũ hoſte eſt cõponere pacẽ.
Scuto non enſe experiamur prælia prima.
Bellum nutrire eſt hamo piſcarier aureo.
Seruare incolumes pulchra eſt uictoria ciues,
Atq; decus ſublime & inenarrabile lucrum.
Illa Numantinos quæ uexit ad æthera uirtus.
Si incidat, illaq; frons inuicta, ad utrunq; parata,
Palladis auxilium, non Martis tela uocabit
Scipiades, ignem ingentem non enſe mouebit,
Nempe manus longe præſtat mens, fortiaq; arma.
Harpagon inuenit ſapientem Xanthia pubes
Diſcipulum Cyri, tandem ſe maxima moles
Præcipitauit agens, magnam dedit acta ruinam,
Incolumi aduerſa ſteterat quæ fronte phalange.
Conſilium facile abſoluit perſæpe negatur
Quod manibus telo armatis & Mulcibris armis.
Atq; fugæ atq; metus ſit dux cum laude peritus,
Anchiſæ Aenean hac laude inſignit Homerus.
Quid cunctatori debet non maxima Roma?
Non mihi ſit fortis Capaneus ad mœnia Thebes,
Sed nimiuſq; furenſq; animi, ſpretorq; deorum,

Pectus non adeo ſedatum obringitur ira.
Vt ſtulti eſt hominis temere ſe offerre periclis,
Aut illaudatæ ſeſe ultro exponere morti,
Sic timidi imbellisq́ eſt omnia formidare.
Neſcio quis uerbis poſsim defendere uatem
Muſa Syracoſium, nitidis Arethuſa ſub undis
Occuluit caput ut laqueum & fatalia uidit
Illas mellifluas præcludere uincula fauces.
Heu heu cur uates emit ſibi fata libenter?
Parcere non potuit uox illa ſuprema furoris
Summum habeat ſceptrũ, meritamq; ciconia ſedem,
Si mentum attingant hoſtes, herbamq; dedere.
Non uictoria erit, niſi ſit clementia finis.
Proximus ille feræ eſt, cui melle eſt dulcior ira,
Sæuitia, effrenisq; furor rabieſq; cruenta.
Tydea quæ fœda excuſsit nota, nectare diuum.
Nil antiquius atq; fide præſtantius eſto,
Inq; ipſos hoſtes, hinc regum fœdera firma,
Pacta, induciæ, amicitiæ, ſuntq; omnia ſancta.
Quid leuius, ritu puerorum, quæ modo auebas,
Renuere? ſed taceo ſunt magno pondere uerba.
Aurea quum regnat ſoboles, tunc Iupiter æquus
Perpulchre nobiſcum agit. at ſæpe ænea & amens,
At ferro ſata regnat & arma horrentia tractat.
Lex iubet, eripite o reges gladium furioſo.
Præcipiti, atq; animo inconſulto uentus & imber
Officiunt, cannæ teſtantur conſulem ineptum
Atq; locum caſtris capere, atq; capeſſere pugnam.

Tu ſemper circunſpectus, ſemperq; paratus
Tanquam de ſpecula hoſtem, & conſilia anteuidetò.
Nos carptim, attamen explorata ac cognita noſtro
Sint Cyro hæc, res & pelago terraq; geratur.
Tot chartæ monumenta ducum præclara ſacrarunt,
Hæc fidus refero interpres non illita fuco;
Admeto cecinit paſtor quæ oracula Phœbus,
Atq; illum docuit ſapienti pectore Glaucus,
Quem Delo undiſiua puer obſeruauit Apollo.
Non ſtomachum repetita, heſterna ut braßica uellet,
Sed multo attritu ut ferrum, tractata niteſcent.
Docta, latens quærendo aperit ſapientia pulchrum,
Et ramale ſacrum folijs crepitantibus auri,
Auri admirandi ac fatalis, cui chorus omnis
Aſſurgit diuum cœloq; ereboq; potentum.
Quæ capiti neglecta iugum dominoſq; feroces
Aetatiq; ferant plagaſq; & uulnera cæca,
Et quibus auxilio ſero medicina paretur.
Si rex audiet haud dubium, felix aget æuum,
Virtutum auſpicijs fortiq; phalange, tyrannis
Multatis male, quadrigis ſublimis, honore
Illuſtri anteibit ſolem mundi omniaq; aſtra.
Virtutum inter ſe ſolida & connexa catena eſt
Ex Adamante, quibus Traiane ornabis honeſtum
Pectus & ingentem ſtudijs imitabere Cyrum.
Laudis amor faſcem excipiet, ponduſq; laboris
Molliet, at reddet iucundum dia uoluptas
Quæ poſt, te gremio accipiet cœloq; reponet.

IANI ANYSII SATYRARVM LIBER PRIMVS.

AD POMPEIVM COLVMNAM.

Emper ego,ĩficias an eo? quũ tã rudis haud ſim
ſ Aſtrorum,ex libris,cœliq; ex orbibus ipſis,
Vana Genethliacũ oracla ac mendacia duxi.
Affectus animi,morbi,pax,bella,triumphi,
Luctus inde fluant,omniſq; minutia rerum?
Ac ſi nulla animum ratio ſiſtatq; citetq;.
Prætereo prudens immenſi ſydera mundi
Quæ uarios tradunt,genios præſcribere rebus.
At nonnulla monent ut ſuſpicer hanc ab olympo
Vim terras petere ac mortales.nam Ciceronis
Tota nitet ſtudijs uirtutum circiter annos
Quinquaginta ætas.quicunq; bonus legitur nunc
Illa ætate fuit.ſimul ac defluxit,inepte
Aut minus ornate noſtri ſcripſere,quouſq;
Reſtituit linguam Pontani muſa.quid illos
Ductores ut equo Troiano hac claſſe diſerta
Commemorem? quorum uirtus per ſe nitet,aurum
Ceu plumbũ obtuſum inter,& æs ærugine obeſum.
Tempora Mercurij Aegyptum fecere potentem
Artibus egregijs,claramq; nitentibus armis.
In græcis itidem fulſerunt ſecla,poetas,
Seu quæris ſummos oratoreſq; uiroſq;

Inſignes uirtute domi atq; foris, ſine pucbris
His quando ſtudijs Mauors furit enſe cruentus.
Artibus inq; alys eadem interualla fuere,
Tu repete annales primaq; ab origine gentes.
Nunc noſtri egregie edificant, pictura loquentes
Docta refert uultus, & marmora ſcalpta animatis
Senſibus eſſe putes. ne lauda Memnona, & illum
Alcimedonta magis. uel manes aſtraq; cœli
Sunt gæometris & noſtro cognita Marco
Arte & dimenſu, nec opus fuit ire ſub Orcum
Hæc perſcrutatum. felices certe ea una
Re ſumus, hæc adeo florentia ſecula nacti.
Compenſo hæc bona cum uitys, quæ corda trucidant
Quæq; ego tā proſcindo, ac me ſum uindice lætus.
O ſuperi defendite ſecla hæc, nam ruit hoſtis,
Barbarus Italiam totieſq; redegit ad aſſem.
At contra, in tot tu ſeclis quot cernis Homeros?
Quot Cyros? quot Scipiadas, forteſq; Camillos?
Nonne putas ortos alios oriente Gradiuo
Cum uectore Helles, uelut eſt Libys Annibal ortus?
Nam miſſos facio ſectatores Epicuri
Arte eadem, eadem mēte Polyſtratū & Hippoclidē,
Quandoquidem falſum me ſæpe aures habuere.
Aiunt aſtrologi in cauſa eſſe uolumina cœli,
Quum uarÿ motus, diuerſaq; ſydera oberrent,
Longos ire annos aſtra ut uertantur eodem.
Tam longo in tractu, quum ſint non ordine certo

Diſpoſita inter ſe & correſpondentia ſecla,
Quis deus hæc hominem docuit cui credere poſſis?
Aut cui conſilia hæc ſapiens natura retexit?
Sunt motus certi cœlorum, incerti animorum.
Pectora ſeruentur, cœli ut fulgentia templa,
Ceſpitet & nunquam barbati planta Thaletis.
Quod uideo imperitare elementis, credere noſtrũ eſt
Atq; admirari, diuum uero illa uidere,
Quod caput eſt ſupra noſtrũ, paulum attinet ad nos.
At quia Neptuni imperio & Iunonis iniquæ
Proximus undiuomis creber fuit imbribus annus,
Plus hyemis quam ſolis erat cum menſibus æſtus,
Nonne uicem hic reparat ſitienti in puluere merſus?
Vt regnum uolitare putes Naſamonis, ita omnis
Squalet humus, nimboſq; atros uomit arida, arenæ.
Dira ſitis meſſes interficit arboreoſq;
Fœtus, & pinguis lætiſsima munera Bacchi.
Ni forte auerſo nos Iupiter æthere adurit,
Nec dum Iunonem reuocauit Dædala uirgo.
Certior illa mihi eſt ratio, mores populorum
Moribus ex regum pendere. ego rege camœnis
Natus amico, nil uulgo non pſallere uidi,
Nil non harmonia atq; ars muſica erat, reſonabant
Omnia concentus. ſtuduitq; eadem pater ante
Alfonſus, columen uirtutum, ſub quibus omnis
Bis triginta annos acceſsio in artibus hæc eſt
Facta, ſinum inſpuite incolitis qui teſqua Heliconis.

At ſi ita res habet, ut retro ratis acta recurret,
Per proram inſani tollunt ſe ad ſydera fluctus,
Surrepunt uitia atq; adeo mores labefactant.
An conniuendum? an de libertate querendum?
Heu. Proceres hodie, ſeu illuſtri ſanguine, præter
Perpaucos, ſeu qui è ſcalmo aſcendere tribunal,
Iis operam ſtudijs inſumunt, mitis Vlyſſe
Quæ in dio Euryclea probat, quæ ĩ Socrate amicus,
Non aſſis faciunt. quin & ſanctiſſima damnant
Nomina uirtutum ueluti impia & execranda.
I, ſis in Sophia magnus, placidiſq; camœnis
In ius & rapere, ut legis corruptor & hoſtis.
Nec bona ad hæredes ueniunt, ferus ignis habebit
Corpus, rem fiſcus prætextu relligionis.
Ob culpam patris, rem hæres amittito auitam.
O bellam legem, ter io Pæana canendum,
Nil eſt, quod deſiderio teneare Charondæ,
Quum tales homines ſtatuit Fors ſidere puppi.
Proſcribant, uexent ſectores ſacra, profana,
In nos miſſa celox ornet ſpecioſa triumphum.
Accipe nunc Helenas cumulantes monſtra maritis.
Prætereo luxus, quorum quia foſſa profunda eſt,
Mens animi confuſa, exordia nulla capeſſit,
Vtpote formidans, tantus ſe pandit hiatus.
Vulgo illæ, & ſine delectu rerumq; locorumq;
Obuolitant oculis, neq; mi tam muſca moleſta eſt
Plurima, quum ſomni obrepunt æſtate tepenti.

Templa peto rem diuinam ſi audire animatus
Nil non extemplo compellit uertere terga.
In templis quid agant illæ, ſi forte rogabis.
Nempe deos orant, canibus ne Sirius obſit
Ne triſti exurat morſu uineta Capella,
Ne Neca acuta fabas, neu Campe lancinet hortum,
Ne locuſta aruum populetur, neu gracilis mus,
Gallinis parcat pituita, anginaq; porcis.
Fraude petunt animos & pectora ſaucia amantum,
Vni dum Veneri impendunt ſtudia omnibus aris.
Inſtaurare audent tot Phrynæ mœnia Thebes,
Et titulis fronte inſcriptis & nomine gaudent.
Clamato, exempla afferto clariſsima patrum,
Tundis aquam, tum ſtultum eſt immedicabile uulnus
Tigride tractare in ſæua. ſi nulla ſequatur
Gratia, quid niſi mercari ſit fata libenter
Triſtia, pallentiq; ultro concurrere morti?
Principibus noſtris haud multum abludit imago.
Ter miſerum cui ſæua toro eſt coniuncta gigantis
Hippomane & diro ſtimulata cupidine mentem.
Quanto aliter tu Romulidum certiſsima proles
Pompei, exemplar uirtutum. Quid tibi ſi non
Accius aſſurgit? curas tua, cætera linquis.
Fortunæ & dijs æternis curanda, procellis
Donec tranquillum referat ſe puppis in altum.
Mentior in cœlum niſi te uehit inclyta uirtus.
Illa tyrannorum o redeant ſpectacla, Corinthus.

De arietibus tam pexo,compto uellere & aureo
Quæ referam meliora? mihi uos dicite Muſæ.
Vſq; adeo ſtomacho atq; odio iſtorum efferor ira ,ut
In caput effundam,nec me ulla exempla morentur
Noſtram in perniciem uideo quæ indigna parari.
I mihi ſuppetias hominum pater atq; deum rex,
Voſq; adeo diuæ quarum ueſtigia ſeruo,
Cumprimis Erato,cuius fruſtrantur honores,
Tantum diſcrimen ſupremi auertite fati.
Incidi in buſto iubeo ſi id forte ſequatur,
Eſt miſer extinctus taxat dum crimina uates.
Autores tituli digitus monſtrabit,& ipſa
Poſteritas leget horrendum ac miſerabile carmen.
Non facinus tantum obliuiſcetur memor æuum.
Hæc uindicta malos ulciſci extrema parata eſt.

AD AEGIDIVM.

Veniſti tandem concordia candida nobis
Expectata diu,ueteremq; amplector amicam,
Parthenope canit exultans,atq; imperat omne
Flore ſolum ſpargi,ſacriſq; incumbere ciues.
Aegidi,ab erumnis ſecli infelicis,olympus
Quas uerſis cupis noſtram diffudit in urbem
Quis tam felicem ſperaſſet cernere lucem?
Non ego,ſi Phœbi Daphne & magni Iouis ilex
Promiſſet.uerum memini quæ ſæpe frequentem

Ad populum in templis uerba ardentiſſima haberes,
Ore ubi pendebat ſiren ab ſuauiloquente,
Iam docet euentus, ea certa oracla fuiſſe.
Audi in quæ erumpunt ciues fortiſſima uerba,
Nec mediaſtinus diſſentit ab ordine ſummo.
Hactenus eſt armis de regno, rebus & agris,
Atq; odijs certatum, nunc de ſanguine, & ipſa
Eſt anima miſeris nobis immane periclum,
Pileus & gladius forti ſua præmia ſunto.
Spes eſt, aſpicite in ſacris auctum eſſe trientem.
Quis referet uetitum ſeruis ad ſydera nomen,
Quum pulchre ſuppreſſa in honorẽ lingua leænæ eſt?
Talia Apicius ore ferocior. Alpheſibœus
Exponit ſcitus de rana & mure puellis
Fabellam, ut miluo fuerint præda. & Iouis iram
Vt tulerint alias ranæ dominante dracone.
Hic bonus Heluidius, quid refert, cauſa ne honeſta
An plane turpis fuerit? modo cornibus aureis
Taurus odoratas niueus mactetur ad aras.
Quid tandem? ut Thebas noſtrã urbem uitat hirũdo.
Suprema audendum pro re pro ſanguine & aris.
Qui per uirtutem perijt, haud interit. Ocnus
Dixit, & in gremium muſſanti deſpuit ore.
Damna ſeri ex damnis tandem fecere diſertos
Prudenteſq;, uolat dextris interrita pennis
Palladis ales, fertq; ſacros Phœbo, ore bacillos.
Harmoniam credas. eadem, plebs nobilitaſq;

Flexumines Celereſq; & Troſſuli,& omnis eq̄ſtris
Ordo,tum aurifices,Phrygiones,calceolarij,
Caupones,nautæ,laniones & meretrices
Depoſitis odijs,linguaq; & pectore cenſent.
Prælia nam canibus uiſus lupus aſpra diremit.
Sunt fortes uoces.ſed ego quum noſtra retexo,
Quam male formido,ut nimia indulgentia mores
Iampridem affectos penitus corrumpat,& unis
Vltima nequitiæ ſcindatur linea nobis,
Nullus Ariſtarchus quod ſit potis emendare.
Quamuis immineant tot tanta pericula,quis non
Aut Cerdo aut Caupo extrema de fece popelli
Maurum ut emat,uendit cariſſima quæq;,ſuumq;
Defraudat genium?iuuat & dediſcere noſtrum
Sermonem patrium,molimur gutture raucas
Dum uoces Arabum.quis corde adamantino amicam
Fartoris Mitij uidet,& non ilia utrinq;
Finditur,atq; uomit penitus de pectore fibras?
Ducit ſecum illa Afrarum Aethiopumq; cateruas,
Inceditq;,olim magni ut matrona tonantis,
Quid facient reginæ?audet quum talia plebis
Sentina. exemplum non poſtera neſciet ætas.
Scilicet hos mores poſcebant tempora noſtra,
Nequitia irriguis ut gramen pullulat hortis,
Quod celato opus eſt,excordes prodite ciues.
Quum pax fulgebat,memini,tenui lare quiſq;
Contentus,parce uiuebat.noſtra Nerones

Nunc habet urbs multos, quorum palatia ſurgunt
Miris ſtructuris, ac ſi Cyclopes & ipſe
Iam Palamaonides oſtentet Dædalus artem.
Ianua plus haurit, quam quondam culmen ad ipſum
Omne domus tignum a ſerra eductum atq; ſecuri.
Vrbem dijs caram, quum plurima adorea culmen
Luſtrabat, uilis Romam tum ſcandula texit.
Malebant dominari illi dominantibus auro.
At creuit luxus rerumq; orbiſq; potitis,
At mox excidium rerum Imperijq; ſecutum eſt.
Sæpe mare aplustra impellunt potare carinas.
Nunc conuiuia, qualia ſanctis ſunt data Rhetris
Eurotæ populo, & priſcis celebrata Sabinis,
Cum ſamio pauone, acipenſer certat. item mox
Pompa foris perlauta, domi res atra, uideri
Plus quia quam eſſe iuuat. cibus eſt ex aure, ſuſurrus
Plaudentis turbæ. per ſingula currit ocellus,
Hæc probat, hæc miris in cœlum laudibus effert.
Et paſci populos alibi miramur odore,
Et miramur equas fæcundas flamine cauri.
Hinc dura imperia, atq; tributa. an tunc nihil eſſe
Decauſabitur ingenuo frons caſſa pudore?
Quæ taceo grauiora, horret meminiſſe meum cor,
Sunt nihil ad tot, quæ Momo dicenda relinquo.
Sed bene dij uertant. ſalue pax a Ioue miſſa.
O longum uireat concorditer utraq; Myrtus.

SATY.

AD PETRVM SVMMONTIVM.

Mirum eſt,profuerint quantum conuicia magni
Cæcily noſtris muſis,audacius ante
Vſq; uagantibus Aethiopum ad puteos.placet audax
In medio curſu quadrupes,ſi iuſſa magiſtri
Audierit ſteteritq; in ſe collectus, & acer
Atq; micans pedibus,palmo ſi ludit in uno.
Par uitium in freno eſt,atq; in calcaribus.at tu
Quam docte & lepide Summonti ſcribis,amici
Errantemq; animo magnum depellis Aſilum,
Secula dum cæca accuſas caligine merſa,
Euboicum odiſti,ſuffuſum bile poetam,
Atq; canem Nili libantem flumina curſu.
Et uatem noſti ructantem carmina,Baccho
Non minus ac Phœbo carum,magniſq; tyrannis.
Cui Dauni notus non ſcurra,& ſimia uatum?
In mare cui Simois lutulento defluit alueo.
Nil refert hodie,anguigenis ſiue agmina Thebis,
Aut Troiæ immittis,ſiue agros carmine luſtras,
Flumina ſeu ſyluis meditare,& paſcua læta.
Garrire ampullas ſatis & ſuper eſt.ita priſci
Fecerunt,magnuſq; Maro,doctuſq; Catullus.
Nunc tenui ſocco ſpondentem grande,cothurnum
Miſcemus,chaos informe atq; reducimus orbi.
Quid ſi iungatur uulpes & gallus aratro,

Et mox arenti mandentur ſemina arenæ,
Quos legere agricola expectet fructus? caput hirto,
Forte leonis, ſi pictor componat aſello,
Non moueat riſum? maiores noſtra chimeras
Secula componunt uatum, magni & ſumus omnes.
Audeat hæc contra quiſquam, non flumine & igni
Flagitium expurget, non ulla piacula ſoluant.
Conceſſum paucis eſt, raros excipe Homeros
Et raros Cicerones*, quis datur eſſe diſertis,*
Sint alij elingues? non iſtud poſcimus, omnes
Non abſoluemus circum. ſi parte uerutum
Feruenti arripias, manibus ueſtigia linquet.
Quid mage difficile eſt rerum, ſi forte rogabis.
Nempe quod inuitus facias renuente Minerua.
O ſi exorarit faciles nutricula muſas
Vt charites docto nati ſermone niteſcant,
Perfuſæq; labris diuino nectare ſidant.
Hæc uenit è ſummo ſublimis gratia cœlo
Atq; adeo paucis quos tantopere admiramur,
Humanoſq; ſupra, diuum dignamur honore.
Ex his egregium tibi tu propone magiſtrum
Et duce & autore utere. ſi uis tempora noſſe
Quis bene dicendum, non eſt tam turpe ſilere
Quam non matura, & ridenda effundere uerba.
Plus nimio prudens, non uilis cultor agelli
Ruſticus, à flore excludi quum prima uideret
Poma, manu carpens paleis condebat, ineptus

Sic multo citius cenſens fore mitia.uix ab
Aeſopo,noſtri de magnis cernere rebus.
Audent.hinc toto erratur cælo,hinc ſine ſenſu
Verba.at tu noſti cur Phœbo inuiſa coaxet
Rana,& cur doctis muſis eſt ſacra cicada,
Quis ſannæ effugit liuorem,ſitq; ſupremi
Ordinis? Arpinas habita eſt facundia mollis.
Et fur Virgilius,centonum fartor.amarum
Zoilus haud unquam laſſetur fundere uirus,
Nec Phœbi parcat uati qui nobile nectar
Merſurum tulit ætnæum Cyclopa ſopori,
Nulla ſatis laus eſt diuum laudare Maronem.
His mi Summonti quem non mœrore leuaſſes?
Quid ſi ea tu oraſſes?tua quæ præſtantia linguæ eſt.

AD LEPIRIVM.

Cauſa animi interdum quæro otia amice Lepiri.
Quapropter ſoleo a grauibus diuertere chartis
Ad blandas muſas.ſuaui ſic uoce fugamus
Triſtitias,bilem quum,ſanguine temperem.& ipſe
Pocula diluere ad quintas didici.mera & aſſa
Non ſat ſunt cordi.nimium inſeruire palato,
Aut ſemper ueſci fatuis betis ſine oliuo,
Tantundem eſt uitij,hæc in neruũ erumpere nolim.
Seceſſum in noſtrum faciem Vincentius Orpheo
Os,barbam,rutilos crinis,oculoſq; nitentes

Conuenit aſsimilis, tantum quem laudat Apollo,
Atq; meus Borellus, amicorum & manus ingens,
Quis ſtudium, cantu & fidibus mulcere uel ipſum
Plutona iratum. innocui & ſine crimine, nobis
Viuentes, placide noſtrum traducimus æuum.
Hoc ſancto cœtu nihil uſquam eſt lætius, & nil
Eſt tranquillius. at natura ita diſpoſuit res,
Lætitiam, & ſolis iubar, ut dolor uſq; ſequatur
Et nebula atra comes. hæc gaudia & otia, ſunt qui
Quod genus eſt hominũ, turbent perſæpe uelut quũ
In paucos pedites equitum eſt immiſſa procella.
Non Hypanin Exampeus contriſtat amaris
Sic undis gelida inuitantem ad pocula Nymphas.
Nonnulli ueniunt, quos non admittere Aſylum
Sit pudor in noſtrum. quid dicam. Pauſidienus
Auribus inuitis qui adeo tria nomina iactat
Quarto uerbo quoq;, atauos mox memoriter Ancos
Et Priſcos repetit Brutos fortiſq; Camillos,
Importunus homo, atra infeliciq; minerua
Omnia liuenti ſugillans dente, maligna
Conficit inuidia, noſtrum tum quiſq; ſiniſtro
Tangimur obtutu, atq; hebetamur membra ſaliua.
Dum mala torpedo ſtat, ſæuis tundimur undis,
Hæremuſq; uadis. nequeo componere uultum
Sic me riſus habet. uenit Veranius olim
Plus ſolito auribus expurgatis, mox & in aurem
Vincentio, ut me habeas in amicis ante ſecundos,

Neſcio adulari, tua dura eſt muſa & agreſtis,
Nil moror artifices, minimũ eſt quod de arte laborẽ,
Maxime opus uenere, his ſtudijs lepidiſq; camœnis,
Quæ titillando demulcet & allicit aures.
Garrula muſæam taxauit acanthida cornix.
Perſæpe huc Thraſibulus it inceſſu ut noua nupta,
Compoſito crini, & barba, Iunonius ales
Admirans ſeſe & reſpectans, omnia agenſq;
Veſtitis manibus, quoniam belle ſonat, immo
Præter ſe ſolum tarda & nihili omnia cenſet,
Deridet, nutat, nictatq; ciconia, at ipſe
Plus ſibi q̃ Phœbo tribuit, laudatq; ſuperbus
Se clamore ſuo, os uenerandum, quod fateare
Murenis dignum, quas exagitarit acetum,
Cornibus altorem hic aries petit improbus, ipſe
Alpheus totis non ſordes abluat undis.
Regulus hac in claſſe eſt. Reguli auarius eſt nil
Turpi animo, nil Phœbo ingratius. aurea Phœbi
Limina ne ingredere, aut ſapiẽtes Regule Athenas.
Moribus ornatus priſcis uenit oſcus Amillus
Sæpe etiam, ſtudijs armorum quum uacat, una
Et Pantuleius. digito ſummo caput alter
Quum ſcalpit, regis Saturni progeniem ſe
Eſſe putat, magno nec cedit ſorte tonanti,
Eſt & muſicus, immo cantat Apolline dextro.
Alter ſi cœpit uerbis intexere quicquam,
Nulla alis æque obtundat correpta cicada.

Applaudunt inter ſeſe tolluntq; feruntq;
Laudibus, ærata ſtrepitu quæ ſydera tundant,
Tantum ſtultorum prouentum fert nouus annus.
Nos de tranſuerſo deludere. noctua cœtum
Cornicum ſi adeat, ne multum irriſa recedet.
Te domi ego opperior, reliqua ut dicam tibi in aurē.

AD PVCCIVM ET CIPPELLVM.

Quid rerum hic gerimus, cupitis ſcire optime Pucci
Et Cippelle. breui potuiſſem dicere, quod uos
Iſtic, quandoquidem ſimili pice Roma lituras
Fronte refert, ſerpitq; atrum in præcordia uirus.
Vel ſparta accuſet poſſum non parcere uerbis.
Quis furor inuaſit populos, Hecate ſacra uulgo
Ferre palam? & ſtudio id certant puériq; ſenesq;.
Nos, Lemures nigra pallentes nocte timemus?
Præterea abſtineas Syluina fabis & Acoſmos,
Iſtos nos agimus luci. populumq; uidere eſt
Bacchantum de more urbem percurrere totam
Quod ne etiam fando eſt auditum tempore in ullo.
Sunt nihil ad noſtra hæc, Eriſichthonis illa uetuſta,
Aut Prœti natarum atauis cantata ſeueris.
Nunc aliqui quos heroas uenerere, capeſſunt
Empuſæ faciem, lymphatiq; agmina ducunt
Laruarum. medici fugiunt, nec findere frontis

Venam audent.ergo quis erit modus atq; ſalutis
Spes? clamat circum magnæ nemora alta Cybeles,
Vel propter ſolum littus ſua imagine captus
Infelix atys.ſed quum fera cauda leonis
Verberat os mutat ſeq; ipſum emaſculat,ultro
Fit mulier.noſces facile ornatu ex peregrino.
Quid ni intus uarius,qui uertit cum loco amictum
Polypus.aut tota erramus mente,aut mala diræ
Obiecere manus nobis incommoda uitæ.
Suauibus & nitidis erat olim moribus Acron
Compoſitoq; animo,qui cum mihi magna uetuſq;
Iam olim intercedebat amicitia.hunc ego forte
Viſere eo audacter penetro in conclaue,ſaluto
Obſequio ſolito,& ſolito de more.retorquens
Ille truces oculos altum ſubmurmurat.aſper
Haud aliter puerũ ceſſantem herus occupat hirquis,
Fors & lambentem mellitas ore placentas,
Quas clam difficili miſiſſet coniuge,amicæ.
Miror,ſubdo neſcio quæ.ille extra ſata.in aurem
Tum cuidam, quo tempore me hic obtundere uenit.
Ne ſim frigidior,capto quæ dicere poßim,
Omni me ramo impingo.fugit ille,neq; anſam
Præbet,uti laqueos cupiens euadere Proteus.
Incidit ne hodie neuum mihi tonſor? amara
Interea ira tumet,ſuffundor bile,receßim
Dilabens puerum perſonas ferre & amictus
Conſpicor,hercle theatris aptos.hocce erat ergo?

Hunc etiam infecit uitium? ſtupeo, & mihi porro
Vehementer timeo, mala ne contagia ſerpant.
Iupiter hunc tantum de pectore pelle furorem.
Quam uellem, faceret ſapiens inſigne periclum
In re mi dubia, mox Momi larga feneſtra
In latere eſſet, ut inde etiam perdiſcere poſſem.
Quis dulcis fructus, quæ tandem tanta uoluptas
Orbibus inuertendis? Quin uideas & auaros
Quiq; ſuum fraudant genium, exhaurire locellos
Et tempus terere pretioſius. hic mihi Balbus,
Heus inquit, nonne eſt operæpretium, Meliteæ
Seſe offerre in equis ſpectandos? hic Scytha, Parthus
Ille, at poſce hominũ genera & rerum, quot habebat
Alciden contra, formas Achelous. Et illa
Adde, Idola colunt Proceres ſanctiſsima, & illa
Commoditas pulchra eſt, nã quærit Nerua latebras
Sic facile, auerſus ſatis eſt non Nerua pudicus,
Quid mirum, mactat furuum ſi rite Lauernæ
Veruecem, furuam nocti cum matre bidentem?
Infelix popa, qui uentri & ueneri omnia debet.
Et puer Orbilius matronas & meretrices
Vna ſectatur, Coruino animoſior, olim
Hunc triginta unus iuuenes ſalìere ſalaces
Egregie acceptum meretricis fornice Hyellæ,
Proſtituit miſeram Phorcus demortuo amico,
Perfidia atq; dolis ſubtractam uirginem Hyellam.
At maiora audet, nec terret Lerna ferocem

Nec canis infernus, ſiue eſt quid atrocius, Orco.
Sic pecudum ritu, promiſcua fit uenus illis,
Inuidere trocho piſci, qui ſe ſe init ipſum.
Seu clam ſiue palam, quid tum? nil deniq; refert.
Mopſopia & radix ceſſat, mugilq; trilibris.
Fabula dum loquor occurrit perbella, amat Ancus
Pompilij Albinam, laruatur uterq;, nam amici
Inuicem erant, fucis Albinaq; adornat utrunq;.
Poſtquam eſt urbe uagatũ, technam hanc inſuit Ancus,
Neſcio quas gerras obgannit, credit amicus
Securus ſceleris, quid pluribus immoror? urbis
Quæritur angulus, hic mutantur & ora repente
Et ueſtes, in Pompilium ſeſe induit Ancus,
Conſtituuntq; locum, quo paulo conueniant poſt.
Aduolat Ancus, & Albinæ ingreditur domũ, ut illa
Pompilium retur, demum facit omnia. in Albo
Fabula uerſata eſt noſtro diu. adulterij uos
Commentum nouum habetis, & eſt odioq; iocoq;
Sane quam dignum. certantem Actæona Cippo
Nonne uide ſpectes? pereũt ſtudia optima, & omne
Perglíſcit uitium obluctantia corda trucidans.
Nollem te totum in fermento, iræ eſt moderandum.
Quantum te caruit febris, ſi morbus agit te?
An ſapiens adeo atq; emunctæ es naris, ut uno
Ordine peruellas urbem? Querconius inquit,
Nempe ſeorſum ſentio ego abs te. pars bona certant
Eſſe uoluptatem ſummum bonum, iniquius ergo

Carpis, quos decet inſanire, licenter amori
Addictos iuuenes & amœno corde puellas,
Haud natura parens dedit omnibus eſſe Catones.
Quanuis perplexe, nigrum latet ore uenenum.
Hoc inquam mihi ſuccenſes? Non te pudet, ille
Pergit, quum nullis parcat dentata papyrus.
Quam confidenter perſtat contra, timet & nil?
Omnia non digito explorare foramina tutum eſt.
Non ut Ariſtophanes facio, aut Lucilius, ecquem
Nominibus lacero proprijs? immo, occupat ille
Sub nebula lux emicat. Ergo errata fateris
Sed non uis carpi. Quoniam Querconius eſt uir
Præpollens, meme ſubduco clanculum ab illo.
Quid contra plumbum contendat, fatur ubi aurum?
Atq; hoc me magis excruciat, quia diuitijs ſunt
Magnis de uirtute loquuntur, ineptius, ut non
Sit magis Heluidius ridendus, ſi canat inter
Ochegos. male ita audiui dum ſcribo ego uobis.
Quanto olim melius, Lyricis & amoribus omnis
Linquebam tetricis hæc caſtiganda Cethegis,
Et mea non tenuem meruere poemata laudem,
Non iam ut committam antiquis, & carmine certem
Vatibus æolijs, aut Callimacho. omnibus illa
Otia ſuauia erant, triſtis lapides loquor at nunc,
Nunc loquor urticas & uim mordacis aceti
Quod longe ſuperet miſſum è Mareotide cella,
Nunc me hominũ oſorem appellant, cuiq; innatet ore

Cerberus,& redolens ſtygis excrementa Celeno.
At tunc mollis erã,Chius,aut Cous eſt mihi iactus.
Quis locus eſt tutus ſacroſanctis uatibus ergo?
Si feſcennini plectuntur fuſte poetæ,
Palladi magnanimæ ſi perperam habentur honores,
Quid mirum uirgo ſi concutit ægida,dextra?
Aucuper ut famam hoc facio?non hercule,at otij
Quum ſuperat quicquam,illudo chartis,mea lotos
Inde redire uetat,certe mihi parcius erro,
Atq; adeo do quod Venus & Cyllenius afflant.
Quin poſtꝙ cœpi,turpe eſt deſiſtere cæptis,
Non adeo robuſta leues incus timet ictus,
Si conſtat ratio,ratio pulcherrima rerum,
Non digitum tollam,collatis me niſi ſignis
Debellent alij lupi,& ora latrantia tundant.
Quando per pacem prohibemur dextra ſiniſtris
Seligere,explicui en aciem certare paratus.

AD ELYSIVM ARAGONIVM CARDINALEM.

Elyſi,Aragoniæ ſtirpi ſpes una relicta,
Quandoquidem temere haud te prudentiſſima mater
Natura eduxit fulgentis in ætheris oras,
Iulij an ut feſſi,nutantis pondus olympi
Suſtineas hæres?Proceres hoc tempore ſi quis

Olfaciat propius, quorum numeroſa propago,
Nare ſagaci uir, quid ni abſtineat, uelut ater
Abſtinet a nautis miſeris uerbum accola Nili,
Et clamet, cornu ferunt, fugite, atq; cauete.
Nil mihi cum prima claſſe amplius eſſe negotij
Duxi, ex quo muſis me me inſeruire dediſti,
Donatum rude, boneſtatum magnis quoq; donis.
Et meus eſt mihi dæmon, obſtat & uſq; repugnat,
Auertitq; animo, quæ alijs iucunda uidentur.
Quid me igitur palpant iſti, meaq; otia turbant?
Aduerſi multum expetere hic iam nouimus, eſt ſi
Nullus Mœcenas, Phalaris q̃plurimus. eſt hoc
Certe indignum, ſed tamen eſt aliquid, digitoq;
Monſtrari inſigne. at Montanus magna minatus
Ac digitis poſſe primis diſcindere cœlum
Si foret aduerſum, inter ſyluas marcet inertes,
Deſes, at innocuus tamen, & qui Ephesi ſinat eſſe
Vltra æuum æternum Dianæ immania templa.
Auribus auerſis, moneas, animiſq; repugnat.
Illud deteſtabilius, ſunt intus amari
Omnibus abſynthijs aliqui, tenduntq; uideri
Nectare perfuſi, ſapere Ambroſiamq; deorum.
Non leuius proſtat ſub aprico Flauia? Siren
At te permulſum cantu alliciat, perijſti.
Occulto latrone fori nil tetrius. heu nunc
Per uitia & ſcelera claros ambimus honores.
Quid niſi tu diros Cyclopas credere poſſis?

Indocti cauda blandiri, ut ſæpe catelli:
Neſcis obſequio affirmare, negareue, recta
Dicere non recta, hæc domina iactante ſuperba.
Neſcis, ex ouo quantum ſua Græcia natam,
Et mundum & ſpeciem mirari, ac tollere cœlo,
Quum rubrica magis fucauerit ora, decebunt
Quumq; minus ueſtes, capitiſue ornatus, ocellos
Cornicum neſcis configere, nudus abibis.
Roſeris hic ſi quid, Iouis alti inſcende quadrigas,
Nuſquam eſt quo fugias, neq; ſeruet te fugientem
Ipſa ſalus. ſi nulla meos meq; urget egeſtas,
Paruo diues ero, ſat quondam in puluere nobis
Sudatum, muſiſq; faue, & mihi pollice dextro,
Sat mi habeo Elyſi, ita me, magno cũ hercule ſerua.

AD HIERONYMVM SERIPANDVM.

Quum me tu officioſe Hieronyme adiſti, ego ſummo
Mane domo exieram accitus conuiua, pedeſq;
Martini montem ſuperaui, qui imminet urbi
Plurimus & molem & ſubiectas deſpicit arces
Quæ quondam Ponti ſpolijs fulſere rebellis.
Ianutius Zanclæus feſtiuiſſimus inter
Mortales, Decius, Carafa, Sebaſtus Ethruſcus,
Et Borellus, ſunt me umbræ tum forte ſecuti.
Sectatur Sargus uel per maria omnia mullum.

Vix erecta in collem acies, pulmonis anheli
Nec dum etiam preſsi folles, animæq; reſidunt.
Pro cœna tantum curæ, tantumq; laboris.
Quid, pro uirtute altum in cliuum Pythagoræum
Vrticis ubi ueſcuntur docta ora marinis,
Cenſes tantundem inſudari? at mitia acerbis
Permultum diſtant, quiſquam æquo corde ſequatur
Ipſa fronte ferox, inamabile, per loca iniqua,
Spe dubia? ergo oculis non præſtat credere certis?
Sed redeo ad cœptum. illius præfectus ouilis
Carthuſij, magnum nomen Maſtrillius, & me
Accipit, & ſocios, q̃ comiter atq; benigne,
Poſt rem diuinam uotis iam rite ſolutis
Cœnaclo induxit celebri, late maris unde
Proſpectus uaſti, circum, terræq; patebat.
Dant manibus lympham famuli, tum cœpta geri res
Cum Bacchi latice, & cum dotibus Amphitrites,
Præclara Eurotæ credas Phidicia, uerum
Spe plures fuimus, ſed pluribus hic locus umbris,
Nanq; animum affectum, diuinus ſic amor urget,
Deuotumq; laboribus, ample magnificeq;
Inſtaurare æquum eſt, iterum certamen inire
Qui queat. has noctes aliter quis ferre dieſq;
Eſt potis, & defungi munere relligionis?
Poſtq̃ epulis ſedata fames, ſancta otia uiſum
Ducit cellatim, miſsi & ſumus inde benigne,
Ac ueluti pueri ſub dura lege magiſtri,

E ludo emerſi cum ſole cadente, hilareſq;
Et ſuſſultantes abeunt, opera illius horæ
Caſta, fuit nobis uel magno longior anno,
*Sic è ſeruitio exempti, per conſita rura, & *
Aſpera per montis ſomno riſuq; ſoluti
More capellarum lucem conſumpſimus illam.
Vix excantata intertrigo deſeruit nos,
Littore quũ inde uagi, ſcopulos Platamonis adimus,
Atq; maris longos temere eſt uia facta per æſtus.
Sol inopinantes, iam celſa tenens iuga montis
Deſtituit tandem, ſupremam circiter horam
Redÿmus, exhauſtis terraq; mariq; periclis.

AD POMPONIVM GAVRICVM.

Dum tu græciſſas, confuſaq; ſemina linguæ
Docteq; & nitide grata in compendia cogis.
Admirabundus dum tu perpendis Homerum,
Conuinciſq; graues autores ſæpe puſillis
In rebus, ridens lacbrymare electra uolucres.
Regibus & nunq̃ non triſte arſiſſe cometas.
Dum morum repetis iura, & naturæ opus, atq;
Omnia idem ipſum diuinum admirabileq; unum,
Mi Pomponi Gaurice, ego oceano uitiorum
Actus, idem tracto quod tu, diuerſius illo
Atq; illo, tua quod numero clauduntur, aperte

Et tibi quod licet internoſcere Dorica Achæis,
Et uerum a falſo, obliquumq; a corpore recto
Iudicio alto, & naturæ ſeiungere ductu.
At mea de numero certant cum frondibus alti
Hercynij ſaltus, libycarum aut Syrtium arenis.
Tum mihi de capite eſt crimen, ſi libera dico
Quo Capua *inſigni neuo, quò* Roma *notetur,*
Qui mihi, qui tibi morbus. quid fiet medico, ſi
Aeger tradatur procerum ſæuiſſimus, & cui
Sit felli noſci ſecretis partibus ulcus?
De medio infelix medicus tolletur, in ora
Ne ueniat uulgi fœda inter crura pudendus
Carcinus. at ſtandum eſt uiui neq; deijciemur
De gradu, in exitium & uolitent tela omnia noſtrũ.
Vt ſuber mihi cor, nullo merſabile fluctu eſt.
At uereor tibi ne eueniat, quod in arbore turdo,
Perniciem ſibi qui cacat. olim coruus adunco
Roſtro hydrum ſublimem traxit in aera, ut eſcæ
Eſſet, quem ille petiuit tetra cuſpide, uterq; &
Preſſit humum moriens alterno uulnere. Nonne
Deterius morte eſt tam triſtem uiuere uitam?
Vis ne alis ego ſacra feram, aſſentator, adulans,
Compedeq; aurata patiar ſolemq; niuemq;
Spe, mercede graui, neq; tot me exempla morentur
Indigna? At iuuet hæc olim ſapere. An ſimul ipſe
Oſciter? & ſaltam uerue cum more, uel imum
Præceps in barathrum? Cedo, ſed dente Theonis.

Ne ferias, peccata ſui ſunt pœna cruenta.
Venari Amphion didicit ne fratre careret.
Olfacies cepas, ſi perges; eſt tibi amicus
Montanus, tu illum findis. Non inficior; ſed
Par odio importunus amor, me nempe uiciſsim
Præ carum cunctis explorem qui male fictum,
Vt digito explorat mulier num fracta ſit olla,
Hæc tacitus paterer? dudum pene ilia rupi;
Dum eleuat omnes, & tollit ſe Regulus aſtris,
Quiſquiliaſq; ſuas Gangis præponit arenis
Ramentiſq; Hermi, & Dardarum mõtibus aureis.
Tot ſapiunt barbatenus, impuri undiq; & audent
Pulchra loqui, normas audent & tradere recti.
At uarius uaria eſt damnatus lege tribunus.
Mille audet chartis Alphœnus carpere auaros,
Et formam & modulum ſtatuit. contra hic ſibi libat
Non large laribus, porcumq; eſt cedere dignus.
Nomen amicitiæ mentitur Florus, auari
Signa ſequens animi egregie ductoris iniqui,
Aduerſus rectum atq; auro fulgentius æquum,
Nimirum languet claro ſub nomine Florus.
Hunc non expleret ſiculus mercede tyrannus
Quam claſsi, quam equiti peditiq; dabat numeroſo.
Caluiſius, Bouiuſq; patroni ex ordine ſummo
Argento uendunt ius & fas, nomina mutant,
Obſcurant, ſupponunt falſa. opibus iacet æquum
Proſtratum, haud paucis placet exemplũ. oĩbus boris

Hæc indigna uides, mentitaq; ſigna, Palicis
Iuratamq; fidem ~~falſo~~. ſuperi indulgentius ergo
Nobiſcum degunt, quid non licet? at bene uertat,
Hæc mala dij tolerent patientius. ipſe ferendo
Olim fermento intumui, intercus dum aqua gliſcit,
Sic ſum nare leui. Miſeret pol. ſenſerit, haſta
Et clypeo inſurget tantorum exercitus, unde
Non euadere erit. Labienus, muribus albis
Ille ſalacior, atq; parum mas, cui uenus omnis
Dulce mel, adiurat ſanctè ſibi cœlibe uita
Gratius eſſe nihil. non uiuum defodias hunc?
Non clames, quantum miſcentes prœlia dura
Mille uiri? Hos mores nunquam laudauerim, ad illos
Quos tu collectos recitares, ſunt nihil iſti,
Sed quisque efficiat, rectè nepa ut ingrediatur?
Quæ natura parens dedit, hæc quis ferre recuſet?
At ſibi ſuccendunt flammam fumantia ligna,
Ac ſi fata iuuent celeri properantia curſu.
Non adamas cor mi eſt. Conſcendunt mille carinas
Heroes noſtri, bello pro uirgine rapta,
Prædonum coniurantes ſubuertere muros;
Hinc eques applauſu comitumq; & littoris, illinc
Tot dijs aduerſis ingentem fuderit hoſtem.
Scandere fana leue eſt in ſacra uirgine mictum,
Socratis ut qui obſeruent præter cuncta magiſtrum,
In fidibus magnum illum inque placidiſq; camœnis.
Tum peius noxa crimen iactare, fateri,

Admonitum Pudericum orbatum luce oculorum,
Syncerumq́;,introrſus qui e pulmone laborat,
Et Baſſum miſere quem puſtula ſontica adedit,
Inde alios, morbus quos pernox perdius angit.
At ſi iſtic animi curantur,iam ibimus omnes
Præcipiti curſu,hoſpitium mihi Scorna parato.

AD ALDVM ROMANVM

Aldum Romanum iubeo ſaluere.Papyrus
Præſenti dicet,nos longe abiungimur.inter
Tyrrhenos Adriamq́; ſoli tot iugera arantur.
Vt ualeas,quid agas tum iuſsi quæreret.atqui id
Sane quam inconcinne,nam quid agat ſapiens,ſi
Exulem ad agreſtis proſcribat Roma Tomitas,
Terra animum uerſa franget ſtantem,atq; minacis
Aeſtus fortunæ ridentem? cui patria orbis
Non auet altricis fumum ſpectare culinæ.
Virtute inuicta duce formidabile nil eſt.
Sæpe ego diſsimulantes uidi,fortem & agentes
Ore uirum,ſed qua tandem ui. ſed uiolenter
Rurſus ad ingenium natura impulſa recurrit.
Maior pars hominum ſecum fert triſte,domiq́;
Exilium,quibus affectus dominantur,& uſq;
Eſt animus peregre,ijs deiectus ſede tyrannis.
Longius hi miſeri quo tendunt imperijs, hoc
Peius multantur,miſeri certe.At tibi ſi rem,

Si patriam importuna abſtorqueat, impete crebro
Irruat, inq; oculum, inq; caput Fors, oblinat aures,
Nonne animus liber, diueſq; ſui, intus in arce
Hoſtem compoſitus ſpernit, ſecurus & urget?
Quis fucum faciat ſapienti, cui nihil extra
Eſt ſe, qui neſcit uinci Amphitryonius heros?
Prauus pœna ſibi eſt, ſapiens damnatur Athenis,
Dij ſcelerum ultores crudeli morte tulerunt
Periuros teſtes. ſpuit alter in ora tyranni
Dentibus exectam linguam. indignum, bona mater
Vrbs Neptunia, conſeſſus regumq; ſenatus,
In quam conceſſit totis ſapientia Athenis,
Eſt ſæua in natos & amicos, dum lupus inſtat
A fronte a tergo, diruſq; ſuprema minatur.

AD IACOBVM SANNAZARIVM.

Mens olim fuerat mores fugere urbis, & æuum
Degere ſecurum, procul ambitionibus, inter
Mitis agricolas, & agrum exercere colendo,
Quem mihi nō grādi, exiguus placet, ære paraſſem.
Pauſilypi dorſum quod apertum proſpicit æquor
Quantum erat in uotis, qua ſe tua Mergilline
Littoreis ſpecubus rapido defendit ab æſtu,
Ac te mœſta uocat quando urbis amore teneris.
Iam ſum animi falſus, migrarunt blanda uoluptas

Huc Venus, huc & amores, cum tenero comitatu.
Iam piget e ſcopulo pendere, aut poplite curuo
Saxorum faciem populari, cautibus hærent
Vrticæ & teſtæ, ſpiniſq; armatus echinus.
Ipſe etiam triui proſtante crepidine montis
Totos ſæpe dies, nam quid iucundius uſquam eſt?
Iam piget arua manu duriſq; inuertere tauris.
Improbus is morbi mos eſt, turpiſſima Siren
Deſidia inuaſit, tota hic montana iuuentus.
Ceſſaruntq; mares illi caſtiq; labores.
In niue pernoctat uenator, & ad mare triſti
Sub Ioue piſcator relegit rorantia lina.
At bene graſſari inſidijs didicere coloni,
Si trabea expilat, centonibus expoliare
Ius erit. o miſeri, quæ nos manet ulterius ſpes?
Tot furti commenta, tot undiq; funera uiua.
Non cuiquam curæ eſt patria, & reſpublica, diues
Ne aſſe quidem uili redimat ſuprema malorum
Atq; ſitim atq; famem, immo manceps curet & optet
Atq; ſitim atq; famem. memorentur, Curtius, alter
De Decijs, regum ultores Bruti, aut ſacra Diti
Inferno ob patriam pulcherrima uictima Codrus,
Aut Cadmi de ſtirpe Menœceus, ilicet ergo
Ridere. exortes ueri, & rationis egentes.
Nulla eſt relligio, recti reuerentia nulla.
Olim qui mites, hominum qui exempla fuere
Nunc Titanes agreſtes ſunt uaſtiq; Cyclopes,

Iniuſti hoſpitibus contemptoreſq; deorum.
At matri Larium facimus per compita multo
Cum capite, impuris labes detergimus undis.
At Themis aſpectat ſublimi e uertice cœli.
Improbe ne exulta, atrox pœna aut præmia quenq;
Certa manent, nihil eſt quod opes & regna ſuperba
Opponas, bona quæ appellas, at falleris excors,
Nēpe quæ agāt homines tranſuerſos in ſcelus omne.
Quanq̃ ſera, uenit tandem uindicta ab Olympo,
Supplicia irriſoq; damus ſuprema Tonanti.
Dij ſuperi ſeruate urbem, & mentem meliorem
Quibus inſpirate meis. Sanctiq; receſſus
Et quibus interdictum eſt delicijs leuis Orbis,
Quum toga promiſſa obnubat ucruecis amictum,
Mæcenas dedit exemplum, ac molliſsimus Afer,
Nil condunt proprij, at uitiorum lauta ſupellex
Nil non intus habet. mare cuncta animalia gignit
Quæcunq; & tellus. olim hæc clam. nunc tua teſtis
Syncere eſt Nymphe, rupes atq; antra loquuntur
Delicias ſummatis heræ, quæ tota cucullo eſt
Expoſita, atq; licentia ut in floralibus olim,
Quos ludos facit os perfrictum. criſſat ocello,
Prurit molle palam. ille hederis laſciuior offert
Quam nitidū ſe, & curata cute, nam omnis ī hoc eſt.
Quid dētem in candorem det, quo ſplēdeat unguis,
Quid mammas compeſcat obeſas, quidue ſaginet,
Ad formam faciat ne nigræ mage ſucus aſellæ,

An leporis pulpa, ex genere hoc ſexcentaq;, multo
Quam Geneſim ad digitos nouit melius, Solymorū.
Certe anima illi pro ſale ne putreſceret orta eſt.
Mollitia fluit atq; liqueſcit, ut undiq; credas
Ardentes ueneres ſpirare, effundere amores,
Depoſita pharetra molles effundere amores.
Naſcetur confuſa genus tigris aſpera damæ,
Ni manſa filice ſterileſcat, & edat abortum.
Matronæ ex uultu uultum para, & omnia læta
Aſpice, certatim harmoniam uocis modulantur
Semiuirumq; chori, & Bacchæ ſine honore puellæ
Rite pedum pulſu, numerum chordæq; loquuntur,
Concelebrant pueri cantu ſyluamq; domumq;,
Et manibus ſaltant, irridentq; æthera uultu,
Reſponſant circum ualles colleſq; ſupini.
Tum ſaltat Titium ac ceuet molliſsima turba.
Florus ad hæc mordax, auidam nimis auricularum
Emungit, palpans letalibus uſq; ſuſurris,
Nunc illam tangit centum, nunc ueſtibus, aurum
Eſt quicquid loquitur. uita hæc emergit ab ortu
Solis ad occaſum. ingluuiem ac præclara nepotum
Nox adimat lucem memorem ſi ex ordine cuncta.
Illi non menſæ uindemia ſufficit orna,
Cœnat hera una tribus ſæpe urſis quod ſatis eſſet,
Tum menſis damnata magis, magis appetit hydrops,
Quodq; odioſius eſt prægustatore Phileno.
Non Eruca, Thymum, Saturea, ſed exquiſita

Condimenta citant uenerem natumq; furentem.
Non dum inuenta ſalax priſcis celeberrima planta
Inuictos qui ſe iactant ad prælia amoris.
Ter quartum ad calicem, demptis Iouis & heroum,
Deq; mero ueteri, ter ſacra inſania gliſcit,
Nempe Etbruſcus quam tanti Mezentius emit.
Ad mēſam eſſe putes Samothracaſq; & Corybātas,
Clamore euantes, audenteſq; omnia, nanq;
Poculo ut Alcides quondam, maria omnia tranant
Quum pulmo exhalat cerebro fumantia uina.
Hinc hinc Pentheu Echionide, hic eſt pluria Agaue.
Molle Maroneum quid aquæ ferat, an ſit arenis,
An monte ortum, ſiccos expendiſſe putabis
Conuiuas dominæ egregiæ comiteſq; ſupinos
Vinoſos Lepreos, gladiatores petulantes.
At forſan docti niueum gallum facere Auſtro
Ne uiti officiat florenti & mitibus uuis,
Libare ignorant puriſsima pocula nymphis.
Carnibus uſus aquæ elixandis, atq; luendis
Sordibus eſt, reliquum permittunt amnibus altis
Pontes perrumpi, & magnum augeri Ennoſigæum.
Nil non tentarunt ſi poſsint forte carere,
Igne domant inſculpta argentea & ænea uaſa,
Igne toralia, mappas de Memphitide lino.
Elixant etiam, uel caules munere Bacchi.
Clitorij laticem atq; oras odere Lycæi.
Ardenti ſtomacho ob crapulam heſternā ingluuiemq;

Relligio ſit Sebethum inſtillare puſillum,
Guttula terna hauſta ut gelidæ, illa incendia ſedet.
Hinc uera audiri ſcelera, urget eo uſq; Thyoneus,
Pertuſuſq; cadus tantum non effluit. illa
Commendo uobis Carcheſia pulchra rubetæ
Quæcunq; Aemonia & mittit quæcunq; Citæa,
Quæ probet Alcidæ forti nepheleias Hebe
Hoſtis nequitiæ monſtris quæ immanior orbem
Terrarum inuaſit duraq; tyrannide uerſat.
Laude uirum ſupera ac factis pulcherrima uirgo,
Iſtis extinctis Lernæ letalibus hydris,
Iſtis Harpyis, furyſq; Erebi metuendis,
Hebe nequitiæ domitrix clariſſima uirgo.
At bene habet, fortes procudunt frena mariti,
Nempe paludati patriæ decus, hoſtibus horror.
Quin ſibi fœmineum mundum aſſumpſere, relicto
Frontis honore, ſagis, ocreis, campeſtribus, illis,
Atq; bonæ pia ſacra deæ perſoluere gaudent,
Barbara ſi quando ceruici mitra receſſit.
Expedit humano muſtelas noſcere uultu.
Semiuirum monſtrum baccis oſtroq; renidens,
Præ ſonipes graditur phaleris redimitus & auro,
Poſt mimum Ocnum geſticulatur pſaltria Bacchis,
Vrbem percurrit mannis rhedaq; ſuperba
Euphratis domina, aut condentis cornua Nili.
Nam quid ego expediam ſumptus ſine lege modoq;,
Seruorum cuneos, ancillarumq; cohortes,

Et noua commenta ornatus, luxuſq; magiſtros,
Atq; alia, accuſet quæ perparco Euclius ore?
Segmenta ex auro, Murenæ, Syrmataq; aurea
Ac ſi eſſet ſæuus deiectus Volſcus ab urbe,
Auſpicys huius gemani circuli & aurei
Necnon illa ſmaragdus, Elenchiq;, utraq; inauris,
Vt libeat priſcum iuuenti inſimulare Promethea
Non ſunt tanti: abſumunt quantũ unguẽta, liquores,
Ceruſa & ſandix, & inenarrabilis ille
Fucus ad Empuſæ ornandos cum fronte capillos.
Si cerebrum quæris, fert uentis carbaſus illud
Plurima, quam tenui clauſit ſubtegmine Arachne.
Setabis & pharos huic componit licia telis.
O lex Oppia priſcæ, ſanctæ aliæq; ualete
Quum leue peccatum, capitiq; impoſta corona
Coniecit ſæpe inſignis in uincla Quirites.
Cenſu oblimato, non ulli iniuria parcit.
Illa amẽs Venere & Baccho æqua immiſcet iniquis.
Heu uideas, uiſu ꝗ̃ dictu fœdius, aruis
Ab tetro quæſtore abigi iumenta, caſiſq;
Exolui tectum, tum exponere uilia rerum
Præconem raucum, nec tam turpis pudet haſtæ,
Si non ſoluendo eſt priuam qui uendit ocellam,
Vnde miſer grex nati atq; uxor aluntur in horas.
Excluſam foribus nudo cum pignore matrem
Non tu uel ſatus ad Boreæ miſerabere terram?
Non indignantem naturam auertere retro

Indocti cauda blandiri, ut ſæpe catelli?
Neſcis obſequio affirmare, negareue, recta
Dicere non recta, hæc domina iactante ſuperba.
Neſcis, ex ouo quantum ſua Græcia *natam,*
Et mundum & ſpeciem mirari, ac tollere cœlo,
Quum rubrica magis fucauerit ora, decebunt
Quumq; minus ueſtes, capitiſue ornatus, ocellos
Cornicum neſcis configere, nudus abibis.
Roſeris hic ſi quid, Iouis *alti inſcende quadrigas,*
Nuſquam eſt quo fugias, neq; ſeruet te fugientem
Ipſa ſalus. ſi nulla meos meq; urget egeſtas,
Paruo diues ero, ſat quondam in puluere nobis
Sudatum, muſiſq; faue, & mihi pollice dextro,
Sat mi habeo Elyſi, *ita me, magno cũ hercule ſerua.*

AD HIERONYMVM SERIPANDVM.

Quum me tu officioſe Hieronyme *adiſti, ego ſummo*
Mane domo exteram accitus conuiua, pedeſq;
Martini *montem ſuperaui, qui imminet urbi*
Plurimus & molem & ſubiectas deſpicit arces
Quæ quondam Ponti *ſpolijs fulſere rebellis.*
Ianutius Zanclæus *feſtiuiſsimus inter*
Mortales, Decius, Carafa, Sebaſtus Ethruſcus,
Et Borellus, *ſunt me umbræ tum forte ſecuti.*
Sectatur Sargus *uel per maria omnia mullum.*

Vix erecta in collem acies, pulmonis anheli
Nec dum etiam preſſi folles, animæq; reſidunt.
Pro cœna tantum curæ, tantumq; laboris.
Quid, pro uirtute altum in cliuum Pythagoræum
Vrticis ubi ueſcuntur docta ora marinis,
Cenſes tantundem inſudari? at mitia acerbis
Permultum diſtant, quiſquam æquo corde ſequatur
Ipſa fronte ferox, inamabile, per loca iniqua,
Spe dubia? ergo oculis non præſtat credere certis?
Sed redeo ad cœptum. illius præfectus ouilis
Carthuſij, magnum nomen Maſtrillius, & me
Accipit, & ſocios, q̃ comiter atq; benigne,
Poſt rem diuinam uotis iam rite ſolutis
Cœnaclo induxit celebri, late maris unde
Proſpectus uaſti, circum, terræq; patebat.
Dant manibus lympham famuli, tum cœpta geri res
Cum Bacchi latice, & cum dotibus Amphitrites,
Præclara Eurotæ credas Phidicia, uerum
Spe plures fuimus, ſed pluribus hic locus umbris,
Nanq; animum affectum, diuinus ſic amor urget,
Deuotumq; laboribus, ample magnificeq;
Inſtaurare æquum eſt, iterum certamen inire
Qui queat. hos noctes aliter quis ferre dieſq;
Eſt potis, & defungi munere relligionis?
Poſtq̃ epulis ſedata fames, ſancta otia uiſum
Ducit cellatim, miſſi & ſumus inde benigne,
Ac ueluti pueri ſub dura lege magiſtri,

E ludo emerſi cum ſole cadente, hilareſq;
Et ſuſſultantes abeunt, opera illius horæ
Caſta, fuit nobis uel magno longior anno,
*Sic è ſeruitio exempti, per conſita rura, & *
Aſpera per montis ſomno riſuq; ſoluti
More capellarum lucem conſumpſimus illam.
Vix excantata intertrigo deſeruit nos,
Littore quũ inde uagi, ſcopulos Platamonis adimus,
Atq; maris longos temere eſt uia facta per æſtus.
Sol inopinantes, iam celſa tenens iuga montis
Deſtituit tandem, ſupremam circiter horam
Redÿmus, exhauſtis terraq; mariq; periclis.

AD POMPONIVM GAVRICVM.

Dum tu græciſſas, confuſaq; ſemina linguæ
Docteq; & nitide grata in compendia cogis.
Admirabundus dum tu perpendis Homerum,
Conuinciſq; graues autores ſæpe puſillis
In rebus, ridens lachrymare electra uolucres.
Regibus & nunq̃ non triſte arſiſſe cometas.
Dum morum repetis iura, & naturæ opus, atq;
Omnia idem ipſum diuinum admirabileq; unum,
Mi Pomponi Gaurice, ego oceano uitiorum
Actus, idem tracto quod tu, diuerſius illo
Atq; illo, tua quod numero clauduntur, aperte

Et tibi quod licet internoſcere Dorica Achæis,
Et uerum a falſo, obliquumq; a corpore recto
Iudicio alto, & naturæ ſeiungere ductu.
At mea de numero certant cum frondibus alti
Hercynij ſaltus, libycarum aut Syrtium arenis.
Tum mihi de capite eſt crimen, ſi libera dico
Quo Capua inſigni neuo, quò Roma notetur,
Qui mihi, qui tibi morbus. quid fiet medico, ſi
Aeger tradatur procerum ſæuiſſimus, & cui
Sit felli noſci ſecretis partibus ulcus?
De medio infelix medicus tolletur, in ora
Ne ueniat uulgi fœda inter crura pudendus
Carcinus. at ſtandum eſt uiui neq; deijciemur
De gradu, in exitium & uolitent tela omnia noſtrũ.
Vt ſuber mihi cor, nullo merſabile fluctu eſt.
At uereor tibi ne eueniat, quod in arbore turdo,
Perniciem ſibi qui cacat. olim coruus adunco
Roſtro hydrum ſublimem traxit in aera, ut eſcæ
Eſſet, quem ille petiuit tetra cuſpide, uterq; &
Preſsit humum moriens alterno uulnere. Nonne
Deterius morte eſt tam triſtem uiuere uitam?
Vis ne alis ego ſacra feram, aſſentator, adulans,
Compedeq; aurata patiar ſolemq; niuemq;
Spe, mercede graui, neq; tot me exempla morentur
Indigna? At iuuet hæc olim ſapere. An ſimul ipſe
Oſciter? & ſaliam ueruecum more, uel imum
Præceps in barathrum? Cedo, ſed dente Theonis

Ne ferias, peccata ſui ſunt pœna cruenta.
Venari Amphion didicit ne fratre careret.
Olfacies cepas, ſi perges; eſt tibi amicus
Montanus, tu illum findis. Non inficior, ſed
Par odio importunus amor, me nempe uiciſſim
Præ carum cunctis explorem qui male fictum,
Vt digito explorat mulier num fracta ſit olla,
Hæc tacitus paterer? dudum pene ilia rupi;
Dum eleuat omnes, & tollit ſe Regulus aſtris,
Quiſquiliaſq; ſuas Gangis præponit arenis
Ramentiſq; Hermi, & Dardarum mōtibus aureis.
Tot ſapiunt barbatenus, impuri undiq;, & audent
Pulchra loqui, normas audent & tradere recti.
At uarius uaria eſt damnatus lege tribunus.
Mille audet chartis Alphœnus carpere auaros,
Et formam & modulum ſtatuit. contra hic ſibi libat
Non large laribus, porcumq; eſt cedere dignus.
Nomen amicitiæ mentitur Florus, auari
Signa ſequens animi egregie ductoris iniqui,
Aduerſus rectum atq; auro fulgentius æquum,
Nimirum languet claro ſub nomine Florus.
Hunc non expleret ſiculus mercede tyrannus
Quam claſsi, quam equiti peditiq; dabat numeroſo.
Caluiſius, Bouiuſq; patroni ex ordine ſummo
Argento uendunt ius & fas, nomina mutant,
Obſcurant, ſupponunt falſa. opibus iacet æquum
Proſtratum, haud paucis placet exemplū. oībus boris

Hæc indigna uides, mentitaq; ſigna, Palicis
Iuratamq; fidem ~~*falſo*~~. *ſuperi indulgentius ergo*
Nobiſcum degunt, quid non licet? at bene uertat,
Hæc mala dij tolerent patientius. ipſe ferendo
Olim fermento intumui, intercus dum aqua gliſcit,
Sic ſum nare leui. M*iſeret pol. ſenſerit, haſta*
Et clypeo inſurget tantorum exercitus, unde
Non euadere erit. L*abienus, muribus albis*
Ille ſalacior, atq; parum mas, cui uenus omnis
Dulce mel, adiurat ſanctę ſibi cœlibe uita
Gratius eſſe nihil. non uiuum defodias hunc?
Non clames, quantum miſcentes prœlia dura
Mille uiri? H*os mores nunq̃ laudauerim, ad illos*
Quos tu collectos recitares, ſunt nihil iſti,
Sed quiſq̃ efficiat, recte nepa ut ingrediatur?
Quæ natura parens dedit, hæc quis ferre recuſet?
At ſibi ſuccendunt flammam fumantia ligna,
Ac ſi fata iuuent celeri properantia curſu.
Non adamas cor mi eſt. C*onſcendunt mille carinas*
Heroes noſtri, bello pro uirgine rapta,
Prædonum coniurantes ſubuertere muros,
Hinc eques applauſu comitumq; & littoris, illinc
Tot dijs aduerſis ingentem fuderit hoſtem.
Scandere fana leue eſt in ſacra uirgine mictum,
Socratis ut qui obſeruent præter cuncta magiſtrum,
In fidibus magnum illum inq̃ placidiſq; camœnis.
Tum peius noxa crimen iactare, fateri,

Aures uenari. o memorandi gloria facti,
Næ uana ille olim, aduerſum ne meiyte ſolem.
Ocnus tunc gaudet, pruritq; libidine ſumma
Quum multis præſente facit dicitq; pudenda,
Laudibus extollit Sippum damnatq; Catonem.
Balbulus eſt, ſamiam teſtam medici expediunto.
Illi quin præſtat diros excidere teſtes.
His ego non nigra frontem loligine ſignem?
Quorum interdicat populus ſibi nomine diro?
Immo, & compellant ex uinclis dicere cauſam
Antiphatæ crudeles, & Cyclopes iniqui.
Vah, etiam, dixi decies, dicta abſtulit Auſter,
Nil mihi cũ Hercule, nil mihi cũ Euryto Oecaliẽſi,
Muſcas uenari præſtat, mihi crede, ſapis ſi,
Ni cupis ad mare quantum olim Eupolis expiſcari,
Conſtiterunt magno Baptæq; Cotyſq; poetæ.
Quis ditem ferat in uiuos ius dicere, ſontes
Non ſatis eſt ſtygijs umbras ſi torquet in oris?
Quis tacitus ferat hæc, regnandi tanta libido,
Tanta fames auri? idcirco uiolata deorum
Templa iacent atq; exhauſtæ tot ciuibus urbes.
Quid, ſuperi unde oculos auertant dira minantes,
Pro facinus reſtat? quod non patrauerit exe-
Cranda manus. decora o Latij nomenq; latinum
Huccine nequitiæ deuentum eſt? hic ego tandem
Expergiſcebar, ſol crine refulſerat aureo.

AD SCORNAM.

Baiarum calidi fontes, dulceſq; receſſus
Miſeni oſtriferi, uicina & Abantias ora
Felix lætitia cœli terræq; mariſq;
An te Scorna tenent quod proſint? an potius quod
Delectent? cupio ſcire. & ſi commoda forte
Vtraq; non deſunt, ſcribas quantum auribus addi
Tardis ſenſeris auxilij, num rectius audis?
Tum cordi an melius? tetrumq; eliſerit æſtum
Cœli temperies & apricum littus, & umbræ
Lentiſci, aut gratæ myrthi, & lacus, & monumenta
Priſca uirum, Euboica agnoſcis dũ hæc, illa quiritũ?
Rudera nunc tantum obſtupeas moleſq; ſuperbas.
An ueteri curæ ſint atq; inuenta recenti
Frena, dolorq; ſibi indulgens ſua pharmaca norit?
Pocillum ne Helenæ ueras induxit amaro
Lætitias animo? præcordia an ægra manent ijs
Qui minimum chartis ſapientibus inuigilarunt?
Nempe uoluptas atq; dolor, metus atq; cupido,
Lumine iam affecto mentis ui urgente inimica,
Vſq; premunt ſtimulis, & pungunt cuſpide cæca
Perturbatum animum. ſed tu hæc diſquire frequenti
In turba, ad medicos latices quæ confluit iſtos.
Nam ſæuo cruciatu, corpora ſi ægra leuantur
Remigio & uelis ibo admonitum Chariteum
Curatum ut ueniat capitis ſtillam, atq; podagram

Admonitum Pudericum orbatum luce oculorum,
Syncerumq; introrſus qui e pulmone laborat,
Et Baſſum miſere quem puſtula ſontica adedit,
Inde alios, morbus quos pernox perdius angit.
At ſi iſtic animi curantur, iam ibimus omnes
Præcipiti curſu, hoſpitium mihi Scorna parato.

AD ALDVM ROMANVM

Aldum Romanum iubeo ſaluere. Papyrus
Præſenti dicet, nos longe abiungimur. inter
Tyrrhenos Adriamq; ſoli tot iugera arantur.
Vt ualeas, quid agas tum iuſſi quæreret. atqui id
Sane quam inconcinne; nam quid agat ſapiens, ſi
Exulem ad agreſtis proſcribat Roma Tomitas,
Terra animum uerſa franget ſtantem, atq; minacis
Aeſtus fortunæ ridentem? cui patria orbis
Non auet altricis fumum ſpectare culinæ.
Virtute inuicta duce formidabile nil eſt.
Sæpe ego diſſimulantes uidi, fortem & agentes
Ore uirum, ſed qua tandem ui. ſed uiolenter
Rurſus ad ingenium natura impulſa recurrit.
Maior pars hominum ſecum fert triſte, domiq;
Exilium, quibus affectus dominantur, & uſq;
Eſt animus peregre, ijs deiectus ſede tyrannis.
Longius hi miſeri quo tendunt imperijs, hoc
Peius multantur, miſeri certe. At tibi ſi rem,

Si patriam importuna abſtorqueat, impete crebro
Irruat, inq; oculum, inq; caput Fors, oblinat aures,
Nonne animus liber, diueſq; ſui, intus in arce
Hoſtem compoſitus ſpernit, ſecurus & urget?
Quis fucum faciat ſapienti, cui nihil extra
Eſt ſe, qui neſcit uinci Amphitryonius heros?
Prauus pœna ſibi eſt, ſapiens damnatur Athenis,
Dij ſcelerum ultores crudeli morte tulerunt
Periuros teſtes. ſpuit alter in ora tyranni
Dentibus exectam linguam. indignum, bona mater
Vrbs Neptunia, conſeſſus regumq; ſenatus,
In quam conceſſit totis ſapientia Athenis,
Eſt ſæua in natos & amicos, dum lupus inſtat
A fronte a tergo, diruſq; ſuprema minatur.

AD IACOBVM SANNAZARIVM.

Mens olim fuerat mores fugere urbis, & æuum
Degere ſecurum, procul ambitionibus, inter
Mitis agricolas, & agrum exercere colendo,
Quem mihi nõ grãdi, exiguus placet, ære paraſſem.
Pauſilypi dorſum quod apertum proſpicit æquor
Quantum erat in uotis, qua ſe tua Mergilline
Littoreis ſpecubus rapido defendit ab æſtu,
Ac te mœſta uocat quando urbis amore teneris.
Iam ſum animi falſus, migrarunt blanda uoluptas

Huc Venus, huc & amores, cum tenero comitatu.
Iam piget e ſcopulo pendere, aut poplite curuo
Saxorum faciem populari, cautibus hærent
Vrticæ & teſtæ, ſpiniſq; armatus echinus.
Ipſe etiam triui proſtante crepidine montis
Totos ſæpe dies, nam quid iucundius uſquam eſt?
Iam piget arua manu duriſq; inuertere tauris.
Improbus is morbi mos eſt, turpiſſima Siren
Deſidia inuaſit, tota hic montana iuuentus.
Ceſſaruntq; mares illi caſtiq; labores.
In niue pernoctat uenator, & ad mare triſti
Sub Ioue piſcator relegit rorantia lina?
At bene graſſari inſidijs didicere coloni,
Si trabea expilat, centonibus expoliare
Ius erit. o miſeri, quæ nos manet ulterius ſpes?
Tot furti commenta, tot undiq; funera uiua.
Non cuiquam curæ eſt patria, & reſpublica, diues
Ne aſſe quidem uili redimat ſuprema malorum
Atq; ſitim atq; famem, immo manceps curet & optet
Atq; ſitim atq; famem. memorentur, Curtius, alter
De Decijs, regum ultores Bruti, aut ſacra Diti
Inferno ob patriam pulcherrima uictima Codrus,
Aut Cadmi de ſtirpe Menœceus, ilicet ergo
Ridere. exortes ueri, & rationis egentes.
Nulla eſt religio, recti reuerentia nulla.
Olim qui mites, hominum qui exempla fuere
Nunc Titanes agreſtes ſunt uaſtiq; Cyclopes,

Iniuſti hoſpitibus contemptoreſq; deorum.
At matri Larium facimus per compita multo
Cum capite, impuris labes detergimus undis.
At Themis aſpectat ſublimi e uertice cœli.
Improbe ne exulta, atrox pœna aut præmia quenq;
Certa manent, nihil eſt quod opes & regna ſuperba
Opponas, bona quæ appellas, at falleris excors,
Nẽpe quæ agãt homines tranſuerſos in ſcelus omne.
Quanq̃ ſera, uenit tandem uindicta ab Olympo,
Supplicia irriſoq; damus ſuprema Tonanti.
Dij ſuperi ſeruate urbem, & mentem meliorem
Quibus inſpirate meis. Sanctiq; receſſus
Et quibus interdictum eſt delicijs leuis Orbis,
Quum toga promiſſa obnubat ueruecis amictum,
Mæcenas dedit exemplum, ac mollißimus Afer,
Nil condunt proprij, at uitiorum lauta ſupellex
Nil non intus habet. mare cuncta animalia gignit
Quæcunq; & tellus. olim hæc clam. nunc tua teſtis
Syncere eſt Nymphe, rupes atq; antra loquuntur
Delicias ſummatis heræ, quæ tota cucullo eſt
Expoſita, atq; licentia ut in floralibus olim,
Quos ludos facit os perfrictum. criſſat ocello,
Prurit molle palam. ille hederis laſciuior offert
Quam nitidũ ſe, & curata cute, nam omnis ĩ hoc eſt.
Quid dẽtem in candorem det,, quo ſplẽdeat unguis,
Quid mammas compeſcat obeſas, quidue ſaginet,
Ad formam faciat ne nigræ mage ſuccus aſellæ,

An leporis pulpa? ex genere hoc ſexcentaq́;, multo
Quam Geneſim ad digitos nouit melius, Solymorũ.
Certe anima illi pro ſale ne putreſceret orta eſt.
Mollitia fluit atq; liqueſcit, ut undiq; credas
Ardentes ueneres ſpirare, effundere amores,
Depoſita pharetra molles effundere amores.
Naſcetur confuſa genus tigris aſpera damæ,
Ni manſa filice ſterileſcat, & edat abortum.
Matronæ ex uultu uultum para, & omnia læta
Aſpice, certatim harmoniam uocis modulantur
Semiuirumq; chori, & Bacchæ ſine honore puellæ
Rite pedum pulſu, numerum chordæq; loquuntur,
Concelebrant pueri cantu ſyluamq; domumq;,
Et manibus ſaltant, irridentq; æthera uultu,
Reſponſant circum ualles colleſq; ſupini.
Tum ſaltat Titium ac ceuet molliſsima turba.
Florus ad hæc mordax, auidam nimis auricularum
Emungit, palpans letalibus uſq; ſuſurris,
Nunc illam tangit centum, nunc ueſtibus, aurum
Eſt quicquid loquitur. uita hæc emergit ab ortu
Solis ad occaſum. ingluuiem ac præclara nepotum
Nox adimat lucem memorem ſi ex ordine cuncta.
Illi non menſæ uindemia ſufficit orna,
Cœnat hera una tribus ſæpe urſis quod ſatis eſſet,
Tum menſis damnata magis, magis appetit hydrops,
Quodq; odioſius eſt prægustatore Phileno.
Non Eruca, Thymum, Saturea, ſed exquiſita

Condimenta citant uenerem natumq; furentem.
Non dum inuenta ſalax priſcis celeberrima planta
Inuictos qui ſe iactant ad prælia amoris.
Ter quartum ad calicem, demptis Iouis & heroum,
Deq; mero ueteri, ter ſacra inſania gliſcit,
Nempe Ethruſcus quam tanti Mezentius emit.
Ad mēſam eſſe putes Samothracaſq; & Corybātas,
Clamore euantes, audenteſq; omnia, nanq;
Poculo ut Alcides quondam, maria omnia tranant
Quum pulmo exhalat cerebro fumantia uina.
Hinc hinc Pentheu Echionide, hic eſt pluria Agaue.
Molle Maroneum quid aquæ ferat, an ſit arenis,
An monte ortum, ſiccos expendiſſe putabis
Conuiuas dominæ egregiæ comiteſq; ſupinos
Vinoſos Lepreos, gladiatores petulantes.
At forſan docti niueum gallum facere Auſtro
Ne uiti officiat florenti & mitibus uuis,
Libare ignorant puriſſima pocula nymphis.
Carnibus uſus aquæ elixandis, atq; luendis
Sordibus eſt, reliquum permittunt amnibus altis
Pontes perrumpi, & magnum augeri Ennoſigæum.
Nil non tentarunt ſi poſſint forte carere,
Igne domant inſculpta argentea & ænea uaſa,
Igne toralia, mappas de Memphitide lino.
Elixant etiam, uel caules munere Bacchi.
Clitorij laticem atq; oras odere Lycæi.
Ardenti ſtomacho ob crapulam heſternā ingluuiemq;

Relligio ſit Sebethum inſtillare puſillum,
Guttula terna hauſta ut gelidæ, illa incendia ſedet.
Hinc uera audiri ſcelera, urget eo uſq; Thyoneus,
Pertuſuſq; cadus tantum non effluit. illa
Commendo uobis Carcheſia pulchra rubetæ
Quæcunq; Aemonia & mittit quæcunq; Citæa,
Quæ probet Alcidæ forti nepheleias Hebe
Hoſtis nequitiæ monſtris quæ immanior orbem
Terrarum inuaſit duraq; tyrannide uerſat.
Laude uirum ſupera ac factis pulcherrima uirgo,
Iſtis extinctis Lernæ letalibus hydris,
Iſtis Harpyis, furiſq; Erebi metuendis,
Hebe nequitiæ domitrix clariſſima uirgo.
At bene habet, fortes procudunt frena mariti,
Nempe paludati patriæ decus, hoſtibus horror.
Qui in ſibi fœmineum mundum aſſumpſere, relicto
Frontis honore, ſagis, ocreis, campeſtribus, illis,
Atq; bonæ pia ſacra deæ perſoluere gaudent,
Barbara ſi quando ceruici mitra receſſit.
Expedit humano muſtelas noſcere uultu.
Semiuirum monſtrum baccis oſtroq; renidens,
Præ ſonipes graditur phaleris redimitus & auro,
Poſt mimum Ocnum geſticulatur pſaltria Bacchis,
Vrbem percurrit mannis rhedaq; ſuperba
Euphratis domina, aut condentis cornua Nili.
Nam quid ego expediam ſumptus ſine lege modoq;,
Seruorum cuneos, ancillarumq; cohortes,

Et noua commenta ornatus, luxuſq; magiſtros,
Atq; alia, accuſet quæ perparco Euclius ore?
Segmenta ex auro, Murenæ, Syrmataq; aurea
Ac ſi eſſet ſæuus deiectus Volſcus ab urbe,
Auſpicijs huius germani circuli & aurei
Necnon illa ſmaragdus, Elenchiq; , utraq; inauris,
Vt libeat priſcum inuenti inſimulare Promethea
Non ſunt tanti: abſumunt quantũ unguẽta, liquores,
Ceruſa & ſandix, & inenarrabilis ille
Fucus ad Empuſæ ornandos cum fronte capillos.
Si cerebrum quæris, fert uentis carbaſus illud
Plurima, quam tenui clauſit ſubtegmine Arachne.
Setabis & pharos huic componit licia telis.
O lex Oppia priſcæ, ſanctæ aliæq; ualete
Quum leue peccatum, capitiq; impoſta corona
Coniecit ſæpe inſignis in uincla Quirites.
Cenſu oblimato, non ulli iniuria parcit.
Illa amẽs Venere & Baccho æqua immiſcet iniquis.
Heu uideas, uiſu ꝙ dictu fœdius, aruis
Ab tetro quæſtore abigi iumenta, caſiſq;
Exolui tectum, tum exponere uilia rerum
Præconem raucum, nec tam turpis pudet haſtæ,
Si non ſoluendo eſt priuam qui uendit ocellam,
Vnde miſer grex nati atq; uxor aluntur in horas.
Excluſam foribus nudo cum pignore matrem
Non tu uel ſatus ad Boreæ miſerabere terram?
Non indignantem naturam auertere retro

Ora putes? diriſq; in nos incumbere monſtris?
Nili equus alta premit ſacræ faſtigia uirgæ.
Et ſi diffugiunt mures quum tecta minantur
Forte ruinam, quanto ſit melius fugere urbem
Fas & iura iacent ubi mortua. Iupiter hanc non
Incolumen ſeruet, defendere ſi uolet æquum.
Ad uomicas redeo digreſſus longius. illas
Quũ puluinus habet, nihil eſt tam molle, querũtur,
Suſpirant, ægra ac ſi pectora febris inurat.
An quærunt iſtæ cubitus in uitice caſtas?
An ſalicis potius quid triſtia ſemina poßint?
Figite harundinibus ranas bona turba, mariti.
Hæc cura, hoc ſtudium cunctas tenet, excipe paucas
Quas Muſæ ſtudijs dignantur, & ipſa Minerua
Artibus ingenuis, oculo & Venus aſpicit æquo.
Quære alias terras, aut illis tu gere morem.
Si quid hies, mugire fretum, ſæuamq; charybdim
Credas, te nec equi Pelopis, notißima fama
Quos fert pernicis currus rapuiſſe per æquor
Piſæum, nec delphinus quo uectus Arion,
Auferat in tutum. i Samium inſtillare liquorem,
Aut aliquid pulchrum Attæumq;, & uapula. an ulla
Cantibus affecit Achelois remigem Vlyßis?
Si quid enim intrat reſpuitur, ſi aduerſa repugnat
Mens animi, nil cæcius eſt nolente uidere.
Si quis Chryſippi Iunonem ſcribere ſumat
Alcæo melior, Rhegyno & uate, Batillum.

Ponere ſeu ſtudeat, uera argumenta parabit
Ex his Leucoſiis. Iſtis ac talibus ergo
Adductus rationibus, otior urbe, domumq;
Me me abdo, hic ſyluas confingo, & amœna uireta,
Littoraq; & piſcor uenorq;, ac omnia ſolus.
Sum mecum ipſe mihi cœtus, plenumq; theatrum.
Heu ſcelerum pudet, atq; ardentum flagitiorum.
Cras ad Clepſydram, tantum non diſſona uox eſt.

IANI ANYSII SATYRARVM LIBER SECVNDVS

AD PYRRHVM ANTONIVM IANVARIVM.

T puer es, nondū excedēs niſi fallimur, orbes
Ter quinquaginta curuantis cornua Phœbes,
Atq; animi e penetralibus inſtas Pyrrhe p̄cādo
Vt te aliquo donem ſcripto, ponamq; libello,
Id fore uel gemmis tibi, uel pretioſius auro.
Macte puer ſpecie, uirtuteq; & indole rara.
Sed quid ego de illo dicam? qui cortice leui
Marcentem abſcondit nucleum, nux caſtanea intus,
Crura obtortus, colla obſtipus, lutheus ora.
At bene non norunt genus irritabile uatum
Bulbi infelices & uilia tubera terræ.

Quid tum ſi ſatyra ſecor, aut triſti inquit iambo,
Seu celebror, quantū Macedo rex buſtū ad Achillis
Optauit. ſimul ac ſum mortuus, unius aſsis
Iſtas cantharidas facio, æque, iſtoſq; catellos.
Illud perdurum, ſi quando anguſta domi res,
Si uacat auro ſacculus. Hæc Epicurus an unquam,
Quiq; metum tollit mortiſq; & relligionis,
Quiq; putat diſſolui animam? atqui parcus & uncti,
Et frugi fuit, hic natalem epulis celebrari
Legauit ſcripto, hunc etiam uſſit cura futuri,
Gloriaq; & fama. At noſter ſacer eſt, & haberi
Nititur in diuis. noſtrum puer eſſe, recaluum
Contendit ſenium, porco dementia digna,
Et quæ non tota Anticyra emendetur, ut idem
Eſt diuerſus, ut impar, atq; adeò ſibi diſcors,
Helluo, & impurus Veneris, rerum omniū auarus,
Quas, ſe dum iactat, gerras effutit, hirundo
Garrula? letali quem non liuore laceſsit?
Et uulgo, qui non diſtinguat ab hoſte ſodalem,
Crabro. uerum Aſinus myſteria portet Eleuſin.
Hæc ego ſic auſim, noui hunc me ualdius ipſo,
Eſt cane dignus & angue, aut mauis, tauro Agragan
At tu perge puer, ſuperato ſpem benefactis. (tis.
Optandum crede a dijs immortalibus, atq;
Donum inſigne puta, ſic conciliaſſe poetam
Vt ferat excelſum te ad ſydera. Achillis, Vlyſsis
Teſtis erit uirtus nota uſq; ad uerticem Olympi.

Nam ni ſcriptores eſſent ſuaui ore loquentes
Quid præter noſtram ætatem ſciremus? & eſſent
Tot benefacta ſepulta, ad Lethenq; obruta triſtem.
Illud erit ſummum ſi te laudauerit omni
Vir laude inſignis, cui melle eſt dulcius æquum.
Aſt ille infelix naturæ partus habetur
Impie & ingratus qui tantum hoc, uile putarit.
Vatibus infenſos premet aut nox atra, ſilentes
Et manes, calamo infeſto aut ſcribentur. iambos
Effugit laqueo natæ pro dote Lycambes,
Bupalus & iugulum fregit, pictoq; poetæ
Expendit pœnas. furor eſt uatum aſper & atrox.
Hunc tu uitabis uel cautius aſpide ſurda,
Si potuit Minos iuſtiſſimus inſimulari
Ingenij abſurdi, quum bello oppreſſit Athenas.
Iſtorumq; argumenta impia, profore qui nil
Iurgantur celebrari, reſpue, collige ſed ſic.
Sit mortale anima, in uita quid gratius uſquam
Fama ac laude uiri, quũ mens bene conſcia facti eſt?
Docto illi, fuerat uetulæ res grata, ſuſurrus.
Et mecum facit illud. recta & praua liqueſcant,
Mors ſimul ac corpus latebris detruſerit imis,
Conducit uitæ, laudanda ac pulchra fouere,
Conducit natis, & qui naſcentur ab illis.
Sin expers mortis, quemcunq; locum ſit adepta
Dulce recordari eſt perfunctos gloria honores,
Militiæ decora alta, domi & clariſſima facta,

Seu per uirtutem ſi aliquo ſe geſſit boneſte.
Carpere tum datur illos qui diuerſa ferunt his.
Ni pretium foret hoc operæ, ꝙ fruſtra habuiſſet
Gloria, quum uitam mutarunt morte libenter,
Præſtanteſq; duces, Chriſti numerumq; beatum.
Heu ꝙ deciperentur, clauſtris duriter omne
Degentes æuum, uitæ melioris amore.
Si quid iniuſtum ſit maculæ, mens teſtis abhorret,
Flagitium ex animo nulla exturbare poteſt uis,
Aeterno hoc ſtimulo exercentur crimina uitæ,
Conficit hic animum rediuiuum uermis & exeſt.
Hæc uis eſt rationis, quam conceſſit ab alta
Arce deus nobis, tanta eſſet nota poteſtas
Vt terris, nobiſq; dei nitet intus imago.
Non caſu ergo orti ſumus hoc ſub tegmine cœli.
En tacet, in ſententia inepta Epicurus, & hæret.
Vtile, uel ſero ceciniſſe receptui, ubi agmen
Dux trepidare uidet, dubia & uictoria nutat.
Diſce puer, uotumq; uoue, quod poſt reus æuum
In ueniens ſoluas, id tota eſt mente petendum.
Lubricus ad uitia eſt homo, ut eſt pes littore in udo,
Aut propter fontem, qua uligo cerula oborta eſt.
Felix cui fulgent diuinæ lumina mentis,
Erroris mammas alij ſuxiſſe uidentur.
Caute hoc curandum, ac præ tota mente cauendũ eſt,
Nam ſemel imbutus uitio puer, ante ſeneſcit,
Ante uenit mors, ꝙ poſſit de moribus hilum

Immutare malis, res nulla tenacius hæret,
Nos nobis facimus fatum, ſeu recta ſequentes
Seu praua, hoc urget fatum mortalia corda.
Naturæ tu multa benignæ, (Sunt Ioue pauci
Progeniti, biuium qui norunt) plurima ſed da
Formanti gratus patruo. non acer Achilles
Phœnici tantum debet. Quum forte magiſter
Ingenio accedit docili, præſtantior, ungui
De tenero ſi fingit equum, quis nam ambigat? illum
Egregium fore ui ſtudij, ingenioq; ſuopte.

AD HIERONYMVM COLLEM.

Olim gens dura, atq; labore aſſueta ferendo
Romani, Ligures, Samnites, omne latinum
Nomen, ut ipſe orbis robur teſtatur, & arma,
A ſole exoriente ſupra Mæotida, & Auſtrum,
Celtas prætereo & Cimbrorum immania corda,
Degenerant. alij ad luxum, muliebriaq; & pars
Ad lucrum eſt omnis. defluxit gloria honorq;,
Atq; illud ſpecimen decoris, præclaraq; uirtus,
Vt ſpes ſit molles haud unquam defore luxus.
At, repete annales, fortis memoratur Iberus,
Et ſitis atq; famis patiens genus, imbris & æſtus,
Id quod cerno oculis, & tantum horum mihi creuit
Virtus, per ſtipulas quantum quum maximus ignis.

Scintilla è parua furit ortus, & æquora lata
Mox ſuperat, perdens hominumq; boumq; labores.
Agmen Cæſar habet inuictum fortium Iberum.
Si quis Alexander ſeu ſurgat Scipio, ut illis
Et uirtute ſua fretus, qua qua abluit orbem
Oceanus breui obambulet. heus cur inclyte Cæſar
Fortunam ſinis elabi captam ante capillis?
Quin is quo te fata uocant, Solymiſq; miſelli
Vatibus expectant promiſſum, hirtiſq; prophetis.
Palantum pecudum ritu paſtore perempto
Nos uaſtat miles, qui ad Nili iam ſatis eſſet
Delendum populos. auertant omnia magni
Dij ſuperi e cœlo aſpicientes lumine dextro,
Quæ, dea terribilis, clauoq; armata trabali
Audeat efficere. & quid non compellit egeſtas,
Perſæpe eſt melius largo q̃ maxime auaro
Ne retice hæc ſapiens, tua quæ facundia, collis.

AD COSMVM PINELLVM.

Coſme Pinelle, Mathematici, cœli ipſa uel aſtra
Quæ Geneſim ſtatuunt, fataliaq; urbibus altis,
Siue mapalibus ingenia, ex quo prima locauit
Fundamenta lapis, non omni quum ordine cernunt
Inuerſos mores, mendacia tanta rubeſcunt?
Auſpicijs rigidis Ferraria, Mantua pulchra
Aonia Mantus proles pulcherrima ad Arnum

Cũnq; Flaentinis Senæ, Latijq; coloni,
Galliq;, externi inſignes & militis urbes,
Et Roma, heu poſuere animos & maſcula corda,
Iamq; olim iuuenis ualidus, nunc fœmina Cæneus.
Roma, heu neſcio quis rerum permiſit habenas.
Quam timeo. at ſileo, o falſo ſim pectore uates.
Pro libertate expertæ ſunt ultima Piſæ
Nobilis Alphei memores, & gloriæ auorum.
In numero uires. firmæ trabis abietis altæ,
Præſtabunt uirgulta uicem, ſi uincla coarctent.
Italia, in tua ſic uitalia, tela retorques?
Iſte cucurbitulæ flos incertum exeat, an non.
Signandiq; tui Ligures, quorum fera uita
Duraq; & horrida erat, tum fœmina durior ipſis
Vel maribus, luxu ſed nunc ſcatet undiq;, mollem
Salmacidos fontem, & Cyprios epota liquores,
Docta maritalem legem ſeruare Solonis,
Si procul abfuerit uir luſtrans extima mundi.
Prodigus hic uitæ, manus utraq; cui calet uſq;
In gremio, Aſſyrios audax expilat & Indos,
Naufragijs miſer expoſitus grauibuſq; periclis,
Barbaro ut eniteat comptu (pecus improba) nupta.
Radanturq; genæ, & monſtra omnia deniq; fiant.
Carpathijs magno lepores conſtant maleſanis.
Quid, ſi oculis captus rex, inueniet ne pudicam,
An ſacra gleba omnes, prorſus torrebit ad unam?
O Nemeſis Rhamnuſia, Adraſtea, Oceaniti.

Quod non ijdem cum primis, Horoſcopus? *an quid*
In cauſa fuerit? placeant commenta miſellis,
Molpadiæ incendant tura, & dijs Phecaſianis,
Cornibus Hammonis *circundent aurea ſerta.*
Scilicet hæ ſuperis ſunt feriæ, ea otia abundant,
Vt ſua conſilia auſpicijs rebuſq; puſillis
Credant, aut itidem rapidi mundi orbibus altis.
Demens dementi lænam componit Oreſti.
Hoc mare ſulcare, & uenari eſt retibus auras.
Ipſe ſuis Cyclis *æterna uolumina uerſat,*
Itq; reditq; ſibi modulatus, & ordine certo,
Per partes, numeroſq; ſuos, fulgentia mundus
Sydera diſpenſans nocti luciq; uiciſſim.
Quos homines magno edidicere Hyperione *motus,*
Motus præſcriptos, ſed quæ miracula dicas,
Vnde ea commenta & rebus portenta feruntur.
Mitte Genethliacos, *puncta &* Babylonia, *mitte*
Et coniectores, quid rerum ſomnia portent,
Quiq; ſuo minimum, at pecudis iecore omnia cernũt,
Et mõſtra hæc, hominũ quę in mẽtibus ĩpie inhærẽt,
Ignoſcatq; Tages, *parnaſi, & præſcia laurus,*
Sint liceat, ligures frugali ex robore auari,
Ex quo mortales geniti, nemo attulit orbi
Tantum unq̃, excipio Mariam Chriſtũq;, Colũbus
Quantum uir ligur, & ſtudioſus opum. ille parata
Claſſe adit Oceanum, *ignotas atq; appetit oras,*
Quanuis Neptunus *uetet, & ſubito orta fragore*

Tempeſtas mortem intentet, totq; obuia monſtra
Impediant curſum, errorem mage ſub Ioue cæco,
Fulmina & unde magis, ꝙ ſydera clara coruſcent,
Sperandum nec erat, tabula mendicet ut aſſem,
Quā uoueat Glauco appēſā, Samothracibus & dys,
Aut inhumato det capiti pia dextera arenam,
Sed ceto cœnam ut paret, aut ludibria uentis.
At niſi auaritia eſſet, non penetrata fuiſſet
Torrida Zona rati: quando ingenia alta negabant.
Grata, accepta refert hæc, ætas noſtra Columbo.
Ille docet quaquauerſum mare peruium adiri,
Antipodas, noſtriſq; aduerſum calcibus æquor,
Quippe ea uis herbæ exiguæ eſt, nempe Ennoſigæo
Quæ imperet, Europen Aſiæ quæ portet opimæ.
Et uarias circes formas miramur & herbas,
Hæc, longe ſuperant lini tenuiſsima fila.
Longum eſſet merces, auri uenaſq; referre
Inuentas, luxus quanta incrementa recepit,
Vnde artes indignæ, & portenta ingeniorum,
Mox & opes ignotæ, ſtipatæq; tabernæ,
Nundinæ ad Aethiopas noſtratum, Taprobanaſq;,
Nunc celebres, aurum mutatur, nomina fiunt
Vt medio in Iano, Ligurum Venetumq;, bifronti.
Tempore quæ exiguo docuit commercia luxus.
Quæ finis tandem, quando opponetur alumen?
Mos patrius Genuatum eſt, à primis elementis
Gramatices Abaciq;, rudes maria alta peregre

Ac terras pueros luſtrare,in mercibus omnes
Mutandis.puer hoc ſtudium tu uile peroſus
Te totum ad muſas (quum gemmas inter & aurum
Verſeris,ueluti ſol impollutus,ubi intrat
In foricas ſpurcas,multoq; cadauere fœdas,
Et margaritæ ſordent tibi,ſordet & aurum)
Ingenuaſq; artes tradis.puer optime perge
Sub Rauicberio inſigni uirtute magiſtro,
Dexter adeſt,præſenſq; tibi cum Pallade Apollo.
Felix qui numero exciperis,terra altius actus
Fortunas ſummumq; bonum in uirtute locaſti
Sic fecere ataui,Phaetbontis clara propago.
Fer templis uota,exiguo iam farre litaſti.

AD ANTONIVM GALATEVM.

Antoni Galatee,tibi qui gnauiter æuum
In ſtudijs rerumq; indagine conteris,inter
Clarus naturæ eximios raroſq; miniſtros,
Non Muſa inferior,Gnidio nec Cteſia,Achæas
Seu latias uſus poſcat res,ſeu monumenta
Militiæq; domiq; illuſtria,condito ab orbe;
Quando es id ætatis,nam qua eſt medicina reperta
Qua poſſent homines mentiq; animoq; mederi,
Atq; iræ atq; odios Aegypti Polyhymnia Thebis
Inuenit philtrum,quo Atridæ oblita maritæ

Tyndaridos ſcelera Europæ funeſta Aſiæq;
Tantalica id phiala efficiat, carmenq; Magorum,
Carmen Hyperborei Zammolxidos Abbaridoſq;,
Iſthmia Molpadia, atq; Iſis memphitica, ſucci
Auricomæ Circes, flauæ aut mauis Perimedes?
Tandem dÿ ſuperi nobis hæc dona negarunt,
Vtpote non dignis, aut neſcio qua ratione.
An quia ad Aethiopas conuiuia læta frequentant,
Ad Boream acclinis populos odere rigentem?
At ſi forte inueniſti, & ſtat mallei ad ictum
Lamna, quid expectas? en uiſcera iam cacoethe
Affecta, introrſum pulmonis & ulcera cernis.
Quin is ſuppetias audens, incide ueternum
Et pelle e caulis æternum pectoris œſtrum,
Rimãtemq; aquilam rediuiua uſq; exta Prometheo.
Tu plus promiſſis das, nugarum oſor & ultor,
Quum ſit in hoc Albo medicorum turba, quis unq̃
Præſentem non ſpondet opem? mendacia nobis
Dulcia mercamur uita. non ulla reperta eſt
Lex hucuſq; malum quæ hoc ulciſcatur apertum.
Palles, nempe timens, quum captis mente reſurgat
Plus duplo robur. nunq̃ maior fuit heros
Amphytrione ſatus, q̃ quum peruaſit in Oetam,
Et furias igni excoxit, cœlumq; petiuit.
Dementis populi, Ellebori quis iugera ſeptem
Non ſatis eſſent, an potis eſt aſſumere curam
Si rarus quiſq̃ inſanum uitauerit imbrem?

Quin potius Lamæ cœno ſe proluat atro.
Quam male uiuit & infeliciter, in patria ortus
Vnde urgent mala abire, tenent alia alliciuntq;.
Sirenum loca non temere dixere patres, &
Quæ trans ægre ierit ſurdato remige Vlyſſes,
Atq; eadem ſumen naturæq; ubera, & illa
Palladis & Bacchi & Cereris certamina nota.
Non temere hic colitur Iuno feronia, uirq;
Anxurus & frater ſancto perfuſus amore.
Auſpiciysq; refert lætis Eumelis Abantas.
Cypris amat pacem, oderunt fera bella Columbæ.
Sed dicent ciues, nobis aſcribere iniquum eſt
Culpam naturæ cœli indulgentia, ut omnes
Parthenopen dicant ad luxum & ad otia natam,
Naturæ gaudentis opus, faciliſq; parentis,
Iugis ubi fluit, atq; auguſto fonte uoluptas.
Ingenium noſtris pueris micat, ut micat aurum
Percuſſum radio lunæ per noctis opacum.
Maturam ad frugem, promiſſamq; indole prima
Perueniunt aliquot. ſi pars conceſſa, profecto
Sub ſimili eſt totum. maior ne alibi ingeniorum
Prouentus, tam flexanimes pueri ?ante rubeſcunt
Quam fari incipias, uerſa cute polypi, ad omnem
Doctoris nutum. ſed quum uox caprit, & inguen
Turget, Lyde caue, caue Lyde exclamat amator.
Iam de tutela exceſſit mihi grandior ætas
Terribilis ferulæ & gelidæ formidinis expers.

Admoneat recti, & præceptis formet amicis,
Ne ſumptu immodico, pompa neu ſcorta frequentet.
Si pergat Lydus, ferient mala frigora. Quis nam
Eſſe Linus uelit, irato forti Herculeꝭ cauſa
Quæ tandem eſtꝭ eadem prope quæ pullis aſinarum,
Sunt belli primum mox ore truci, auribus hirtis.
Nonne Opici oſcenum nomen retinere uidemurꝭ
Cernere nec uerum eſt animis caligine cæca
Offuſis, tantum ueſtigia lubrica oberrant.
Quid ni igitur confecta eſt res, extrema iubeto
Curari ac funus, ſpes deplorata ſalutis.
Sedula pro nato uoueas nutrixue parenſue
In dextrum conuerſa latus, mente omnia uerſans,
Cum genio facis, & dijs tutelaribus, inter
Primos unguiculos, atq; ipſa crepundia, qui dent
Moratum iuuenem, atq; uirum, firmamq; ſenectam,
In puero nihil eſt opus, ingenio ille ſuopte
Spirat pulchra, alia eſt tamen a Lacedæmone uirtus.
Hac prece cum ſuperis age, ſeu tu mane ſaliua
Ad luſtras oculos, ſeu uepres carmine carpis
Cum tacito, auxilium poſcens pia numina diuum,
Seu bullam appendit matrima patrima puella.
Sed mitto amuleta. auertant di illa ſiniſtra,
Exorſa auſpicijs magnis titania pubes
Deſinat, horrendum monſtrū, ne in crura draconū

SATY.

AD CHRYSOSTOMVM.

Candide ſcriptorum iudex Chryſoſtome, priſcos
Si, quæ tot Græcos ſcriptores atq; latinos,
Hæc eadem, ſatyras præclari uatis Horatij
Iactura opprimeret, uix teſte ſuperſtite fama,
Mox cœlo, ut quondam diuinum ancile, repente
Deciderent, nudæ nullo cum interprete, quid ni
Multo q̃ noſtræ magis obſcuræ legerentur
Verborum ambage, & cæca caligine rerum.
Candorem in uerbis probat, at dilucida ſenſa
Lex prohibet ſatyræ. Et quoniam Lucilij amari &
Varronis periere ſales, & uulnera cæca,
Archæa & ueterum extincta eſt comœdia, noſter
Vnde ſuis Flaccus fertur ſermonibus ingens,
Quod furtum latet, in ſatyra eſt præſtantior unus.
Si eſſet fons notus Nili incrementa paterent.
Illos felices. alieno clara labore
Ingenia. atq; aliquos poſſem nunc nominis ampli
Proferre, haud ſecus ac furti quos ipſe teneri
Crediderim, nam ni reddant, ſtygio inde barathro
Pendant. Lynx ita Triptolemo ſuprema parabat.
Foſſa latens uitium tandem feret ortaq; arundo.
At nos ingentem Sorani crimine multam
Soluamus, ſi aliqua ex his quæ dixere priores
Mutimus, quaſi communes iam tum loci iniquo
Sydere deſierint. cur nobis non licet, illis

Quod licuit? nunc neſcio quas fingunt rationes,
Quas ne indocta quidem puerorum admitteret ætas,
Deſciſſe eloquium, trito ſermone loquendum.
O lepida ingenia, atq; ſenatu digna Catonum.
Excuſat ſe inſcitia. ſic rerum omnium egenus
Damnat opes, prædurus Stoicus, illaq; honeſtas.
Forte eadem ſunt magnorum commenta uirorum
Rebus de incertis poſt triſtia funera uitæ.
Interea, heu facinus, mediam Scythiam redoletis
O Sophia, o leges, uos ipſæ & Iſocratis artes.
Rumpunt Suffeni cellas lataſq; tabernas,
Quiſq; liber iuſta eſt robuſti ſarcina ſerui.
Sed miſſa hæc facio, tu audi reliqua auribus æquis.
Ipſe mea expono atq; emitto ſcripta libenter
Non famæ præſentis amore, ſed illa, ut amuſſi
Sub uaria expungam atq; reponam, grammaticoſq;
Irrito, tantum quidem abeſt, in nos maledici
Vt nolim, ut ſtudio id quæram quã maxime & optẽ.
Res ita ſi poſcat, cera nil gratius, & nil
Eſt minio nobis, noctem quo ſydere pellam,
Eſt teſtis locuples Falco & noſter Pariſetus,
Bloſius Eubolides, Mamertinuſq; pyretes,
Et Baianus Abantiades, Vitalis & Archon,
Qui nos pro officioq; & amore ſequuntur amici.
Mirandum dictu, quæ hominum uecordia, cæci
Quæ ſunt ante pedes, minime perſæpe uidemus.
Vel pueri emendent patior facile atq; libenter.

Si ſupra crepidam quis iudicat, atq; refello,
Cur dura ceruice obſiſtit? an ipſe refelli
Si res, ſi ratio cunuincit aperta, recuſo?
Prouoco ego ad populum, ſi anceps, ſententia amici,
An mea ſit melior, ueri indagator amanſq;.
Non capto auriculas ut nobilis Aetius, utq;
Olim Hortenſius, in lenocinijs prope totus
Verborum, ſed ſcripta carent ſucco atq; medulla.
At mox cum imperio cecidit ſimul ardua uirtus
Vt decus eſt fractum, & luxus proſtrauit honeſtum.
Sic maribus numeris uerbiſq;, ut fortibus armis
Roma olim certans animos æquabat Olympo.
Victo orbe eſt tranſlata uoluptas Martis in urbem.
Id metuens, mea perraro ac paucis lego amicis
Quos ego Quintilios norim Metioſq; ſeueros.
Quanq̃ cum fidibus quondam lepidiſq; camœnis
Magna mihi interceſſit amicitia, ille ego contra
Non ſtudui hypocritæ Aeſopo, uenalia & ora
Et linguam qui artis pretium locupletis habebat,
Simplicitas adeo cordi fuit aurea uirgo.
Id mihi cum doctis nunq̃ non conuenit, odi
Applauſus, odi clamoſæ iurgia rixæ,
Ignorantiæ enim hæc eſt natu maxima proles.
Quum uerum elicui, iſtos mitto digladiari,
Diſcedo exultans, totuſq; in ſole ſupinor.
Inferior multo eſt Epicuri ſumma uoluptas.
Concluſumne ſatis tibi mi Chryſoſtome? certe.

AD FRANCISCVM AELIVM.

Quando mortales uerbum diſcent uetus illud,
Eſſe hominẽ, bullam exiguo quæ humore coacta eſt,
Eſſe umbrã occiduam, eſſe inſomnia, uanaq; rerum,
Hic ſi autunnus non docuit? non, funera uulgo
Tot procerum? pompas heſternas craſtina uidit
Aurora efferri ad tumulum acclamante popello,
Pompas magnificas, opibus luxuq; ſuperbas.
Nulla dies ægris mortalibus occidit orta
Quæ non audierit triſtis gemitus, ululatus
Mæſtificos, pompæ comites, & funeris atri,
Pompæ lugubris, facibus lambentibus aſtra.
Eſtq; Charon feſſus uectando ac cymba fatiſcit.
Nulla cadaueribus non fœta ſepulchra. malignus
Nos a diuinis rebus porro halitus arcet
Nidorq;, ut quum tritones torrentur in igni.
Non ne hoc Cambyſes uultu taxaret acerbo?
Et ſumus aßidui in templis, dum rara profeſtis
Lux nitet, humanis tam agitur cum rebus inique,
Quid nam eſt hoc irrelligioſius? hic ubi crebri
Conuentus hominum, crebriq; feruntur honores
Cœlicolis, lamas tabo facere atq; lacunas?
Eurynomis nullis qui adeo pellantur ab aris
Flumine puro, terribili prece, ſulphure & igni.
Scilicet id tabulæq; decemq; uiri inſtituere.

Quo oracl o noſtras Piſiſtratus expiet urbes?
Hæc nota Traiani uitam denigrat honeſtam,
Nam fuit impia mors, quum tam pia uita fuiſſet.
Contra, dij ſuperi Sicyonia iuſſa probarunt,
Atq; habita iccirco longe clariſſima Delos.
Multo erat urendi illa minor dementia, quanuis
Sit res permira, unde lignorum copia tanta
Nempe rogis cineri dandis tenuiq; fauillæ.
Nunc ſuſpenſa aris, ſuſpenſa cadauera templis
Celſa Tyrannorum, qui uiui oluere Mephitim,
Aequa tenent ſuperis, æquo cenſentur honore.
Hanc legem Pluto non iam præſcripſit in Albo.
Quid dicent? uitio diuum ſimulachra coli qui
Vertebant? ſiquidem deus alto eſt corde colendus.
Felix ſimplicitas patrum, contenta rubenti
Quæ minio eſt in honore Iouis, celſiſq; triumphis.
Vt bene Carthuſiis ſub tecto, & ſit ſub aprico
Funera qui credunt terræ & redolentibus hortis.
Vtilis hic mos ſit. cogant ſi exempla miſellos
Noſtra recordari fragili quam corpora filo
Iam iam præcipitem ſperent ſuſpenſa ruinam.
Sed longe eſt aliter, creſcit ſitis arida habendi
Per ſcelera, atq; adeo dominandi dira libido,
Quo ſtimulo ad calicem Memphi conuiua citatur,
Ac ſi ſint nobis atra cum fœdera morte,
Defoſſo & corpus carbone perennius eſſet.
Portenti hoc ſimile, & nulla ratione piandum.

Hæc illi facerent, qui fato longius abſunt,
His hominum ſtud et exacta & carioſa ſenectus,
Quis ſuperat uitæ pauxillum, Iupiter & ſit
Germanuſue paterue. Heu *mortales male ſani*
Tot faſtusne feretis ad orcum? ſtant triuio illi
Tergemini cenſores. pœniteat malefacti
Nonne putas animam læuo duce dæmone iuſſam
Tartareas noctes, & flumina triſtia adire,
Quæ Leo *adire parat, domicillæ luctus amarus*
Dilectæ Nymphæ? *nec multum proderit, ædes*
Mane ſalutatum diuos, accedere ſacras,
Mox mea ſuppiletq; & tractet ſacra profanus.
At multum ſimulate, ac diſſimulate, licebit,
Et nobis imponite, quidnam, creditis, ipſum
Fallere Minoa, *& praui oſorem* Rhadamanthum?
O miſeri, pallor iam luridus occupat ora,
Mors inopinantem opprimit. en uenit hoſtia, placa
Hac ſuperos, inſtat ſyncera mente ſacerdos.
Non opus eſt inquit Taurella, *atq; exerit ore*
Damnato ſtygiam linguam. Ter *flumine uiuo*
Spargamus caput, haud pigeat commiſſa fateri
Dum fragiles artus fouet ignibus ætherius ſol.
Qui uitam egregiam uiuunt, uirtutis amore
Qui flagrant, ac cætera temnunt illius ergo,
Non mortem metuunt, ſed Gallo *rite ſoluto*
Filio Apollinis, *e uita quum forte recedunt,*
Alternis Pæana *canunt, cæli aurea templa*

Spectantes, terramq; illam, quæ purior hæc eſt.
(Vt moriens Cygnus) ſedes oraſq; quietas
Cantat auens, ubi non uenti, inſanæq; procellæ,
Stridore horriſono ſyluas, & turbine uexant,
Sed uer perpetuum eſt, & formoſiſsimus æther,
Hanc inhias uitam, magnos uiſurus amicos
Aeli, nec cœtu accedes pars ultima Phœbi.

AD CAELIVM RHODIGINVM.

Si numerum faceres tantum graue pondus inerſq;
Vt bona pars hominum, te aliter ſolarer amicum,
Leniter ut ferres mortem patris, atq; animo æquo.
Vnum pro multis ſcribo hoc tibi nobile dictum,
Mors ne bona an mala ſit tandem, ſic collige. nota
Non repeto Rhodigine. Eſt mortis, ſoluere nodis
Corporeis animam, & quicquid uis muſica nectit,
Quanq; diuerſo ingenio & tam diſsidet impar,
Deſidia ut motu, duris liquida, humida ſiccis,
Vnde ortus uitæ, naturæ munere pulchro.
Quum mors nigrãti graditur pede, continuo omnis
Harmonia illa perit, repetunt ſua ſemina auita
Singula perpetuo cum gaudio amoreq; mirum
Ob deſiderium. num quo exoptabat Vlyſſes
Plus patriæ fumum, quam Phæacum arua beata?
Quo, permutaſſet Tanain Sulmone rigentem

Qui querulo infeſtos cantu execratur amores?
Quæ inuidia hæc tandem, atq; adeo dementia? luctu
Proſequi, ad optatas animam ſedes redeuntem,
Atq; itidem corpus? quum terra eſt reddita terræ,
Quumq; anima eſt cœlo, ſi æterno dulcius eſt nil
Motu animæ. contra, nihil eſt mage corpori acerbũ.
Tum bene habet, ſua ſi detur pars cuiq; fruenda.
Inter diſparia haud facile eſt pax, conſona ꝙuis
Conflictu ex illo exiliat concordia, tum ultro
Haud ſimile a ſimili diuellitur, & bona nunꝗ
Vincta malis lõgum. alterutrum peccare neceſſe eſt.
Puro anima è cœlo puriſſima pergraue corpus
Vrget agens, niſu moles oneroſa reſiſtit,
Cœlũ illa, hoc terrã expetit, æternus nã ibi motus,
Otia perpetua hic. mœrore ob uota ſecunda
Succeſſumq; bonum afficeris mortalis? Vlyſſem
Tantopere expectans uxor peregre redeuntem
Si mœſta acciperet, num ſana hanc mente putares?
Præ qua ille, & Circen parui, diamq; Calypſo
Fecerit, æternumq; amens contempſerit æuum.
Triſtamur tamen auferri coniuncta, dolemus
Priuari aſſuetis, maga enim natura tenet nos
Hiſce ergo illecebris. ſed ſi tu te tibi reddis
Ab corde iſta uiri aufugiet muliebris imago,
Læuaq; opinio, agens perturbans pectora noſtra,
Quæ lachrymas citat, & caput atro puluere fœdat.
Nos unam horremus mortem, quum temporis hilo

Permultas miſeri mortales perpetiamur,
Dum iacet ægra malis anima hoc in carcere tetro,
Expletis numeris,uitæ ſpatijſq; peractis
Migrantem ad ſuperos,porta admiſſum Capricorni
Deſpectantem noſtra,æquus compone parentem,
Inq; malis minime ducas,rex Iupiter ipſi
Quod ſtatuit commune ſibi,atq; eſſe omnibus ortis
Rebus,quis motus ui eſt,ingenioue ſuopte.
Sancijt hanc legem natura ab origine mundi.

AD TYBERIVM CARRAFAM.

Miſſi triticeum dudum quod munus amico,
Naufragio perijt nobis,at piſcibus illud
Acceßit lucro,è Lacheſis gremio exilijt ſors
Quæ farre undifluum Neptuni ſpargeret æquor
Sulcatum temone prius,curuaq; carina.
Inſulſam Cererem fecit ſalſam Ennoſigæus.
Fata ſibi ad riſum ſumunt q̃plurima.ſed ſat
Nugatum.credo te ægre Tyberi optime ferre
Iacturam,ob damnumne ingens? non. ſed quia amico
Non ſatis eſt factum.inficias non imus,habere
Quod melius foret, hoc præſertim tempore,flauam
Ac lectam Cererem,ſed Fors quando abſtulit,illam
Expenſam fero,ego ſat amici paſcor amore
Officioq;,in te quod mirificum fuit uſq;,

Qui nunq̃ cuiq̃ præſtanti pectore cedis.
Non ab re fuerit, fortunam dicere noſtram, &
Quam nobis ſit iniqua dea improba. mi canis omni
Proſilit in iactu, Venus aufugit, eſtq; periclum
Sæpe mihi factum, uno illa eſt aduerſa tenore.
Quarta ne luna mibi Saturni cum face fulſit
Naſcenti? an muſtela domi manet omine triſti?
At ſit quod me cunq; poteſt fraudare nitenti
Spe uitæ, enectumq; fame, & ſalſa obrutum in unda.
Me audiet illa etiam plorantem ac molle querentem?
Quin ſecus eſt, ruat in me uel Iouis ira, coruſcis
Fulminibus, gaudebo cotem me eſſe malorum.
Virtutis clypeum erumnis opponere pulchrum eſt.
Hæc paucis nota eſt medicina, aſperrima contra
Fortunæ tela. imbellem te oſtenderis, actum eſt,
Acrius incumbet, caſtriſq; & te exuet armis.
Audens iueris aduerſus fortiſſimus heros,
Aut cedet diuerſa, alibi ut turbet leuis, aut ſic
Multo adeo minus armatum te ſpicula lædent.

AD FABRITIVM COLVMNAM.

Et cupimus fœtam erumnis ſuperare ſenectam.
Ignari prorſus quæ incommoda fert deus æui
Saturnus. finem rerum cognoſcere pulchrum eſt.
Supplicijs homines cælum uotiſq; fatigant,

Totis ſæpe Arabum prouentibus atq; Hecatombis,
Scilicet ut fortes rebus potiantur amatis,
Expoſcuntq; ſuæ nimium contraria uitæ.
Nonne putas Priamum cum dijs oraſſe ſenectam
Seram, fortunas, & opes? facileſq; dedere.
At non, quum cecidit ferro percuſſus achiuo
Illum pœnituit uoti? tot funera uidit
Natorum, ingentiſq; ruentia pergama Troiæ.
Par ſuperis eſſet, ſi dulci e uita abuſſet
Incolumi regno, rebus florentibus. ætas
Ni, exoratis dijs, Laerti longa fuiſſet,
Ipſe ſuum cor edens hominum ueſtigia uitans
Fugiſſetne urbem mœrens ad rura Colonus
Durus, & ætatem præter ſortemq; laborans?
Euander cari Pallantis funera uidit.
Dira fuerunt Pompeio poſt, uota, triumphos.
Quanto Ferrandus felicius occubuit, ꝙ
Alfonſus. tantum regem excepere cucullum
Degenerem ſiculi, Italiæ qui terruit olim
Tot populos, fulmen belli, Mars ſæuus in armis.
Sunt noſtra exemplis anteactaq; ſecula plena.
Petymus, en ſenium uenit, querimur podagra mox
Torqueri articulos, uires languere, animumq;
Deficere, auelliq; ſenes natoſq; nepoteſq;
Vltra progeniem quartam. Neſcimus inepti
Quid uolumus. ſi quis non auferat impetratum
Quod multis ſupplex uotis precibuſq; popoſcit,

Continuo in diuos lamenta. heu numina ſancta
Si pecudum fibras adoleui, ſi omnia rite
Feci, uos adeo ſurdis iuuat auribus eſſe?
Impia uox. quanto ſatius, quæ pulchra & honeſta
Quæq; bona optemus. tum ſi qua infantia noſtra
Peruerſo expoſuit uoto, precibuſq; ſiniſtris,
Auertant dij qui melius ſcire optima poſſunt.
Preſſo ore auriculam digito tangamus honeſto.
Ter miſer & quater eſt diuum qui prouocat iram.
His, Semele, bis Cadmi domus inclyta fulminis arſit
Ignibus. ambuſſit Phaethon tecta aurea cœli,
Lacteaq; æternum ſceleris manet orbita ſignum.
Inſigneſq; notæ maculant Titanida Phœben.
Nos animo infeſti, ignaua caligine merſi
Vix umbras rerum ſpectamus. quum prope ueri
Fulgor adeſt, oculus refugit, radioq; relanguet
Percuſſus. magnum hoc docuit ſapientia paucos,
Quis iter è terris ad cœli lucida templa.
Hi regeſq; duceſq; mihi ſunt, aſt alij grex
Ac uile armentum. hi uitam tranſire ſerenam,
Vltro alij in tenebris optant perferre labores.
Ne te angas animi Fabrici, ſi filius ante
Maturam frugem eripitur, cur fata maligna
Apellas, atq; ille tibi tam ſæpe uocatur
Vitæ oculus, ſenij baculus, medicina dolorum.
Nempe erit huic morbo melius, tibi quũ ueniet mors
Aegrotumq; animum curis exoluet amaris.

Huc uſq; ad ſummum, fertur dolor, heu breue tẽpus
Et coruos ſupera & cornices. fortius ergo
Sit fluctus animi componere cum ratione.
Sic Clothus mater uult, ſerius ocyus, omne ut
Occidat exortum. perferre patiq; neceſſe eſt,
Aſcribenda bonis, ſtatuit quæ ſumma poteſtas
Autoris rerum, mundi moderantis habenas.

AD BENEDICTVM ACOLYTVM CARDINALEM.

Vt noſtras edam Satyras in mille libellos
Impreſſas hodie ut fit, Acolyte ſæpe monendo
Vrges. Ipſe auſcultaram ſi certa tuliſſent
Ex adytis muſæ, nihil amplius eſſe neceſſe
Addere, mutare, aut expungere, quod facio uſq;,
Nec ſatis eſt, melius ſemper quæro, atq; animi angor.
Non modo non uitio, ſed laudi eſt multa litura.
Siſyphium ut ſaxum æterno molimine uoluens
Percuro a capite ad calcem, mox deinde reuertor;
Quo tamen ulterius procedimus, hoc magis illa
Lux ueri ſe aperit duce conſilio & ratione;
Iudicium creſcit porro, labor extenuatur,
Ceſſarunt maledicta, & quem non liuor adedit?
Forte quia incipiunt noſtri caneſcere uerſus.
Quid facerem ſi emiſſa eſſent incuſaq; noſtra
Scripta nota irreuocabili, & hinc prorumperet alta

De latebra uitium improuiſum, turpeq; mendum?
Vt cute ſub leui cæcum ulcus, ſæpe feſellit
Id ſummos etiam ſcriptores, poſtera quanuis
Aetas conſuluit boni, & erratum eſſe negauit.
Quid, ſi ſe offerret quod multo illuſtrius eſſet?
Dy meliora, reformidat mens quum ominor iſtæc.
Non bene Apollonius audiuit, Iaſona miſit
Quum rudis in ſæuos Colchos Pontumq; rigentem.
Nonne magis Pherecidæa illa modeſtia pulchra eſt?
Quum ſcripſit moriens ſapienti extrema Thaleti,
Formidans adeo famæ monumenta ſiniſtræ.
Imperfecta exit, nec formam abſoluit imago,
Continuo flammis reddo æs, iterumq; liquatur.
Editio fors ad famæ conducit honorem,
Præſentis famæ, uulgus quam affectat amatq;,
Atq; ita iacturæ uitetur ut omne periclum.
Non equidem hoc aſsis facio, iſtorum oſor honorum.
Alterũ ego & timeo & curo, & caueo ſtudio omni.
Deflagret ſi forte domus, ducam omnia ſalua
Libro uno ſaluo. Satyruſq; tereſq; Cupido
Praxiteli inſtar opum. ueruntamen altius illud
In corde inſedit, quod paulo diximus ante,
Idq; uidetur curandum magis ac magis eſſe,
Id quod pauci curarunt, re & nomine clari,
Qui ſacra æternæ ſoluerunt debita famæ,
Nec ſua præcipiti obiectarunt ſcripta ruinæ,
Vt faciunt pleriq; omnes auidi auricularum,

Quas magno redimunt corrumpuntq;, atq; ſeueras
Odere, ac lacerant. laus hic ſatis, omne futurum
Haud quærunt. ſtrepitu uerborum ſæpe Menandrũ
Vicere, at ueniam præfato dic mihi quæſo
Mire Philemon, quum me uincis nonne rubeſcis?
Occidit applauſus, patriæ intra mœnia tantus,
Euaſit breui in omnes illa modeſtia terras.
Neſcio quo leuis iſte ac uanus, diſtet ab illo
Qui uitæ nulla cum laude edormyt annos.
Acri uir lingua, aſtu inſigni Pſittacus olim
Dictorum ancipiti amfractu deiecit Oſirin
Regnatorem Auſtri uera e ſententia, ubi ille
Se ſe collegit, ſenſitq; dolum, ſcelus audax
In uolucrem uertit, remanentq; inſignia linguæ.
Præterco, an referam uatum mendacia, pennis
Pauonem eſſe Argum milleno lumine pictis?
Ruſticus ille fuit paſtor, ſed fabula uera eſt
Formatum ex iuuene ſtudioſo gloriæ inanis.
Nulla eſt peſtis amarior, hinc prolapſa ſuperba
Imperia ac res publicæ, at ipſo ſtant bene, uero.
Non ſapiens temere auriga ratione labaſcit.
Non uideo, cur non iſtos feriat Iouis ira
Atq; uetet prorſus tam uano gaudio abuti.
Ingenium noſtri quid ni placet Actij?, & ille
Sermonis nitor atq; uenuſtas, ſed mihi multo
Caſtigatā magis fætura examine longo
Pol placet, exemplo quo præcipue tua condis.

Triginta ille annos breue opus de uirgine preſſit.
Qui ſapitis recte, radicem impingite in imum,
Securi, impellant inſani nubila uenti.
Conſilium res eſt ſacra an fortaſſe periclo
De noſtro, tua decernes. Audi, mihi nuper
Quæ dixit ueteris famæ Heluius. inciderat poſt
Diuerſas res de ſatyra ſermo, ac ſuper una
De noſtris, uis dicam inquit, Lyricum bene certe
Fecit Horatius, at ſatyra infelicius exit.
Multum obſecraui, rationem redderet. ille
Sic iterum exorſus. pede claudus, & undiq; durus
Atq; incompoſitus, breuius dicam, fuit aptus
Non bene ad hexametrũ. in ſatyra regnat Iuuenalis.
Pene ſenis uerbis ſtupor euaſi, & mihi uiſus
Sum multo inferior, ſi noſter Horatius infra
Eſt Iuuenalem, quæ Acronis ſententia incepta eſt.
Grandior ad numeros, ſcripti & genus omne fuiſſet
Si noſter uoluiſſet Horatius. heus bone, grandes?
Ad ſatyram ne modi optantur? ſermo omnis habetur
E medio. obtuſa ingenia almæ & lucis egena.
Quid mirum ſi de nobis etiam illa feruntur?
Nunq̃ ne in cœlum attollent ab humo ora ſupina
Nos q̃ Virgilium contingit gloria maior
Si quid Romana in lingua profecimus Oſci.
Tunc uitioſa eſſet, numeros ſi aſciſceret, atq;
Ampullas, & ab his tritis diſcederet errans.
Heroum niſi quum libuit canere inclyta facta,

Aut grande & memorabile quid, nam non iuga celſi
Vſq; adeo ſatyræ Parnaſi odere procaces.
Nec cum grammaticis ſenſi, concurſum elementi
Qui ſimilis uitio dant. omnibus ire Helicona
Non datur. unguentum ſus putida nobile uitat.
Hoc liceat, mordax dilutaq; nectare ſit uis,
Dulcia quæ poßit reſpergere mella uenenis.
Hæc, ueluti uiolæ arrident ſub uepribus hirtis,
Miſtaq; purpureis hyacinthis lilia cana.
Sed de his hactenus. o ſineret deus, optima ſecla
Illa redirent, grandiloquo in genere omnis ut eſſem,
Fors ueteri Moſcho haud minus admirabilis, aſpero
Hoc iam damnato, canerem ſublimia rerum,
Naturam omniparentem, regum ingentia facta.
Hic numeri inſurgant, altumq; ſonantia uerba.

IN PVEROS MERITORIOS AD DIVVM PAVLVM.

Ergo artem pueri callent meretriciam? ab annis
Lentum uſq; indoctis mucum detergere naſo,
Indoctis ſpuere, &, quam ſorbere ſit pituitam
Turpe. at, da mi baſiolum, da deinde ſecundum,
Amplexare columbule mi, me me en tibi dedo,
Tum illectum, ſuauem magis inuitat lupa ad eſcam,
Criſſat mollis ocellus, & ad numerum omnia ceuent,

Murmuraq; & uoces reſpondent motibus, & iam
Lingua ſuas, partiſq; ſuas manus utraq; nouit,
Hæc bene tam docti, q̃ ſcortum in fornice adultum,
Quæq; libris Elephantis habet nouere nouenis
Quæq; Philenis, & ijs antiquior Aſtyanaſſa.
Quinq; gradus alios etiam in Venere inuenere,
Quos neq; Celtæ olim, neq; nouit barbarus ullus.
Nonne afflata Venus Saturni ſydere opaco eſt?
Mercurio hinc adeo dextro, multo melius q̃
Quum medici curant hydropa, emungere amantem
Norunt argento atq; auro, demum ſatis eſt nil,
Poſcũt quod mare poſſidet, & quicqd penes Orcũ eſt.
Deglubunt ita oues, irridentq; & male perdunt,
Mercanturq; fide græca manibuſq; oculatis,
Quantum, ne ulla quidem lenarum peſſima. magnus
Pro pudor, ac ſcelus immane ingens. ſed puto nequã
Sunt aliquot pueri extrema de plebe. Ita certe
Nequam aliquot pueri extrema de plebe. Hyacintho
Qui claros numerat patres, impurius eſt nil,
Nilq; procacius, ac uenale magis, mala merx, &
Hæc, & plura facit, ſtomachum motura uel ipſi
Felici, in fornicis qui exegit olentibus æuum.
Cur hæc irato non ceditur hoſtia Bacchoʔ
Et ne deficiat forma infelicior oris,
Pulli infelices, infeliciſſima forma,
Bellum indixerunt formicis oua ruentes,
Nec flori parcunt inſcripto nomina regum,

Mangonum docti, & ſagæ medicamina Salpes,
Atq; Cotyn Ephyræ ſummo pro numine adorant.
Rem miram dictu ueram tamen, eſſe feruntur
Qui deteſtandos ſe ultro expoſuere chirurgo,
Dum celebrem quærunt Abderæ nobilis herbam,
Vt Venus indefeſſa adſit tentigine præſens,
Nec facilis deſit faciles quæ promit amores,
Timagoræ memores ſæuiq; Cupidinis arcus.
Aſpicis hæc Iane & frontem non tangis utranq;.
Non prætextata hæc adeo tibi cuncta uidentur?
Sunt qui argumentis urgent, naturæ ita cordi
Eſſe, & perdices, criſtatos deniq; gallos
Poſt alia adducunt ſtulti, peruerſe & inepte,
Naturæ ignari, erroris caligine merſi.
Omniparentis enim mentem deprendere ne ipſi
Barbati potuere quidem noctesq; dieſq;.
O non plus æquo ſcelera urant nobilitatem,
Qui ſoliti clauum ſunt flectere puppis in altum.
Prætereo prudens, nam ſupprimere expedit iſta
Obſcæna auditu, nullis conceſſa tenebris.
Vranie mater miſeras iam reſpice terras,
Tuq; Venus ſancto contorquens uerbere cæſton.
Miſſa e ſpeluncis Alecto polluit æthram
Hanc nitidam, natura parens auertitur ora,
Iam deſpectando requieſcunt ſydera curſus,
Et retro ſol flectit equos tenebraſq; minatur.
Quis modus eſt tandem, quo nequitia uſq; feretur?

Lego Erebo Meropen , & turpi in crimine Lesbon.
Orphea dij perdant, Thamyrinq; & talia monſtra
Non Anthedonij Glauci repetentur amores,
Aut pueri Idæi. inſimulet quis Nerea magnum?
Quis ue impune Iouem? quorũ furor eſt metuendus,
Vt Phœbum, Alcidenq; ingentia numina mittam,
Atq; illam turbam infamem turpemq; deorum
Lãpſacus & Cyprus & ſãctos quos Theſpiæ adorãt.
Quos bellos diuos ſtulta eſt uenerata uetuſtas.
Tuq; adeo hæc Paule ad Romanos percitus ira
Scribebas triſti calamo ſtygioq; ueneno.

IANI ANYSII SATYRARVM LIBER TERTIVS

IN PRINCIPES CHRISTIANOS.

AD LEONEM PONT. MAX.

Vis furor o noſtri Primates, quæ fera ferri
q *Vis agitat mentem? neſcitis, quid rapida ira*
Poßit, quæ regna euertit populoſq; feroces?
Quæ finis tandem? o, Nemeſis ne excandeat ultrix.
In nos cornu acuunt Nilusq; Indusq;, minor pars
De tribus una Europa a fatis eſt data nobis,

Et nec tota quidem, nam pars pulcherrima ſæuo
Arſacidæ domino ſeruit. nos ceu otium ab hoſte
Sit, bella exercemus noſtra in uiſcera, ut olim
Fertur Agenoridæ gens dentibus orta draconis.
Ah, miſera Europa, i lacbrymas queſtuſq; ſoluta eſt.
Nam quæ non mala bella hæc inteſtina ſequuntur?
Primum, ubicunq; nitet, paulum, uictoria refert,
Noſtrum eſt, effundi aſpicimus quodcunq; cruoris.
Millia tercentum ſupra, capita, ante tyrannos
Sunt cenſa Aeneadum præclara ciuium in urbe,
Quæ belli eſt rabies, humani ſanguinis & quæ
Imperioſa ſitis, paulo poſt tertia tanto
Vix numero ſuperat pars, horret mens meminiſſe.
Prætereo fidos ſocios, nomenq; latinum.
Illa adeo rediſſe reor fera tempora, quum tam
Romani imperium populi miſerabile uiſum eſt.
Quis non deformeſq; fugas, ſtrageſq; ſuorum,
Et res acciſas, matrumq; ob pignora planctum
Abrepta ex ulnis miſeretur? uirginibus quis
Et pueris adeo ingenuis, floriq; nitenti
Vim uulgo afferri ætatis, non hauriat udis
Luminibus? ferroq; igniq; excindier urbes,
Templa nefas uerti, ſimulacra, ſacraria diuum
Sic conculcari pedibus non horreat? hi ſunt
Atq; alij fructus belli. Tum ſqualida, triſtis,
Dira fames ſequitur ſemper comes, obſidione
Preſſos, obſeſſoreſq; una hæc ſæpe peremit.

Vidi ego poſt fera bella affecta, per oppida noſtra
Quæ Cereris ſunt horrea, deficientibus herbis
Abſumptisq; alijs rebus, miſerabile uiſu,
Grandæuoſq; ſenes, lactantiq; ubere matres,
Et triſti ueſci filice, grauibuſq; cicutis.
Vi ſucci mox extentos in ſole iacere,
Tantum ſpirantes, ut phoca in littore ſicco,
Cætera defunctos, tumefacto corpore & atro.
Hæc mora mortis erat, miſera ac fœdiſſima uita.
Mitto eſus ſpurcos, nam quid non cogit egeſtas?
Nec mora nec requies datur ulla malis, ruit ecce
Atra lues, funeſtiſq; omnia mortibus opplet.
Hæc, ueluti, parua e ſcintilla maximus ignis
Fit, cœlo quum nigrantem uomit ore fauillam.
Principio ſerpit peſtis, lateq; uagata
Omnia dat leto, alituum genus atq; ferarum,
Membra fluunt hominum, uireſq;, & tabe liqueſcũt.
Heu nobis miſeris diffundit cuncta, malorum
Iupiter e cupis, dum odio certatur & ira.
Paucorum ergo odio, inſontes tot, tartara adibunt?
Tendite uectigal Proceres auctare Charoni,
Ite, armis ſimul, infeſtis concurrite ſignis.
Hoccine fit Martis ſtudio, & uirtute? maligni
An dea dira Erebi in tragica omnia uos mala ducit,
Vos, rabie cæcos diraq; libidine cædum?
Bebrycia an ne Amyci lauro tacti eſtis amici?
Vrget hic inſidijs, furijs ardentibus ille,

Omniaq; ultor agit, promiſsis tu ne manebis?
Pacta obſeruanto ſupremi Laomedontes.
Heus alter capra cui effulſit natalibus, omnis
Non temere res arridet commiſſa periclis,
Et uulpes cautrix capitur, datq; improba pœnas.
Suſpecta eſt certe nimium fortuna ſecunda,
In tot, tanta bona eſt Macetæ uox illa Philippi.
Cum Samio duce rex Aegypti fœdera ſoluit.
Quis poſsit uiuens certam ſpondere ſalutem
Ipſe ſibi, & patre ſe iactet ſummo Ioue natum?
Hippocoontæo cauit non uulnera bello
Amphitryoniadæ tum dextera neſcia uinci.
Non magno redimat noſter, ceſsiſſe uel omni
Iure ſuo? Italiæ pulchrum ſeruaſſet ocellum.
Ceu qui alta è ſpecula uaſtum deſpectat hiatum
Caligante oculo, capitis uertigine, certa
Non cernit, uideo heu uideo grauiora, male Alpes
Peruiæ, ab externis tibi q̃ timeo o mea uirgo.
Nam quid prodigia? haud alias tot fulmina cœlo
Iupiter altitonans noſtras deiecit in urbes.
Ex animo doleo, uotis diuoſq; fatigo,
Integra adhuc res eſt, indultum ſatq; furori,
Sulphure quin agros, urbes luſtratis & igni,
Mittitis inq; altum ſordes cum carmine Auernum.
Quin iram ac cædem in communem uertitis hoſtem,
Barbara dum cæco exercet Pan corda flagello,
Et uere uerſo trepidant Artaxata cornu.

Heu debellari potuit de finibus Afer
Atlantis uaſti, & condentis cornua Nili,
Laneam ab his noſtri paritè inſignemq; coronam,
Vt uos poſteritas laudet, celebretq; canendo.
Defuncti bello hinc læti ſpolia ampla feretis.
Præbuit en frontem fortuna, aſtutia crimen
Dicetur, finemq; bonum incepta horrida habebunt.
Sæpe ego noſtrorum regum, his & talibus aures
Pulſaui in caſſum, nam ſi additus eſt notus Euro
Quum decimi tundunt reboantia littora fluctus,
Aeneæ quid agant uoces pro nauibus, æſtu
In tanto? Sed ſi pelagi rex Ennoſigæus
Ceruleis, uectus phocis caput efferat undis,
Protinus hi ponunt, tumidi & maris ira quieſcit.
Tu pater, in tenebris ceu lux inopina refulgens
Quandoquidem exemplum uirtutum diceris eſſe
Atq; urbi atq; orbi fer opem, magnoq; tridente
Quaſſatam uentiſq; undiſq; attolle phaſelum.
Non temere te alta in faſtigia fata tulerunt.

AD PARTHENOPEN.

En quo nobilitas ualet, & tua bella iuuentus
Parthenope, induti mimos furialaq; ora
Vrbe uagantur lymphati, uelut acta furentum
Turba truci Bromio, ſceleri neq; parcitur ulli.
Probrũ omni ætati ingeritur, ſpurcũ os graue uirus

Delectu effundit nullo, ac ſi Lyndia ſacra
Amphitryoniadæ celebrent. manus inde rapinis
Ac ſtupris fædatur. pro ſupreme deorum
Qui lemures, quæ dira licentia, quæ furiæ Orci
Nos inuaſerunt. ſcelerumq; exterrita uultus
Subticuit lingua, atq; duces ſcelerum uſq; feremus
Quo penitus preſſo pulmone efferueat ira.
An calamo ulciſcar? prorſum ſi Aſtræa receſſit
In cœlum, aut alio, & uiduos nos diua reliquit.
An præſtat remis, tantis inhibere procellis?

AD SIMONEM PORCIVM.

Cum laruis Porci ſi turpe capeſſere luctam,
Non eſt forſan inutile. Dic ergo mihi quæſo
Græciæ & Italiæ Sol præclariſſime Marce
Tulli, pace, bona & uenia tamen ante petita.
Timæus licet aſſiduus, Samiuſq; magiſter,
Sit comes, & pariter pugnæ ſe audentius arment
Dic inquam, ſi ſublimis ſi ſtellifer orbis
Reddat acutum, ſi Phœbe graue concinat ima,
Aut media aſtra itidem ſtatuas, ut ſit grauior Mars
Saturno, aut prorſus peruellas ordinem oportet.
Si duplex ſummo orbi eſt motus, rapidus acutus
Certe erit, at priuus tardiſsima tempora uerſat.
Præterea ſi illa exoritur Symphonia ab iiſdem,

Nonne ſuis ſpatijs circi moueantur oportet?
Imparibus certe ſpatijs. at ſi tria, Solis
Mercurij & Veneris fuerint paria interualla,
Quis concentus erit, quæue inde proportio obibit?
Deniq; ab extremis, tenui meat apſide Luna
Vt dupla harmoniam pariat plenā undiq; rhythmis,
Nempe quod eſt breuius, concentum reddit acutum.
Diuina humanis an diuerſa uſq; adeo ſunt?
Quæ mōſtra interpres affert dum hæc abdita pādit,
Sæpe acri morſu multari in pollice dignus
Spartani pueri, grandæuo urgente magiſtro.
Tum diuinum animum qui ſeſe uerteret æquo
Contortu, medios inſidere oportuit orbes,
Sicut araneolus medio ſe ſtamine librat
Singula proſpectans commenſis undiq; nodis.
De ſpatijs taceo, noſtrum uicere ſupinum
Vt pote quæ ingenium, menſuras atq; tabellas,
Mitto illa & numeris & menſæ Pythagoreæ.
Sed quid de Lunæ maculis? an fratris opacant
Aduerſi radij? reſupinis uallibus ut ſit,
Nempe, uicem ſi luna refert argentea terræ,
Vnde illæ ſordes oriuntur & excrementa.
An ueluti ſpeculum reddit telluris & umbram &
Purpurei Oceani procul excellentia dorſa?
Fabellis locus inuentus, dum occulta latet lux
Et cauſa in gremio rerum moderantis habenas.
Præterea quid ſparſa ſibi uelit orbita lactis?

Fun lenlis terræ ſuccis an condita cælo eſt?
An ſtellæ in cauſa inſignes? an ſignifer orbis?
An Phaethon? quum combuſſit tecta aurea Olympi.
Quis latitant nebulis priſcorum myſtica uatum.
Quanto ille aptius ac melius, qui cernere noſtra,
Nos iubet. æterni uideant ſublimia diui, &
Qua ratione meent diuerſis ſydera circis,
Quæ certo oſtendit radio Tonſillius, ac ſi
Concilio adfuerit magnorum cum Ioue diuum.
Deriſus merito eſt alter, qui ſcriberet aſtra
In foueam præceps. Lepidum caput, inquiet alter
Tu ne audes ſummiſq; uiris, rebuſq; probatis
Secula per longa obijcere, ecquid tu melius das?
Nil inquam melius do, ſed pretioſum adamanta
Atq; alioqui perrarum, tenuiſue capillus
Sal ue perexiguus maculat, dignoſcere noſtrum eſt
Non tamen emendare, dei eſt laus undiq; plena.
Pittacus in uerbo eſt a uate Simonide captus,
Deberi a doctis id cenſet poſteritati
Vir cæus, totoq; animo mendacia tollit.
At tu te noſtro utinam, mea crimina noui
Tenuia, ſuffugiunt grauia, & latet abditus error,
Et quæ percepi uexantq; & ſæpius angunt,
Et uideo, & labor prudens, eſt ſpes tamen omne
In melius uerti uitium, uirtute beata
Succedente loco. deprendit crimen amicus,
Emenda, ac pretium ſummum accepiſſe putato.

Ducere in opprobrium, iraſci, defendere factum
Ingenij eſt praui, oſoris rectiq; & honeſti.
Ingenium uariũ eſt hominũ, at ſors optima in his eſt
Quis uirtus rerumq; ſcientia, ſumma uoluptas.
Hos nulli affectus torquent, hi uera ſequuntur
Diuina illa animæ flamma circumundiq; ſepti.
Proxima, qui expertes laudis, ſectantur, amantq;
Inſignes uirtute uiros, rerumq; peritos.
Vtraq; nimirum excelſo ſors grata tonanti.
Eſt deteſtanda illorum, qui quum artis honeſtæ
Sint ipſi exortes, doctos odere. malignos
Iſtos, ad ditem infernum manet horrida ſedes.
At ſuprema miſerrima, ſi quis cognita uirtus,
Arbitriumq; ſequendi aufertur, numine iniquo,
Viq; repugnante acri, affligantur q; relicta,
Et tædet uitæ, miſeris quæ plurima mors eſt.
Hic, & apud Styga, perpetuum exercentur Erinny.

AD HIERONYMVM BORGIVM.

Tu Borgi noſtram carpis perſæpe Camœnam
Vt nimis agreſtem, in moreſq; hominum uehementẽ,
Maiori incenſam cura, q̃ forte neceſſe eſt.
Ipſe tibi inuideo tranquillam in pectore mentem
Hac tempeſtate importuna, hoc ſydere triſti.
Quis ſtomacho inuicto hæc calamo patiatur inertiã

Si non Virgilius *paſtor, ſeu rure colonus,*
Siue inter Martis *tolerauit prælia miles.*
Non obiter Cicero, *Criſpuſq; & Liuius, & qui*
Naturam expreſsit ſublimi Plinius *ore.*
Per mores hominum hi plusq̃ Lucillius *errant,*
Proſcindunt, lacerant, feriunt inter fugiendum,
Non ſecus ac P*arthi, quorum metuenda ſagittis*
Sunt terga. atq; petunt letali uti cuſpide nigræ
Dipſades, & cæco ſannas in uulnere linquunt.
Stoicus eſt nullus te robore firmior, intus
Si nulla ambitio, nulla & latet abdita culpa.
Aut dulces elegos tractas, aut grande poema,
Sic tibi Nymph*arum, & captatur gratia regum.*
Atq; ego, non duræ quia ſum ceruicis, ita olim
Incepi, crebris ſtimulis impulſus amici.
Audiui è ſcopulo quondam Triton*a canentem*
Dum pecus Oceani, *deformia monſtra ſilerent*
Cæruleæ phocæ, & ſuauiloquæ Sirenes.
Calliope aſpira cæptis regina Heliconis.
O bellos bombos, uidiſti in nubibus olim
Diuerſas rerum facies concurrere, multa
Admirante manu puerorum. uis etiam arma
Dicam? quæ cecini, miſere poſcente tyranno.
Res bello geſtas peragam, populoſq; feroces
Qui in regna aduecti Italiæ, *terraq; mariq;*
Omnia miſcuerunt armis ſacra atq; profana.
Nunc Erato *nunc diua animos carmenq; miniſtra.*

Defuncti bello ingenti ſpolia ampla ferentes
De Libyæ populis fortiſsima pectora Iberi
Parthenopen alacres repetunt, maioribus auſis
Intenti, aduerſum Gallos qui aduerſa tenerent
Pontificis. populi Italiæ diduntur in ambas
Partes, inq; ducum iurauit uerba iuuentus.
Nec mora longa, odij mole, immenſumq; furente
Ira, collato tandem pede cæpta geri eſt res.
Sed dum fortuna ancipiti certatur utrinq;
Te pauca admonitum cupio Borgi optime, nonne
Cenſes eſſe hoſtes grauiores, pectore in imo
Quum regnat domina blandiſsima, ſiue Voluptas
Siue Venus, regniq; auriq; inſana cupido,
Quæq; intus turbant uexantq; & pulchra uidentur?
Seu regnant alij affectus, rapidiq; Tyranni,
Fana quibus Sparte poſuit, lambitq; Lacæna?
Quæ tu bella putas miſceri cum Ratione
Defendente animi partes? Fortiſsimus ille
Ociſorq; hominum, indignum, mox uincitur ira,
Quum ui ductoris captiua abducta puella eſt.
Auſterumq; Catonem odij uis, gloriaq; uſsit,
Et Venus in uitæ ſupremo limine. iniquum,
Sæpe & Ariſtiden iuſtum, patriæ utile fecit.
Hic alioqui ſecum, ac deinceps duriter egit.
Pectoreq; & lingua præſtantē quum ornat Vlyſſem
Commendabilior nobis eſt uiſus Homerus
Quam quū pernicē pedibus cōtra Hectora Achillē.

Gratior hercle eſſet, ſi bella horrenda tuliſſet
Corporis, atq; animi, bella horrenda ac diuturna
Conflictu æterno nobis bellanda. Quid ad me
Hectora ne Aeacides ſuperarit, an Hector Achillē.
Nec mora nec requies, inſtructo uſq; agmine fortes
Bella cruenta cient hoſtes, Metus, Ira, Dolorq;,
In medijsq; opibus turpis rerum omnium Egeſtas,
Atq; Voluptatis conferta cohors & Amorum.
Stat contra Ratio, dux prudentiſsima, circum
Statq; inuicta phalanx uirtutū. haud tēpore ſic dux
Militibus præſens præſentibus adfuit ullo.
Mox Soli rebus diuinis rite peractis
Lampas ubi ancipitis ſignum dedit ignea Martis,
Ecce ex aduerſo, atq; animo, atq; manu dea prompta
Obtruncat ſpoliatq; Metum. Conſtantia fortem
Pulchrarum rerum laudiſq; auidiſsima uirgo
Vt permiſit equum in fugientis terga Doloris.
Tota in Auaritiam ingens diua haſtile coruſcans
Fulminis in morem irati Iouis æthere ab alto
Quod dextra in terras ſubiectas deijcit, illam
Deturbauit equo, labentem uita reliquit.
Blanda Pudicitiæ dextra eſt proſtrata Voluptas.
Hæ grandes uoces, & res quoq; grandior, hæc ſunt
Grandiloquis aptanda modis. Echo ego inanem
Mitto alijs, rerum nugas, inſomnia & umbras,
Qua natus Polynices, qua ſit matre Eteocles?
Ciſſea num patrē referat Hecuba; an ne Dymanta?

Penelopen rediens an deſpectarit Vlyſſes?
Longius Aeneas patrio diſceſſerit aruo?
Quo mater raptam reſciuerit indice natam
Errabunda Ceres, & quas peragrauerit oras?
Quos uirgo flores Proſerpina legerit Aetnæ
Stellanti in gremio, quibus & comitata puellis?
Sub palma an ſub oliua ortus ſit Phœbus Apollo?
Et quicquid blaterant græci clamore ſecundo.
Garrire impune eſt uerborum flumine inani,
An quia cornices nutrit non Attica tellus?
O quando cenſor præſcripſerit, hæc rata ſunto,
Illa mali uatis, temere dicta, ignis habeto.
Ne pudeat, ſapitis recte quicunq; relicto
Seruitio, capite obtecto pone ire triumphum
Reginæ inuictæ, & pulchræ dominæ Rationis.
Ob tot ſeruatos mihi quernas ferte coronas.
Hæc ego dum ſcribo, o Anyſi dixit Apollo
Borgius eſt iuuenis, ueniet quoq; tempus, ubi ille
Audaci Sophia armatus, grauibusq; camœnis
Diluet ægrotis animis abſynthia, melle,
Per numeroſq; ibit matura in tempora uates.
Nonne dei fatis fandis par credere? certe.

AD IVLIVM PONT. MAX.

Iampridem eſt animus Iuli, tua dicere facta
Grandi aliquo numero, ſed dæmon obſtitit, ille

Qui cæco imperio nobis animoq; repugnat.
Virtus non facile occulitur quin luceat, uno
Ore omnes opus inceptum laudamus, abacta
Barbarie, pœna decima acceptiſq; tyrannis,
Collapſam uitio æui te inſtaurare miſellam
Italiam, hac eadem ingreſſi meruere deorum
In cœtum recipi Alcides, & filius Aethræ,
Et quos antiqui auguſte ac ſancte uenerantur.
Hæc te ſumma petit tantarum maxime, rerum.
Perge igitur, cœpto inſta operi, atq; obnixius urge,
Exilio reuoca inſontes, ſceptriſq; repone,
Redde uices alijs, pretiumq; ſuum omnibus eſto.
Hoc pulchrum, hoc animi excelſi. Sed fallere ſanctã
Ac uiolare fidem, regnis depellere auitis
Immeritas animas, in Tybrim mittere, ferro
Perdere, ſiue uenenis, omnia commodo auere
Metiriq; ſuo, eſt animi infracti, improbi, auari,
Eſtq; feræ trucis expertis linguæ ac rationis.
Hæc Themis ex alto torue deſpectat olympo.
Iuſtitiæ eſt ingens oculus, quiq; intus & extra
Omnia perſpiciat. Pro diui, quæ bona ſecum
Fert uirtus, pretium & laudes benefacta ſequuntur.
Vel quiuis uilis, mediaſtinusue ſubulcusue
Et prodeſſe poteſt olim, multumq; iuuare,
Auxilium tulit exiguus mus ſæpe Leoni.
Seu clam ſiue palam quid fit, fraus omnis abeſto.
Aut curui, aut recti exẽplũ ex ſummo ordine pẽdet,

Quo rex,hoc eodem populus pede claudicat,ergo
Cur linguam plectis titubantem,plecte palatum,
Hanc caprificum altis radicibus erue prorſus,
Nam fruſtra, ut cernis,ramalia cædis,& omnis
Interea paries diſſultat,& uſq; fatiſcit.
Sic ego peccantem moneo. tu cui data cura,
Compeſce,obiurga,commiſſum & ouile coerce.
Huc neruos intende,& ſulco ſcinde profundo
Tellurem duratam annis,muſcoq; maligno.
Teq; ut Chirurgi faciunt compone ita,& illud
Quod docile eſt ulcus leuibus cura.aſpera,cruda
Atq; cicatrici obluctantia tubera cautus
Dulcibus emolli interdum,interdũ exprime amaris
Indomitos ut equos duris contunde lupatis.
Iram comprimito,ſedata agito omnia mente,
Deq; tuo ſemper,pro tempore iure remitte,
Iuſtitiam rigidam,clementi dilue ſucco.
Præpone externis ſpectatum rebus amicum.
Relligio atq; fides præſtent,loca ſumma tenentes,
Nil etenim utile,quod ſit idem nõ ſemper honeſtum.
Quid tu igitur,uigilaſne pater? uigila,abijce & omnẽ
Caligantem animo nebulam triſtisq; tenebras,
Quando humeris tanti ſuſtentas pondera olympi.
Næ prouexit amor me longius,hæc ego condo
Pluribus,ac doceo ſapientem. tu bono amori
Condona pater,ac ſupera factis mea dicta,
Pacata Italia,coniecto in uincla Gradiuo.

O mihi dent ſuperi ueſci uitalibus auris,
Formoſa Italia luſtrata ſulphure & igni
Egregium ultorem (ſeu te tua Roma fouebit
Hoſtibus horrendum, pulchrum q̃ maxime amicis,
Seu uitæ expletis numeris remearis ad oras
Cæleſtis patriæ) cantabo, poſteraq; ætas
Admirata leget, celebrabitq; inclyta facta,
Quæ nec perſtringat morſu carioſa uetuſtas.
Hoc animi, hoc uitæ, obſcuræ ſunt cætera mortis.
Hæc ego dum ſcribo rumor ſeſe extulit, eſſe
In fatis, mortem tibi falce, extrema minari.
Pectore tu firmo uana hæc præſagia ride.
O prius hi pereant Mopſi, Heleniq; minaces.
Tu uiue ut mediam rumpat ſeſe inuida turba.

AD LITAVICVM CASTELLIONEM IN LVSORES.

Amentes animi luſores, ſiccine tempus
Luditis & rem, damnati, addicti ita turpi
Atq; infelici ſtudio, homines malenati?
Vt Lydos magni, inuentores, dij male perdant,
Quis quarta immiſſa eſt orbi immaniſſima Erynnys.
Hui nimis es durus bone uir, ſi quis tua uerba
Audiat, auerſum prorſum non luſibus eſſe
Te putet? eſt aliter tamen, & te ſæpe uidemus

Ludere, ludendo & prolixos condere ſoles.
At bene habet, decimã quærebam, perdidi, ut aiunt,
Saccum. ſed ueram tu aures adhibe ad rationem,
Si non mi is demum geritur mos, qui caprifico
Quæ prodeſt alijs tantum, ſibi cruda & iniqua.
Temporis atq; æui ratio non una eademq;.
Tum diuerſa domi atq; ſcholis ſententia uitæ eſt.
Et nota ſæpe uiros uſsit fœdiſsima claros.
Scipiadæ ambitio nec amicis uſq; pepercit,
Nec uulgo patres paſſa eſt ſpectare theatro,
Barba animi index detonſa accuratius æquo eſt.
Sæpe & Ariſtiden ſummouit commodum honeſto.
Magnarum hi uirtutum alioqui exempla fuere.
Sed redeo. natura parens genus omne animantum
Iucundos docuit luſus, prudens quia mater
Sic eſſe e re, ſic & cenſuit eſſe neceſſe
Cauſa animi, ſanguis bilem ut contunderet atram,
Quando ea diſpoſita intus ſunt nobis elementa.
Nonne uides propter Clanium per florida prata
Vt miſcent ſaltus, hilares, capita inflectentes
Cum tremulo hinnitu pulli pulcherrimi equarum,
Quin ſaliunt alacres, tetigere & uix pede terram
Exorti, auſpicijs lætis uitamq; capeſſunt.
Sic faciunt inter diſtentas ubera matres
Immundiq; ſues, agniq; hœdiq; petulci.
Quodq; magis mirum ludentes ſæpe dracones
Spectantur, leporeſq; impune per ora leonum

Currere. colludunt piſces ſub gurgite ponti,
Et per inane altum, aligerum genus omne uolucrū.
Ludo equidem fateor, uerum quum linea ducta eſt,
Et ceſſare datur, mihi quin opus eſt ita facto,
Quando me tali ingenio genuere parentes,
Nec dum adeo uenæ gelida coiere ſenecta.
Non uitio hoc facio. neq; tam eſt uitioſa uoluptas
Quæ non uirtutis nomen laudemq; reportet,
Nempe loco. haud nouit fines excedere uirtus.
Lampſacum Anaxagoræ exequiæ ſic exhilarabāt.
Sæpe trocho nucibuſq; graues luſere Catones.
Et Latro miris quem Annæus laudibus effert
Tam fuit in luſus tranquilla per otia pronus,
Nam Mæcenates mitto, atq; alios quoq; claros.
Non aliter pueris Saturni luce celebri
Ludere ſeu nucibus, ſeu proiectare nomiſma
In caput aut nauim, digitiſue micare, ſeueri
Indulgent patrui. quis abhorret ineptus habetur
Ille mihi agreſtiſq; animi tetrici atq; maligni,
Pro quo lætitiæ, atq; camœnis ſedula nutrix
Rem ſacram faciat, triſtem auertatq; rigorem.
Segnem deſidiam pepulerunt calculi Achiuis
Dum Phrygiam ad Troiam lenta obſidione ſedetur.
Scis quibus eſt uitio? puero nimirum Hyacintho
Qui ludit uigil, atq; in ſomnis, qui prius orto
Sole ad luſores pergit, rumore ſiniſtro
Sæpe pudicitiæ. Bouio, ex paſtoribus uni

Petri, & nec tali è manibus noctesq; diesq;
Mittuntur. Thynno noſtro, qui hoc perditus æui
Quod reliquum eſt lucis ludendo abſumit, & ingens
Aes alienum contraxit, nec Teſſera fauit
Quanuis ſæpe Midam uotis Veneremq; uocarit.
Si canis eſt iactus, cœlo pia lumina torquet
Exclamans, rauco reſponſat gutture ramex.
Nonne ſenex pueri eſt dignus bullaq; trochoq;?
Deniq; quiq; ſuis corraſis rebus, auari
Iniiciunt oculoſq; manuſq; in, Milui aliena.
Cos hominū eſt luſus, magnūq; animi argumentum,
Hunc laudo. aſt illum proſcindo crimine, quando
Improbus & rerum iacturam, & temporis affert,
Horribiliq; deum pia numina uoce laceſsit
Quæ cœlum æratum feriat, penetretq; in olympum.
Sed de his hactenus, ut non ſim prolixior æquo,
Lecheti & uidear peram expilaſſe diſerti.
Tu referes æquam ad libram Caſtellio amice.

AD IOANNEM BAPTISTAM SPINELLVM.

Poſt mortem nihil eſt certi, quo uita recedat.
Ergo, ſi ſapitis mortales uiuite læti,
Et legite hos fructus quos fert natura fruendos,
Funera nec curate, aut quæ poſt funera, ſi tam
Ad nos hæc ſpectant, ꝙ quæ ante exordia uitæ.

Sit quamuis cauſæ iactura haud friuola, cedo
Tandem, recta Epicuri ſit ſententia, miſſa
Sitq; etiam Geneſis, Luna & uiceſima. uerum
Quid ſit, perueſtigandum eſt hoc uiuere lætum.
Ingenij huc par eſt omnes intendere neruos,
Hoc opus, hic labor eſt. cedo ſit ſumma uoluptas,
Sit ſummumq; bonum, felix ſit maxime & ille
Qui penitus rabiem exturbarit mente, doloris.
Talis num meretrix Laura eſt? bella iſta dolorem
Non aliqua admittit, luxu fluit undiq;, magnos
Palpat amatores, parto ditiſſima, uerrit
Murenas, gemmaſq; ſolo, ſummatibus ulcus
Quod refricet, bilem moueatq; potentibus atram
Matronis. Bouius, Thynnus poſuere fritillum
Vitam felicem, ac fortunam, tergemini oſſis.
Tum ſi ſupremo reperitur limite uitæ,
Vt Iuno & Phœbus teſtantur numina priſca
Quum pueri æternos edormiuere ſopores,
Quanto olim iuuenis felicior ille putetur,
Non ab re fuerit narrare nepotibus, id quod
Noſtra ætas uidit, ſuppreſſo at nomine dicam.
Matronam inſignem diuturno ardebat amore
Egregius iuuenis, noſtroq; ex ordine, quum ſpe
Iam deplorata, ecce ancilla ad ueſperis ortum
Matronæ uerbis iuuenem accerſit, nihil ille
Cunctatur, ſiquidem carpturus poma cupita.
Quæ ſæua eſt fortunæ iniuria, luce celebri

Baptiſtæ, quæ illam noctem præceſſerat atram
Diffiderat uenam de more miſellus, ibi inter
Faſciola excuſſa eſt luctas & prælia amoris.
Excepit tum delitias ſopor altus, & illi
Perpetuus, ſenſim effluxit cum ſanguine uita
Corpus in amplexu dilectæ læta relinquens.
Vis dicam, quorum eſt opibus ſaturata libido?
Commoda ſubducas, eademq; incommoda lance,
Res bella eſt certe, quæ animus cupit omnia dictum
Factum, explere aut imperio, aut arca omnipotenti,
Iupiter ipſe, petas, ueniet, cœlumq; patebit.
At rem ſi inſpicias, non eſt tam bella, cupiti
Gratia ſit dulcis multo quæſita labore;
Quod uetitũ eſt, Venerẽ atq; altum ſuccẽdit amorẽ.
At contra, ſatias capiat, ſint ſi omnia prompta
Ac, ueluti uernæ expoſita. Atqui huc adde, moleſti
Quod ſequitur, circum fert colla Aliphius auri
Plus ſeptem pondo, ueſtes non altius unguem
Latum, tollat humo miles nouus Oſcus Amillus.
Ditior eſt multo Angellus: narrare ſeueris
Fabellam libuit, ne prorſus tempora propter
Triſtia, Cecropias credant me odiſſe ſalinas,
Vnde licet nobis non nil haurire leporis,
Triſtibus & Satyræ interdum miſcere uenenis,
Id quod fecit Horatius, & Lucillius ante.
Sed multum differre uides hæc tempora ab illis,
O tantum in mores ſcribendum, nec mala nobis

Tot fornis impenderent horrentia miris,
Non facile eſt ſemper premere altum corde dolorē.
Sed redeo. Angellus, ſoboles telluris & Iro
Pauperior, cui uiuit adhuc edentula mula,
Et ſupereſt, atauo quondam donata lacerna,
Tenuibus hic habitat laribus, ſub fornice, ſacris
Torribus inſcripto, ſpurco tamen & graueolenti,
Eſt mihi uicinus, noui hunc me ualdius ipſo,
Sæpe uir inclytus iſte æquo plus eſurit, atq;
Se dicit cœnaſſe domi, atq; in Apolline magnum
Pompeium accepiſſe. huius perſæpe miſertum eſt
Cœnatum adduco mecum, rabidis tribus urſis
Suffectura uorat, uentrem admonet atq; futuri.
Adducuntq; alij, quis nota eſt gloria tanti
Militis, hic omnes Reges appellat alumnos,
Seq; ſuoſq; refert Troiano ſanguine cretos,
Hic tot confecit bella, unus millia contra
Victor ſæpe fuit, multa hinc ſibi parta talenta
Eſſe domi iactat, fumos depaſcitur iſtos
Contentuſq; hilariſq;, ac ſi hæc ſint omnia uera,
Seq; ipſum fallit tam ſuauiter. Attamen eſt ſi
Illud opinari ſententia uera, diſerti
Vt poſuere uiri, quanto hic eſt ditior illo
Inflato Alipbio, quem paulo diximus ante.
Reuera Angello nihil eſt, putat, attamen eſſe,
Et fruitur tot fortunis formidine nulla
Iacturæ, nulla cura, nulloq; labore,

Et fruitur dulci errore, at nec inutilis error,
Dum tam largus opum, medio nat gurgite rerum.
Non Venus hunc frangit, non luxus collabefactat.
Nanq;, ubi ſtilla frequens capitis: nodoſa podagra:
Calculus: hiſce in diuitijs. toto egerit anno
Ter quater Angellus, quia non eſt, at putat eſſe.
Non grauat hunc triplex, non frigerat aurea ueſtis
Per brumam, pendet collo non illa catena,
Quę haud mercede bona ſine, maurus baiulet Achthō.
At paris incedit, uultu & gerit Hectora atroci.
Nempe quod eſt, & quod non eſt, itidē eſſe, probarit
Si Abderæ ciuis, noſter præponderet aſſe,
Ipſo etiam Chryſippo fortunatior. ille
Forte aliter ſentire ac dicere. noſter ut altis
Pallidus è templi ſolijs qui mira popello,
Quum ſupra impluuiū nō credat, Monychus affert.
Vis, quorū ambitio eſt uehemēs, & quis labor omnis
Fit facilis, regno dum aſpirant, ſummo & honori.
Vis alios tibi de genere hoc, quotcunq; libebit.
Eſt eadem ratio. non eſt potis eſſe uoluptas
Tam ſolida in turpi capite. & ſapientior æquo
Ni, ſum, damno equidem, qui dixit ad infera regna
Heroas magnos maneant ꝗ crapulæ, & omnes
Deniq; deliciæ. & felix cui Sylla uidetur,
Ille mihi miſer eſt, & Sylla miſerrimus. ille
Sit felix, quem intemperies mala diſtinet intus:
Qui, modo tantopere quod aućbat, uertit & odit,

Vſq; ſibi infeſtus, uarius, diuerſus & impar,
Hocce erit officium domini quæſo an mage ſerui?
Quo poterit pacto dici Venus iſta, uoluptas,
Infamis teneriq; dei mollißima mater?
Non condire cocos ait ille, amor omnia condit,
Aufugit mi animus, credo ut ſolet, ad Theotimum.
Quam pudet, huc hominẽ deſcẽdere captũ ab amore.
Fœmellæ imperio Alciden ſummittere clauam.
Tuq; beate Lucreti, qui fers uerba magiſtri,
Poſſe uoluptatem in luxu reperirier ullam?
Non ſine uirtute inquitis, atqui funditus omnem
Virtutem ruitis, luxum ni expellitis omnem,
Dißidet haud aliter nigro album, nube ſerenum.
Nonne tenes quæſo, ad ditem quæcunq; poetæ
Finxerunt, Erebiq; canem, maneſq; tremendos
Hæc miſeris mortalibus in uita omnia adeſſe?
Quandoquidem nobis tantarum pectore in imo
Conſcia mens fraudum facibus furialibus ardet,
Perturbatũ animũ eſſe orcũ, atq; Acheruſia regna.
Viſcera quid Tityi rediuiua, quid eſſe uolucrem
Rimantem roſtro, æternum dum immania membra
Sternitur infelix ſpatioſa in iugera uinctus,
Quid niſi amatores, cæcoq; cupidine rerum
Enectos homines? Et edacem in pectore curam
Eſſe aquilã, quæ animũ lacerat, reſcindit & exeſt?
Quæ iactant homines tumefacti gloria inani.
Quæq; fide fluxa effundunt quæ credere non eſt.

Et quæ proiectant ſerpentibus illita tetris,
Eſt rota ſub ſtyge ob inſignes Ixionis auſus
Suppoſitam nubem, quum pro Iunone petiuit,
Centauri unde orti ſunt monſtra immania terris.
Nonne leue ob uerbum ſæpe horrida deflagrarunt
Bella, tot urbes, tot populos quæ hauſere potentes?
Siſyphus ingentem ſcopulum ꝙ in edita montis
Nixando trudit, labor eſt inſanus honorum,
In caput ambitio caſura ſuum improba Siren.
Quæ capiti illa ſilex iam iam imminet, & ſitis illa
Atq; fames, latices inter, menſasq; opulentas,
Rei timor eſt partæ & ſemper ſitis anxia habendi,
Quæ mage ſolicitat, ꝙ̃ impendens Hernia *rupes.*
Pertuſis urnis undas haurire puellæ
Deniq; contendunt caſſo uanoq; labore,
Nec uitæ explentur deſideria, illius, arcte
Qui nimis illecebris morituri corporis hæret,
En quanti tandem mortalis; gloria noſtra eſt.
Ergo animo tantum in diuo ſtatuatur oportet
Alma uoluptas, dia uoluptas, quandoquidem iſta
Quæ titillando ſenſus capit improba, habetur
Tanto illa inferior, quanto mortale, caducum
Aeterno inferius. nulla his commercia, ſi ipſum
Aſſequor ingenio uerum, intercedere poſſunt,
Stoa & Academia, ueſtra & cum pace Lyceum
Hunc non erranti inueniſtis pectore finem.
Purum, putum animum, fece excocta, uelut aurum,

Non Elephas Pyrrhi, non cœli fulgura, ſæui
Non maris ira furens, non deniq; terret imago
Quæ noſtrum arbitrium ſuperat, qua cote probantur
Aegri animi uitia, & fortunæ ſemper aperti
Ictibus. his medicus Chriſtus pulchre obuius iuit,
Hic uitia igne domans, animum pulchre ſtabiliuit.
Pugna gigantum, brutum eſt corpus quum rationem
Impugnat. quis profligatis, inclyta uirgo
Cum Ioue magnanimo diffringunt tartara ſæua.
Et contra, temere affligi mens plumbea cenſet
Iſtorum, Chriſti famulos, per clauſtra retentos,
Per ſyluas deſertas, per ſpelæa ferarum.
Si nihil extra hæc eſt uitæ, quid ſtultius? ille
Pauper eremita hic ieiunia triſtia perfert,
Nudus agit, patiturq; libens ſolemq; niuemq;,
Pernegat atq; oculis ſomnum, corpusq; fatigat
Omni opera ſtudioq;, ut menti liberius ſit,
Vtq; animum emittat cœli intima contemplatum,
Quo tandem ſperat cœno hoc euadere poſſe.
Lætitia hac ſolida, diuino munere, onuſtus,
Se fruitur, ſeipſo gaudet. dura illa uidentur
Dulcia, amœna, modis miris mulcentia prorſus
Mentem animi. Corrumpantur licet omnia morte
Quod ſecus eſſe, uel hac una ratione patebit.
Corpus quando anima ornat uita, corpore certe
Eſt prior, ipſa hoſtis tenebroſæ mortis & expers,
Quis neget illa animi miro feruore uoluptas

Quòd mage delectet, ſublimi prædita ſorte,
Atq; humilem terram, & ſenſus deſpectet inertes.
At tacet, ut coluber demulctus carmine, rictu
Porrecto, ſummiſſo oculo, pallore ſuborto;
Vix dixit trepidans, abſtruſa latere profundo
Vera, Epicurus. at exultans ego uictor abiui.
Acceptum hoc refero, ſummo Spinelle tonanti
Chriſto, clementi domino, patriq; benigno,
Cuius norma nitet, radij ceu Solis, & omne
Diſpulit ambiguum, & terris patefecit olympum.

AD IANVM PAR-RHASIVM.

Parrhaſium ad Sylan, Oenotriaq; arua latentem
Proceras inter Piceas Pinusq;, Papyre
I mea, conuenias, compella nomine claro.
Exibit, cauea ut tonitru ſomno excitus urſus.
Tu, ne formida, nihil illo eſt mitius, illo
Turpi in corpore mens habitat pulcherrima. nũquid
Vis? referet. noſtram tu, multam ferre ſalutem.
Parrhaſi um ne illum præclari nominis? illum
Ipſum inquam. tenebris uitio quo delitet? atqui
Hoc uno eſt ſapiens mecum ſentitq;, per Ibin
Iuro ego, perq; canem condentis cornua Nili,
Perq; deum capite Accipitris qui cuncta tuetur.

Non diræ hunc adigunt matris, colere auia, nô hunc
Nati error triſtem duros detruſit in agros,
More aut lapparum florem tegit intus & abdit.
Sed de conſilio, ſyncera & mente reliquit,
Quod faciunt pleriq; omnes ſeruire Tyrannis,
Seceßitq; in rura paterna uolensq; libenſq;,
Se fruiturq; ipſo, hic ſtudio acquiſita peregre,
Ruminat excoctumq; aliquid pulchrumq; datura,
Quod poßit facile madidos redolere lupinos,
Atq; animum nitidis ſapientem oſtendere uerbis.
Fare uicem noſtram, audacter ſic incipe. quanq̃
Te ſocij accuſant ignauiæ inertis, & otij
Obſcuri grauiter, contra, laudaris ab ipſo
Te, paucisq; alijs, quis cura eſt quærere uerum,
Præ quo deſpectant, quæ alijs præclara uidentur,
Vaſtas diuitias, Macetarum culmina regum.
Eſt operæpretium, ſocios audire, gerant quid
Rerum. quod catuli ad nutum domini, aure aſinina
Si excandet dominus, mox blandiri hilarato,
Et nil non agere indigni. decerpitur annis
Flos teneris, & poſtq̃ maſcula ut Venus omnis
Per numeros, aliquo allegantur, nempe petitum
Scorti aliquid maris, aut aliud quod deniq; turpe
Infandumq; ſit. à patinis menſisq; Nepotum
Diſcedunt ægre, obſequio gens nata, Tyrannis
Sic paraſitantur. uerum cenſus oriuntur

Hinc, & opes, capiti inſignes Tyrijq; Tiaræ.
Inde uices reddunt, alijsq; accepta reponunt,
Lex ut Ariſtophanis largiſſima ſancit amorum,
Haud nimis eſt curæ proles. ardentibus aris
Iunices nitidæ Genio nitidiq; iuuenci
Mactantur, refertq; parum ſine ſemine ſi arua
Et fructu pereunt, modo ſit ſaturata libido,
Lubrica foſſa, altus gurges, barathrumq; profundũ.
Qua lege eſt cautum? prudentis nempe Draconis.
Illo impoſtore, & ſugillatore poeta
Nitũturquo autore graui? heu ſcelera. Atq; etiã audi
De domino. poſtq̃ ſenio languet Venus, omnis
Senſuſq; ægreſcit, porro eſt animæ male, ſemper
Corpore ſub domino ut ſit quæ ancillata, miſella
Caligat ſenioq; ſuo, morboq;, cupitq;
Neſcit quæ, & ſtomachatur & odit, multa querela
Hinc illa. heu quo abyſtis uires, quo illa iuuenta,
Ille color, nitidi dentes, oculiq; uenuſti?
Atq; alia ex animo deiecto. cura ſepulchri
Mox ſubit, & loca magnifica, ſpatioſa & aperta
Quærit, ne tenebræ officiant, ac ſi tumulanda
Vna anima eſſet, ſuffocareturq; loco arcto,
Quæ tenuit cura atq; adeo dementia Chemmin
Chemmin Niligenam dum ætatem exercet opellas
Molibus attollendis Arrabiciſq; columnis.
Forte illi eſt melius, ſi populus integat umbra,
Aut Phœbi laurus, Veneri aut gratiſſima myrtus.

Vſq; adeo affectus dominantur, quos adamarunt
Tantopere in uita miſeri. conſueſcere pulchrum eſt
De teneris annis, iſtis indicere bellum
Hoſtibus, & non moroſæ indulgere parenti,
Qua duce norunt, ſiue cocos, ſeu uis mage cocos,
Totq; uoluptatum conferta examina. non ne
Credendum? in pelago iactari urbes, ubi pluris
Piſciculus, q̄ bos uel cum ipſo uomere uenit,
Pluris perſona, q̄ ancilla caſaria frugi,
Pluris pagellæ luſorum, q̄ liber Actij
Synceri, q̄uis libella ueneat aurea.
Quid ſi iudicio ſiſtat cocus ante tribunal
Miſcentem medicum triſtes acresq; ſapores,
Atq; ſuam clamet uiolari his triſtibus artem
Atq; ſiti atq; fame? medicus contra, eſſe ſaluti
Reclamet, teſteſq; ferat? damnabitur iſtis
Iudicibus, cocus in ſummos aſcendet honores.
Ridiculum certe eſt hominū genus alterū & illud,
Eſt anus, unde domi, mihi, quæ duo ſecla peregit
Neſtoris antiqui, iam tertia uiuitur ætas,
Hæc neſcit bene dicere, diffluit undiq; rixis,
Prouocat infeſtas muſcas, pugnaq; laceſſit.
Hoc uero egregia eſt, lucem optat, ſi fuerit nox,
Inq; die noctem. calor eſt, iam frigora uotis
Poſcit, mox nimbū īcrepat, & mala frigora brumæ.
Lōge alia eſtq; domi atq; foris, uaria & ſibi diſcors,
Mane forum adueniens odit quæ pridie auebat.

Itur ita ad mortem nulla dulcedine uitæ,
Atq; adeo uitæ & mortis diſcrimine nullo.
Fertur ad Aethiopas gens ſolis ſydere toſta,
Qua feruet cancer, minitantiaq; ora leonis
Scintillant flammis, & terras ignibus urunt,
Viuere damnatam uitam, de more ferarum
Fonte procul, procul umbra, piſcibus & locuſtis,
Nam Cererē neq; fama, aut Bacchū nomine norūt.
Hæc fato patria eſt miſeris data, ſqualida arenis,
Multis fœta malis, hinc illi uoce maligna
Bis die aſtrum execrari oriensq; cadenſq;.
Forte his ignoſcendum, culpa leuiſſima certe eſt
Si ad noſtram ſpectes Hecubam. ſecat omnia lingua,
Lingua audax, lingua impia, de cœno & ſtyge nata.
O ſi poſſemus ſine ſeruitijs agere æuum
Et ſine fœmineis operis, quæ noſtra beata
Vita foret? rixiſq; procul belliſq; cruentis.
Quid de alio genere infelici? ſunt homines, qui
Vſq; adeo mortem formidant, ut metu iniquo
Pallentes (ceu qui uentis iactantur & undis
Iam iam formidant ſalſum potum ire liquorem,
Atq; omnis capiti decima imminet unda) miſellam
Vitam traducant, bilis mortem obijcit atra
Omni in proceſſu uitæ triſtiq; bilariq;,
Nam domina imperioſa potensq; in pectore noſtro
Imperat imperio graui opinio, falſaq; imago.
Cum fletū Xerxes, ſpecula deſpexit ab alta

Caſtra ſua, Europæ in campos Aſiamq; coactam,
Quid ſtrauiſſe mare, & per montes naſſe, quid orbẽ
Vincere, ſi paulo poſt nobis eſt moriendum?
Ille alter ſemper flebat. ſententia prorſus
Praua eſt, non naſci ſatius mortalibus eſſe.
Sunt hebeti ingenio ac nullo, portentaq; uitæ.
His ego. (nam miles naturæ interritus adſum)
Num temere quicq̃ potuit dea magna creare?
Atqui perpulchrũ ac proprium cognoſcere noſtrũ eſt
Omnipotentis opus reginę, ſi data nobis
Præfulgens anima, & cui ſit cœleſtis origo.
Eſt animæ proprium, brutæ contemnere morbos
Telluris, cœlumq; ipſum ſublime uidere,
Cætera terra ſumus, brutis, pro numina diuum,
Omnia perſimiles. animi eſt hæc optio, in his an
Illis partibus eſſe uelit, nam ſecta bicornis
Eſt uia, & arbitrium datur utra incedere malit,
Ante labor durus, q̃ uirtus nobilis orta eſt.
Accuſant homines falſo, nec iure queruntur
De genere humano, q; ineuitabile fatum
Omnia conficiat. ſi tu te noueris ipſum
Abſiſtas queri, & in cœlum, noctesq; dieſq;
Intendas duplices palmas cum uoce remiſſa.
Gratia quæ par, quod ſimus tibi proxima nacti
Rex ſuperum? terris deſpectis regiam Olympi
Contemplor. ſolue hoc corpus pater optime. quand
Optatam faciem propius patris ipſe uidebo?

Impia progenies hominum nos carcere tetro
(Nanq; hæc ſunt Circes ululātum clauſtra ferarū)
Vitam protrahimus, tot morbis, criminibusq;
Damnatam. Et ſi det deus, immortalis ita eſſe,
Quin etiam q̃uis animoq; & corpore præſtes,
Viribus inſignis, ſanusq; magis caprifico,
An uelles? animus, miſere quum hæc ominor, horret.
Quid ſi Praxiteles, inſigne aut Cous Apelles
Ponat opus, craſſumq; neget ſpectacula uelum,
Nonne aſpectandi teneat te inſana cupido?
Sitq; odio atq; iræ tenſum oppoſitumq; cadurcum?
Mors quam adeo cenſes triſtē, pulcherrima rerū eſt,
Panditur hac duce lux oculis uelamine dempto,
Offerturq; animo conſumatum undiq; pulchrum,
Hac monſtrante uiam, patet aurea regia Olympi.
Cum domino ſtuduiſſe fugæ, capto ante, ad lberos
Nuper obit mortem conuictus Coppula, firmo
Vultu, in regem ut Anaxarchus, lætusq; ſupinas
Linquebat terras cæli inflammatus amore.
Hoc homini tantum datur (expleri nequeo ipſe
Dicere) ſtelligerum e terris inſcendere cœlum
Remigijs animi. communia cætera nobis
Cunq; alijs animantibus omnibus, arboribusq;,
Et reliquis ſunt de genere hoc quæ cernere uulgo eſt
Compoſita ex elementis, quæ infra ſidere Lunam,
Nam pigrum ante chaos reſidebat inertibus undis,
Ingenitum at munus motu orto cuncta obiere,

Se locus explicuit, rapuit fuga percita tempus.
Mundi orbes rapidi æterna uertigine, cogunt.
Certa ſua eſt cunctis ſedes data, Iupiter autor
Munera præſcribens, motus fert, tempora & ortus.
Vere nouo partu fœcundo temporis, annus
Exoritur. feruent uires æſtate, iuuentæ.
Torpent decrepito autumno, bruma emoriuntur.
Manc nouo riſere roſæ tam ſuauiter, æuum eſt
Vna dies, ſub Lucifero necat Heſperus ortas.
Si hæ poſſent fari, anteactis tot milibus annis
Næ merito numero innumero interijſſe querantur.
Contra, ſi detur, quibus eſt æterna, fateri,
Pax data. uos ueſtras gerite & ſufferte uiciſsim
Excubias uitæ, nobis iam munere diuum
Parta quies, licet æternum dormire ſoporem.
Tantum homines uitæ & mortis tædetq; pigetq;.
Defleat illa adeo lamenta, miſerrima turba,
Turba quidem, quanuis aurato uellere pulchri
Incedant, hominum nati opprobrium, exitiumq;,
Attamen horribiles pœnas ſub cæca daturi
Tartara, quum premet hos denſis nox atra tenebris.
Ille deo ſummo contra gratiſsimus ortus
Sit terris Curio ſimilis magnoue Camillo,
Non ſibi commodior quam alijs mortalibus ortus.
Nonne uides quæ fama ferat ſuper æthera notos
Theſeaq; Alcidenq; ingentem & caſtora diuum?
Non hæc ex animo noſtro commenta reare,

Nec noſtro deprompta penu dicta aurea credas,
Fatidicæ inuenies ſcripta in libro Diotimæ.
Sed miſſa hæc faciamus. Parrhaſi amice libenter
Scitarer, quid agunt ſtudia, & quid forcipe uerſas
Ad ſolidam incudem? uerum, ſi flumina prona
Ecquid agant, rogitem, non reſpondere putabis
Mi Crathin? fatue, ecquid ago? ſluo & exequor omni
Ingenio, munus bona mandat quod mihi mater.
Non leue tu uerſas animo, inuitasq; Camœnas
Ad ſyluas. nemorum dij percoluere poetas
Sæpe pios, Pan magnus, cum Satyris & Nymphis.
Pindaricæ ſtudioſus Pan citharæ deus olim
Viſus ſæpe fuit, lætas agitare choreas
Suauiſonos numeros fidibus modulante poeta.
Hæ latebræ ſunt & dulces perſæpe & amœnæ
Ornatusq; addunt Hermaſq; parietibus altis
Ac ſolidis, quales longum non obterat æuum.
Tunc minus es ſolus, quum ſolus. quid ſapienti
Exilium noceat, uel ſolas inter arenas,
Antipodumue plagas? uideo hæc exempla, proboq;
In Soderino Thomiſio, hic ob benefacta
Ad noſtras oras (ingrata Fluentia certe es)
Quum exulet indignũ, abſq; tribu, ſine iure domoq;,
Præclaram patriam, dulciſſima pignora, amicos,
Dilectam uxorem, tot opes, queriturne relicta?
Statq; animo, & ridet fortunæ fulmina ſæuæ.
Sic & Ariſtides, ſedato animo atq; benigno

Deceſſit patria. Imperio Lucullus abiuit.
Deteſtor uoces ac uota minacis Achillis,
Ob leue peccatum, Graijs quum dira precatur.
Et ſunt, qui Phœbo certent præponere Martem.
Si me forte roges, quid agam, ſcribo, atq; ita multa
Aduerſa ulciſcor Satyris mordacibus, illas
Vindictæ in partem aſcitas impertio amicis.
Multa alia ad multos ſcribo, diſcrimine nullo
Qui ſint, & ſunt qui Phœbum neq; nomine norunt
Primores homines & ſceptra ſuperba tenentes,
Audio ego haud belle tanq̃ aſſentator, adulans.
Quin nos proſpicimus nobis & commodum amicis
Placamusq; Erebi his ſacris lychnisq; tyrannum.
Haud minus atq; Ioui incendat quiſquis ſapit, ipſi.
Et ſunt qui nocuere, mihi perſæpe moleſti,
Perfidiæ eſt teſtis Parnaſi nobilis arbos,
Suntq; ipſæ fidei uiolatæ maxime, Athenæ.
Non Paphiæ Veneris magis eſt ingrata uolucris
Illo infelici monſtro ac fœdo Crocodilo.
Quæ ſcribit nemo leget, illita uerba uenenis,
Ius olidum, & ſapiunt pædorem fornicis atri.
Nil illo immmundo & graueolenti eſt triſtius ore,
Oſtendit Myrtus temeraria tempora cingens.
Lego Erebo ſcelera immanis turpiſſima monſtri.
Quid ſi iſtos recinam, ut non poſtera neſciat ætas?
Oblongiſq; notis inſignia nomina inuram?
Sic nobis, ſic chartis, ſic illudimus iſtis,

Tempora ſic fallo, & gliſcentem in corde dolorem.
Dum tragicam rabiem & ſæuos cohibemus iambos.
Hoc mea ne ipſe quidem perſæpe intelligo, haberi
Quanq̃ diuinus poſſit furor, indigeantq;
Delio aquæ noſtræ illo nandi apprima perito.
Conſcia ſed recti prauiq; agnouerit hæc mens.
Nos adeo inuiti ad graphium deſcendimus iſtud,
Spongia naturam non ars perſæpe ſecuta eſt.
Quis non his tabulis dubia depingitur umbra
Commeritus? quis non hyali ridente colore
Inſigni uirtute. uir & ſpectatus amicus?
Te ne ego præteream, cui Muſæ *tempora circum*
Iuſſerunt hederas, & amicas ſerpere lauros?
Quod data ad indignos ſcriptorum multa meorum,
Quodq; relata mihi non digna eſt gratia, nullam
Dicere relligio eſt, o triſtia tempora noſtra,
Tam pauci Archimeli, *tam nulli ſunt* Hierones,
Quandoquidẽ obtrectat, noſti, cui in dẽte uenenũ eſt,
Quem niger excruciat liuor pallensq; ſimultas,
Et uenalia cui ſunt ingenium atq; Camœnæ,
Crura animumq; ſatis iam curuus Vacia *notus,*
Notior at faxo ſit, ſi ille laceſſere pergat,
Prouocat ad pugnam ſemiſsis homo Polyphemum,
Aucupium hoc famæ an conſtet magno? experietur,
Auribus hanc æquis liceat mihi, dicere cauſam.
Eſſe aliquæ extremos gentes perhibentur ad Indos
Quarum ſit ſtudium, gemmas perquirere & aurum

Vt mox infodiant terræ, immergantq; profundum
In mare, nam lucro apponunt has perdere peſtes,
Si quis ad has gentes, gemmas & conferat aurum
Ceu munus pretioſum, nonne inſanus abunde
Sit? me etiam poſſes cenſere hoc ordine, ſi mi
Non hæc & Muſis cecinisſem, materiam illi
Præbuerunt certe, ſed noſtra eſt tota uoluptas.
Quid facerem, dignos genuerunt tempora noſtra
Perpaucos, adeo quos Iupiter æquus amauit.

AD ALEXANDRVM ARGVLVM.

Argule, pulchrorum ſtudiorum candide cenſor
Quando ad nos peregre poſt tẽpora lõga profectus,
Priſtinæ amicitiæ memor, officioſe & amice
Me, quid agam? rogitas. ego ceu ſi quæſtor ab Indis
Aduentam Romam, plebis clamante tribuno
Et repetundarum ſuſpectus poſtuler, omnem
Accingor rerum rationem reddere, quantum
Acceptum, expenſumq; ſit, & prouincia quantum
Profuit ad ſummam, ſic me paro & omnia promam.
Principio, ut ſolitis patrijsq; in ueſtibus bilum
Non immutatum me offendis. ſic ſtudia eſſe
Et mores cenſe, idem ſum, qui ante eſſe ſolebam,
Dempto, quod potuit fluere, atq; è corpore abire,
Vt lex eſt rerum, quando cogitq; premitq;

Vis dura occulto niſu, molimine cæco.
Et ſtudia, & mores repetam. cupio tua amuſsi
Dirigere, obliqui ſi quid fortaſſe reſultet.
Noctu, ubi ſat ſomno indultum, ſuadente cubili
Conſilij ſocio, quum tempus molle, ſopore
Quum rigat ignauos nox, impellentibus horis
Solis anhelantes quæ curant quadrupedantes,
Tunc animi læta arua colo, atq; exerceo, & auri
Linquo alijs curas, & letiferæ ambitionis,
Hæc amo & obſeruo, nihil inuideo ſua auaris,
Immo aliena, alijs quia uiuunt dum ſibi parcunt.
Nam quis progreſſum in ſtudijs faciat, ſine amore?
Nox ſilet, illa quies aperit cordi omnia cæca,
Secretasq; uias, arcana ac myſtica rerum,
Et quæ, poſt mirer manaſſe è pectore noſtro.
Si ſit opus libris, nihil obſtat, ponè caput ſtat
Capſula cum ſilice & ferro, & cum fomite ſicco,
Ilicet excuſa ſcintilla, accenſa lucerna eſt,
Ad libros curro. quid pluribus immoror, illa
Sit lux atra mihi, qua nulla eſt linea ducta,
Et qua non aliquid licuit ſubſcripſe libello,
Tunc iucunda magis, redolent quum noſtra lucernã,
Proficimus lecto aut ſcripto. nitet aurea quum lux,
Mox aliud ſtudium matutina admonet hora.
Sed prius exonero uentrem, ſed non ſine libro,
Nanq; loco eſt illi ſua lectio amica Camænis.
Sunt quibus hæc ſint ludibrio, & qꝫ dicere aperte

Putidula auſim uerba, & quæ haud tellure recedit,
Deterius facere eſt, quæ & fando reſpuat auris,
Qui me deridet, caudam trahit abſq; pudore.
Iam dicam tecum poſt. da nunc nuda & aperta
Simplicitate loqui. redeo. quum laſſus abunde
Sum, ſtupor inuaſitq; in crura pedeſq; ſedendo,
Hinc me collectum recipit bona Muſa Platonis
Qua nunc detineor tam ſuauiter. interea Sol
Alta tenet, curis quum mens laſſata fatiſcit,
Hic Muſis animum reuoco, fidibuſq; canoris.
Mox me diuina accipiunt, ac pectore toto,
Cœlicolas iuuat affari atq; euadere cœlum
Toto animo, curas ſolari, & linquere terras.
Sed quum rite deis æternis carmine feci.
Do ſignum pueris, ſe accingant, menſa paretur;
Apponantq; aliquid modici, gratiq; ſaporis,
Vinum imprimis, delectamur nos quoq; uino,
Ennius haud ſurdis legem præſcripſit amicis.
Non habeo argentum factum, nec habere laboro,
Fictiliũ eſt Abacus, nitidũ ac ſimplex mihi cordi eſt,
Sat duo ſunt pueri, atq; ancilla caſaria, cenſus
Nonne adeo magnus? ſi non deſit nec abundat.
Magnificos odi luxus, menſaſq; trilances.
Interea mihi dulce canens & nobile carmen
Aut Tuſco aut Latio ſermone, deambulo aprico
In ſpatio. pranſus, ſoleo domo abire, leuatum
Tot, tantos mentis fluctus triſtiſq; labores,

Quæro, ubi ſint iuuenes dicto factoue procaces,
Luſibus atq; iocis, animi contundimus æſtus,
Annæus talem Latronem Porcium habebat.
Sat ſcio, non facere hæc populi rumore ſecundo,
Multi me ſegnem dicunt, quodq; otio abundem,
Multi indulgentem nimium mihi. uera fatebor,
Hoc, ego iuratus per ſanctum teſtor amicum
Natali Genium noſtrum qui fulſit in hora,
Metior ipſe meo memet palmo moduloq;,
Vires huc noſtræ ſe extendunt uſq; nec ultra,
Seria ſæpe iocis quod miſceo, habes rationem.
Parcendum eſt duræ Lacheſis matri. excitat hora,
Diſcedente die, ad Ioſephi, in mœnia, curro,
Nec retinent imbres, nec fulgura crebra Tonantis.
Me totum hic uegeto, ſpatium non pulchrius illo eſt,
Iupiter hic aperit ſe aprice, blande & amœne,
Hoc fruor, id uice ſit nobis potabilis auri,
Quo tot ſe excruciant, tincti carbonibus atris,
Grande æs abſumentes, remq; paternam & auitam,
Et mundum uxoris, brumaq; rigente lacernam,
Dum ſtulti ædificant ea in aere inania regna.
Phaſin qua ſpe per uada ſalſa petiuit Iaſon.
Hoc facile inuento fruimur nos largius æquo,
Ex ſententia ita uiuo, potiorq; Cupito.
Forſan felicem cerebri me dixeris eſſe?
Quin & quisq; ſua nos ſpe fruſtramur inani,
Ordine differimus, uari ſumus attamen omnes.

Ni mirum & quod de me narro, amentia aperta eſt,
Humano ex uitio nimium curare aliena.
Quid faciam ad Ioſephi, iam iam aduerte, docebo.
Principio, extra omnem ambitionem, me meus eſſe
Saturnus uoluit, radio haud læuo Iouis auctus,
Hic locus, aucupium eſt hominũ, grex aureus urbis
Hac tranſit, quid opus Phrixeo ſit duce nobis?
Nunc hos nunc illos digito ſub ueſte notamus,
Nunc has nunc illas in equis Rhedisq; ſuperbas.
Ridemusq; nouas ueſtes, commentaq; mille
Ornatus, piget huc oculos demittere ſæpe.
Quo tendunt miſeri, pila fortunæ & iocus? umbra
Cum ſole occiduo creſcit, ſubitoq; liqueſcit
Syderis occaſu, næ iſti ſunt exigua umbra
Interitura breui, & breuius, quo longior illa eſt,
Qua gaudent miſeri. quos non, hac claſſe recenſes?
Iſtis ſub dominis, noſtræ pars magna iuuentæ
Eſt acta. hæc alios affert ætas mihi mores,
Nempe quaterdenum ſeptembrem impleuimus, annos
Si ad Trutinam referas pueri in grandi ſumus æuo,
Nam quis tam carus ſuperis, tam mente ſerena
Exculta Sophijs (rationem ſupputa) abiuit.
Cum iuuenili ætate e uita ad rura beata,
Vixerit hic q̃uis longiſſima tempora uitæ?
Quicquid enim miſeri mortales uiuimus ægra
Mente, ob ueſanas curas, morſumq; doloris,
Quicquid dormimus, terit & quod ſuada uoluptas,

Eſt mortis, numeroq; e uitæ proijciendum.
Ipſe fugæ metuens incerti temporis, hoſtes
Ceu qui aduentantes timet euaſurus in arcem
Raptim cara legit, ſtudia hæc rapioq; uoroq;,
Apponens damno quæcunq; negotia turbant
Hanc ſeriem uitæ, & uertant licet omnia in aurum.
Iam congreſſuræ ſuperatis montibus altis
Noſtræ, in conſpectu & Mortis ſunt copiæ utræq;,
Nil eſt cunctandum dulcis fructus legere æui.
Quis ego (quid faciam) ſtudijs atq; artibus, omni
Contendo ingenio a uili diſcedere uulgo,
Nam non Cenſores Graij, non Iſthmia pinus
Me declararunt pugilem, uictusue duello
Hoſtibus, excelſum ciues uidere triumphis.
Non ea uis animo fuit, an claros quia honores
Spreui, ſic Genio urgente? atqui honor hic ſuus eſto.
Cum paucis uiuo, quos delegi mihi amicos,
Oſor turbarum, & uentoſæ plebis, & auras
Iſtorum uulgi qui captant, atq; ſuſurros,
Quiq; uolunt magni uel dijs nolentibus eſſe.
Quanquam procera, infœcunda tamen Cypariſſus.
Nos tenues ſumus, in tenui uerſamur opella.
Iſtis, non alius fortis, bonus atq; beatus,
Non alius facundus, non eſt deniq; doctus,
Et taurum atq; hircum fecere, & ſæpe iuuencam,
De quibus haud auſim famam differre ſiniſtram,
Immo ego tollo uel cœli ſupra aſtra ſuprema.

Horum congreſſu ſimplex tenuisq; ſuperbo
Abſtinui icirco, & nullo me nomine noſcant,
Abſtinui, ne forte Leo laceraret Aſellum,
Si quicq̃ pulchri infelix auderet Aſellus.
Si mereor laudem, ſe ſe ipſa attollet in auras,
Nec formidabit liuorem, animosq; ſuperbos.
Vt torrem immanem incendunt ex abiete ſicca,
Sic lychnũ exilem extinguunt, flabra incita Cauri.
Nonnulla in Satyris ſpes eſt fauiſſe camœnas.
Suſpendam o tacitis labris non irrita uota.
Iam digito monſtrat uacuus me ſæpe popellus.
Veſper adeſt, gelidusq; e cœlo præcipitat ros,
Ipſe domum repeto, manet hic me nota lucerna.

IANI ANYSII SATYRARVM LIBER QVARTVS.

AD CHRISTVM.

Noctes atq; dies altaria, tura uaporent,
Ipſe reus ſemper ſtudeam uotis precibusq;
Nõ faciã tibi chriſte ſatis. duce & auſpice nã te
Exhauſi uictor ſex permetuenda pericla.
In prunas pronus cecidi, uix bimulus infans,
Dum ancillæ materq; aberant, greſſusq; fuere
Scilicet ad flammas & dira incendia primi.

An quia inurēdum maculas mihi, perditū in orbem,
Carmine erat prorſus deſueto tempore longo?
Ni centum Satyras opponas, eſt ubi nullus
Sedigitus belli, at Muſæ exploſere uolumen.
Veſtibus ambuſtis etiam eſt in uentre cicatrix.
Mox puerum ſeptennem perduxere lauatum
Ad mare me famuli, liquere & littore ſicco
Dum colludentes contendunt nare per undas,
Hic, ſtudio nandi infelix ego, plantula in æquor
Irrepo, placidi allexit pellacia ponti,
Audax procedo, quid pluribus? improba Siren
Quæ allexit, ſalſas traxit ſub marmoris undas,
Sed quia iuſsiſti, ſeruauit me Ennoſigæus.
Palus erat, medijs in aquis defixus arenæ,
Hunc manibus forte arripio, reddorq; miſellus
Huic auræ ætheriæ, ut Satyras qui ſcriberet, eſſet,
A quibus abſtraxe haud potis ignis & æquoris ira.
Parua hæc ſunt certe, diſcrimina magna ſequuntur.
Quum è puero exceſsi (nā forma excellui) amantis
Regis amicitia abſtinui, floremq; iuuentæ
Seruaui a ſtupris, uitaui arteſq; palatij
Vt lupus in caudam ſæuus, melioribus hisq;
Perfruor, haud uaſti quas mutarem imperio orbis.
Magni profectus puerum in ſtudijs generoſis
Impulit ad leges genitor legumq; peritos,
Vt morem patri gererem, quinquennium auaris
Impendi ſtudijs operam, ſed ſedula cura

Muſarum,noſtro uigilabat pectore ſemper.
Dira lues ſe interpoſuit,mox horrida bella
Gallorum,ad Muſas rediŷ,legesq; ualere
Siui,Gradiuo duce tanta eſt uicta Charybdis,
Totus iam eſſem aurũ,at lucro non admodũ boneſto,
Ecce meis ſociŷs nunc alta palatia ſurgunt,
Veſtis uerritur,atq; ouium flos, purpura & aurum,
Quis reddit facile extorta? & ni reddimus,Orco
Cenſores illi inuitos nos reddere cogant.
Arriſit Quinto radiŷs Fortuna benignis
Paſtorem me deſignans non uilis ouilis,
Aduerſus ratio ſtat. fratres & pater angunt
Se ſe animi,potui tantum contemnere bonorem.
Quid ni,diuitiæ creuiſſent,atq; ſuperba
Ambitio,at libertatis iactura fuiſſet
Facta,ullum regum quam non mercabitur aurum,
Nunc animæ eſt melius, præponderat id mihi longe.
Extremum memorans tacita dulcedine tangor,
Tertia nanq; dies confectum febre tenebat
Me miſerum,noctu ſomnum cepiſſe putabant
Excubiæ,uenas ego tango,effugerat & uis,
Frigidus & ſudor manarat corpore toto,
Actum inq̃ eſt,nullam edo uocem,degeneremq;
Ploratum,ſtertit dum altos cuſtodia ſomnos,
Parcebam matris lacbrymis,fratrumq; meorum.
At mecum totus,ſpretis his fecibus orbis,
Chriſte tuæ ardebam ſplendorem uiſere lucis,

Hic ubi(tantus honor lucis)mirabile dictu
Nullo fine,auidam ſaturari,æterna uoluptas,
Atq; immenſus amor animam nutritq; fouetq;.
Non licuit ,ſum forti animo ingreſſus uada mortis,
Præ dulce eſt pectus robuſtum hac cote probaſſe.
O ſic ſeruatus Satyras te te auſpice pangam
Quas refero in patriam primus poſt ſecula patrum,
Et nullo lædam tua iniquo numina uerbo,
Sic bonus interpres contingat,myſtica ſi qua
Quæ priſcas oleant aras,ritusq; deorum
Vatibus ut mos eſt(nam ornant hi carmina flores)
Verſibus inſerui referat qui ea candidus ad te,
Nam tu autor rerum,nutu tu cuncta gubernas ,
Et ſtabilis terras,& cœli ſydera torques.

IN EPICVRVM DE IMMORTALITATE ANIMORVM.

AD ANTONIVM MARSVM EPICVRVM.

Iamdudum expecto,quid ſtas Epicure?paratus
Congredere,hæc clypeo excipitur ſi tragula , dicam
Amphitryoniade te multo uincere monſtra
Fortius,& miſſum de cœlo relligionem
Expunctum.ex binis homines ſtat partibus eſſe
Compoſitos,ex corpore nempe, animoq;,utriuſq;

Vis dicenda potens, uaria & diuerſa uoluntas
Siue uoluptas, quem in finem pars utraq; uotis
Tendat, quippe eadem eſt ratio in re diſsimili, Albo
Tantundem extremi eſt, eademq; proportio ut Atro.
Non cuiq; eſt dubium, quin corpus ſit graue pondus
Vt lapis aut ferrum. non ergo eſt ulla poteſtas
Aduerſus niti cœlum, ni uis uiolenta
Vexando raptet. Sed quum uis deſiit eſſe,
In terram ſponte altricem redit impete magno,
Fertur & in medium punctum, niſi forte quid obſtet
Excipiens pronum præſtanti corpore corpus.
Non ultra latum tranſire unguem datur umbi
Licum, auerſo unde eſt reditus Plutone tremendo,
Viuenti reditus tantum conceſſus in oras
Luminis, Heroas paucos quæ gloria tangit.
Regum alia eſt ratio, quorum buſta aurea fulgent
Supra res ſacras, donariaq; ipſa deorum,
Tanta ſuperſtitio ſuperum luxauit honores,
Et quiſq; ſupplex iſtas accedat ad aras?
An quia ſupra homines, illi telluris honores
Dedignabantur? Sed noſtra ad cœpta reuertor.
Corporis, ipſa quies eſt omnis amata uoluptas,
Nexu animæ at corpus uincitur, nec datur illi
Sede frui, dulciq; toro, optataq; quiete.
Interea medÿ feruent in corpore ſenſus
Donec dura animus telluris uincula perfert.
Hinc Epicure tua illa uidendi ſumma uoluptas,

Hinc tangendi, hinc olfactus, hinc auricularum
Letalis perſæpe uia, hinc eſt tota culinæ
Luxuries, expleri iſta omnia nonne uidemus
Exiguo ſpatio, ut brutis animalibus uſq;
Fit rerum ſatias? quin regnandi illa cupido,
Vel ſi poßideas auri gemmæq; profundum
Aequor, quicquid habet, breuis eſt, finitaq; ſemper,
Faſtidimus enim, quod tantopere modo noſter
Appetijt uiſusq; auidus, tactusq; cinædus.
Corporis idq; magis ſenio. contra, illa ſeneſcens
Fit ſemper melior, propius nam accedit Olympum
Exultans anima, exilio & tellure ſoluta.
Iſta haud lympha ſitim potis eſt reſtinguere, tanto
Affectum corpus uexante intercute morbo,
At bene reſtinguat diuinus iugis aquæ fons.
Ergo animæ eſt alius finis, quo tendere pergat
Non intra hæc elementa, uidelicet unde habet ortum
Appetere hoc mortale, ſed ultra mœnia Phœbes
Eſt ubi non fragilis, ſed pura, æterna uoluptas,
Eſt ubi pura domus nitida atq; æterna deorum
Quæ æterno fertur motu, complexa capacem
Vndiq; circuitum, exæquans primordia fini,
Semper ubiq; eadem. quando deus excipit illam
Egregiam natam paßis pater optimus ulnis,
Hæc ſe illi inſinuans ita patrem amplectitur omnem;
Vt, licet exigua, Oceanum quum gutta liquoris
Aethere deſcendens pluuio prona appetit altum,

Seq; adeo exultans partis diffundit in omnes.
Hinc illa imperij ſummi indeprenſa poteſtas,
Vis, & maieſtas. cæco nos impij amore
Capti hiſce illecebris mutamus gaudia cœli
Mutamusq; deum trucibus dirisq; tyrannis,
Nos inopes lucis ueræ & rationis egeni,
Cunq; Epicuro errare libet, Stoa & illa relicta eſt
Non iam Chryſippi, ſed ſummi regis olympi.
Antoni, tanto tu aliter ſentisq; probasq;,
A Marſis quantum diſtant Cephiſiæ Athenæ,
Quæ nunc heu facinus ſæuo ſeruire Tyranno
Coguntur, quis nam tantis e regibus ultor
Exurgit monſtrum cruce fulua extinguere? nemo.
Nempe quia eſt odio ſtudium rectiq; & honeſti,
Omnis & ars bona preſſa iacet, moresq; maligni
Et uitia & ſcelera & cædes in culmine ſidunt.
At noſtræ uenientq; uices, quum dicere tantum
Reſtabit, fuimus Troes. noſtra omnia uerſant
Fata, leuant depreſſa, iterum & ſublimia calcant.

AD M. CABALLVM.

Quod non Elyſium uiſi tot Marce diebus,
Eſt quia concurſus hominum odi, iſtosq; tumultus
Simiolosq; canesq; iſtos, laudare beatis
Atq; aſſentari quis melli eſt, ipſe miſellus
Hæc nunquam didici, cum præceptore ſeucro

An quia conſueui, an Genius quia noſter abhorret?
At curſu, ex animi officio, contendimus ultro
Si quando noſtram poſcit bonus uſus opellam.
Atqui inquis, neſcis, de te Elyſius quid auebat?
Atqui inquam ſcio perbelle, mea Muſica certe
Exoptabatur. quæ nam? quæ ex artibus una eſt?
Non. uerum ancilla atq; pediſſequa, quæ ſolet aures
Mulcere Harmonijs, atq; olim me quoq; mulſit
Ocbego duce, cui tantum tribuere Camœnæ,
Concentu uocum, quantum aut in carmine Homero,
Andino aut uati, aut Lauræ in amore Petrarchæ.
Pro facinus, nunc & ſtomachor, iuſsiq; ualere.
Qua factum ratione ergo? ſi forte requiris,
Accipe, nam ueram cupio tibi reddere cauſam.
Ne Lacedæmonia ut Macedo, feriare repulſa.
Quæ delectabat quondam, tam dulciter aures
Quæq; tenebat, quæ bilem ſedabat amaram,
In rixas & iurgia uerſa, ac triſte duellum eſt.
Eſt uetus illius ſtudij, mage pulchra uideri
Cuiq; ſua. at ſordet nunc omnia. ſed puto ob annum
Largum nimborum porro rerumq; feracem
Tot ſurrexiſſe importunos, nomine ferre
Quos piget ac pudet. iſti, Marſiā ariona & Orphea
Vincere contendunt, probro neq; parcitur ulli,
Tantum ſtultitiæ acceſsit, lacerantq; ſuuntq;
Gallia quoſcunq; & quoſcunq; Britannia mittunt
Muſarum altrices, Phœbi gratiſsima ſedes.

Heus Vincenti, quid proſunt iſtiq; labores
Et uigiles noctes, manibus uelocibus ardent
Dum ſic reſpondere pedes; Muſæq; probarunt.
Fruſtra Antonicium fidibus commendet Apollo,
Et cantu, memini quum olim Pythona canebat
Aut Phlægram, ſteterunt auræ dulcedine captæ.
Et noſter Sagarra latet dum talia niſu
Molitur nimio noctesq; diesq; utriusq;
Iam uoti reus, incidi in iſtos forte beatos
Infelix, facere in fidibus libuitq; periclum.
At liuor laudem preßit. ſtudijq; labores
Illius aßiduos, & tempus ad aſtra ferebant.
Quin uera hæc adeo ſunt, ſtulti impendimus omnem
Aetatem ſtudio nihili uanoq; labori,
In quo ſit Ciceris modius digniſsima merces.
Omnia, præterea addebant, præ Muſica inepta
Et leuia eſſe. ultra tot nugas ferre nequiui.
Illi expectabant applauſum. non ego uulpis
More inquam faciam, coruo cum caſeum ademit,
Dicite præſtantes Iuuenes, quis tempore longo,
Et cura, ingenio inſigni, iugiq; labore
Tam docte calamos percurrat, ſeu organa tractet,
Siue fidis, ut non longe hunc ſuperarit Acanthis,
Aut gracilis Ligurinus, mille aliæq; uolucres?
Accipite egregy iuuenes & mente tenete
Quod uobis uerbis pando. fortaſſe rigabo
Nectareis animi internas concentibus aures,

Hæc quibus eloquimur. liquidum eſt, ſola ratione
Differre a brutis homines. quare ars rationi
Quæ accedit propius, plus cæli ſemper habebit,
Contra, plus brutæ terræ quæ longius errat.
Non aliter zona à media qui tendit in Auſtrum
Plus calidi, in Boream plus ſenſim frigidi inibit.
Et quis tam corde eſt tardo, qui malit agreſtis
Quam uir haberi humanus? cunq; his artibus? omnẽ
Quæ exornant uitam, cæli quæ ſydera monſtrant,
Quoq; parens natura ſuper ſubterq; gubernat
Imperio? mundum uel mens extenditur extra.
Si es iuſtus iudex, atq; has inſpexeris artes,
Sint aliæ uiles, nimirum. quis nam ut hirundo
Aedificet? quis tecta, uias, & mœnia, & arcem
Parua ut Apis? curſu poſſit quis uincere ceruos?
Quisue natatu delphinos, aquilaſq; uolatu?
Qui mare ſcrutatur, pelagi uaſtasq; lacunas
Vrinatorem. aut funambulum ita admiramur
Librantem membra. aut ferientem calcibus auras
Labdaciden Ciſſum, Lacedæmoniumq; Lycurgum,
Nos fatui. ex genere hoc alias ſexcenta ferentur.
Reſponſum ſcitum fuit illud, diſceret artem
Quo monitus puer eſt, quam nulla ætate puderet
Exercere, ſenis quæ eſſet comes atq; uoluptas.
Non ſit ridiculum caput Atleta, aut gladiator
Incuruus tremuluſq; ſenex? ſi ſponte in arenam
Entellus deſcendat, ſibilet omne theatrum.

Hic ludus meus eſt, (ſpatior nam ſæpe per urbẽ)
Nunq̃ non aliquis ſilicernius, obſitus annis
Occurrit, puerorum qui Rhomboſue Trochosue
Aut auium caueas, teretes aut fabricet arcus,
Aut aliud puerile. hinc cœlis ad numina uertor
Perſoluo & grates, ſapiens quas cenſuit eſſe
Soluendas animo grato, & dijs maxime amico,
Naturæ addiderint qui inſignes dotibus artes,
Si patria & res ampla acceſſerit, es ſuperis par.
Dulce miniſterium blandæq; hilarisq; camœnæ
Non ego damnarim, cum Socrate ſenſimus & nos.
Quin laudo ſtudium arcanum Damonis & artes
Ingenuas, toto cultas & pectore muſas,
Si nunq̃ regni hunc cepiſſet dira libido.
Quod nimiũ eſt dãno. O Satrapæ hoĩmq; magiſtri
Recta exempla date, ex ueſtra effigiamur amuſſi.
Perpulchre offendit cantantem forte Philippus
Filium Alexandrum, mox illi ſæuus in aurem
Non puduit fili, tam belle te cecinisse?
Pyrrhus de binis citharœdis forte rogatus
Eſſet uter melior? Polypercon mi eſſe uidetur
Dux inquit melior, de inſigni reddidit arte,
Nam ſua quenq; decet, naturæ quæ ardua cura eſt.
Qui gerit imperium, imperij ſe exerceat arte,
Plus nimio, heu timeo, officiat ne incuria, certant
Inter ſe magni Reges de ſanguine, ne dum
De regno. o falſus ſim uates, Arſace ſæuo

Atq; malo timeo a uicino, ante ora ſagittis
Stat claßis facta, at cilice accerſenda Charadro
Horrida mox harpe aduentabit. tunc male ſero
Pœniteat noſtros, exhauſtos milite & armis,
Et ducibus, belli & neruo & farragine, nummis.
Quid dicam? noceat quantum hæc incuria noſtræ
Parthenope, & pateris mater dulciſsima. tantæ
Priſcum opus impenſæ, tam ingens, tantiq; laboris,
Ductus aquæ uiuæ ſubter qui labitur urbem
Dulcibus immo urbem, atq; ſalubribus irrigat undis,
Siccatur ſæpe, & fraudatur publicus uſus,
Commoda paucorum propter, credesne, duorum
Ad ſummumue trium, deriuant qui ad ſua flumen?
Extra urbem caſtella, lacus, faciunt ſibi priua,
Nec deterret eos maieſtas penſilis urbis.
Intra urbem Euripos, paßim Niloſq; uidere eſt,
Aere emptos, illis ſacros ſub regibus olim.
Atq; adeo id doleo, quoniam tolerare moleſtum eſt.
Caltem urbis colimus, limum potamus & omnem
Spurcitiam, exiguus quando ad nos defluit humor.
Quid dicam molem, noſtrum quo nomine portum
Appellamus, opus ſane admirabile, & inter
Rara orbis celebre, & quo noſtra urbs clara feratur
Excrementa urbis ciues ſeruamus, ut imber
Deferat ad mare, nos turba ingratißima & excors.
Ad mare præterea ædificamus, littora retro
Cedunt ſtructuris, miſera indulgentia, tellus

Ac ſi deficiat nobis, petimus mare, portus
Tam eximius, ſtatio imprimis ſecura carinis,
Heu pedibus plauſtrisq; breui uia peruia fiet,
Luſerit atq; operam Alfonſus fortiſſimus heros,
Res prope perpetua intra paucos occidit annos,
Artifici ingenio naturam imitante parentem
Qui foret haud ipſis Bays obſcurior Ancon,
Hæc lippitudo forſan recludet ocellos;
Nobilis & Siren deſerta iacebit arenis.
Iam ille alter gurges Nerei domus & Nympharum
Olim qui toto portus celebratus in orbe eſt,
Quæ ſedes miſeris fuerat tutiſſima nautis
Quum plangit cano uehemens Libs littora fluctu,
Nunc ſolida eſt terra ac ſuſtentat tecta domorum
Vulgi infelicis piſcatorum & meretricum.
Vaticinor, diſceſſuram de ſedibus hiſce
Parthenopen, Megaris qua aperit fidiſſima portum,
Nec iam fatidica os ingreſſa Chelonia noſtrum eſt.
An uentum ad feces rerum? argumento erit annos
Iam multos noſtro quod Balſamon aruit æuo,
Vt gemat Eliſiis uel priſcus Battus ab hortis.
At quid non magni poſſunt committere reges,
Atq; impune quidem? ſi fors hic occupet ordo?
Atqui pœnarum ſatis eſt peccaſſe, remordent
Errata, eſt animum uermis ſtimulusq; perennis.
Eſtq; malum deforme magis, ſi rectum imitatur,
Mens recti prudens uitio ſuperata relanguet.

Fari plura uetor, donec deferueat ira.
Quũ mecũ hæc reputo, obſcuris anfractibus omnem
Inuoluor mentem, reddor confuſus & amens.
Nos, ueluti liquidum laticem caua palma receptum
Quum magis oppreſſat, tunc ille enixius exit,
Sic minus aſſequimur rem, quo magis inſectamur.
Autunnuſne grauis bilem irritauit, an ira
Commouit mentem? Dixiſſes multo aliter ſi
Plus habuiſſem otij, ſeſe oppoſuit dolor, & cor
Diuerſum abſtraxit. carum ſolabere alumnum
Marce Poum, fratre erepto melioribus annis,
Et quod acerbius eſt, orbatum tam duce claro
Liuiade, memorare tuum eſt hoc, carmine longo,
Et tua præſtantes hederæ per tempora ſerpunt.

AD COSMVM ANYSIVM FRATREM.

Quandoquidem cras ad ſummumue perendie abire
Romam Coſme paras ſociusq; comeſq; Galeno
Qui facile primas hodie tenet arte medendi,
Actitu, magna tum ſpe fulgente Leonis,
Sunt, quæ te moneam paucis, pro tempore frater
Porro pauca exempla, domeſtica facta per uſum
Plus proſunt, q̃ Chryſippi percurrere chartas.
Quin ſtomacho officiunt diuerſa hæc fercula crudo.
Eſt hominum Romæ conuentus totius orbis

Nundinæ & emporium, colanturq́; omnia Romæ,
Res tibi cum multis erit, ars quia, ſic tua poſcit,
Romæ ergo mores multorum noſcere oportet.
I bone, ne cunctare deo duce & auſpice frater.
Tu fortaſsis ad hæc. Ego tot terræq; mariſq;
Sum emenſus ſpatia, & committam, ſimq; ita pinguis
Quiſq̃ pro uino triſte ut mihi uendat acetum,
Veſicam det pro laterna, ſeligere & nos
Ficum ſcimus ab allio. Ego ædepol iſta negare
Nunq̃ auſim, nam uera tuliſti, ſed bene cepi
Te, nũc ut uolui ad uada Meſpili. Homerus Vlyſſẽ
Fert ne unq̃ ſine Pallade uaſtum erraſſe per æquor?
Non uerũ ad Phæacas erat, qui ad Pergama Troiæ,
Pergamaq; ad Troiæ, is qui ad Dulichiumq; domiq;,
Semper ubiq; idem, ſapiens, argutus & audax
Vt loca poſcebant & tempora, cunctabundus
Incipiebat, mox peragebat nauiter orſa.
Dicere quis nam illum audiuit? non iſta putaram.
Pœna atrox manet hunc ſubito quum pœnitet, imum
Sera petunt uota, hoc eſt incurabile uulnus.
Excipe mortem, perſimiles dijs ſunt ſapientes.
Tu ſi me audieris, uelutí cautus cocus ollam
Pertentat digito, ſic te ſcrutabere, noſti
Si in te quid uari, ceſſabit acuta ſecuris
Cædere? rubricam obſeruans normamq; fidelem,
Ne quid de uiuo reſeces. Medici eſſe putatis
Naturam in cauſa. multum ſeſe extulit ira,

Continuo eſt bilis.nitido contra exhilaramur
Sanguine.pituita hebetamur.Linea cordis
Quod pducta mnus , quod lõgior,& iugulus quod
Porrectus ſeu obtuſus,propterea eſſe neceſſe eſt
Bardi illum ingenij,alti hunc:nugæ.Socratis illud
Nobile reſponſum eſt,ex cuius imagine,mira
Deprendit uitia inſpector,quin mittitis,inquit,
Mirari iuuenes,ſunt hæc ueriſſima certe
In me naturæ uitia,at prudentia qnando
Texit, formidant ſub dio exire in apertum.
Sola poteſt uirtus animi compeſcere morbos.
Efficies,teſtisq; tui,& quæſitor, ab alta
Arce animi,ratio ſi iudicet imperitetq;.
Fercula mutemus,lanceſq; alias iubeamus
Afferri,liceat tecum inſeruire palato.
Pauca ſuper ſtudijs q; tuis,atq; arte ferantur.
Ridiculus labor eſt,ſucoſq; berbaſq; docere
Chirona,at poteris noſtro tu aſcribere amori.
Scis quantum amiſit famæ noſter Perilaus
Quum ſocium extruſit. nihil illo pulchrius eſſet
Si ſocium pateretur. diſce exemplo alieno.
Admitte & ſocios, imperti & honore libenter.
Solus ſi rem geſſeris,aggredere auſpicibus dijs
Et duce conſilio uigili,curaq; paterna,
(Hoc apud antiquos ſacer eſt draco Apolline nato)
Ipſe tuas partis perage,& dijs cætera mitte
Curanda,illi nam melius ſcire optima poſſunt,

Satq; ſuperq;, tibi ſi mens eſt conſcia recti,
Inſimulent alij.potuit uitare ſuſurros
Si non ipſe ſator rerum, diuum atq; hominum Rex.
Quod lucrum extortum, ꝙ præmia non reſpondēt,
Non ideo in furias,& probra,& iurgia ſurgas,
Quod nō uenit heri,ueniet tamē, aut hodie,aut cras.
Omnia nec pretium debent.naturam imitari
Præclarum,atq; deum, largitur qui omnia gratis,
Gratis æque atq; ingratis.quin præmia ſemper
Poſt,benefacta manēt,ſcelera impēdēt mala magna.
Pulchra eſt hiſtoria,aut illa eſt fabella,leonis,
Qui ſeruatorem ſeruans,medicumq;,theatri
In cauea,caudæ percrebro uerbere adulans
Et memor, & gratus ueterē amplexatus amicū eſt.
Iam,ſat acetatum,apponantur mitia.Romæ
Vrbis amatæ olim,quum te cepere ſuperba
Captum oculis ob priſcorum monumenta uirorum,
Tecta,meoſq; nouos uiſes ueteresq; ſodales.
Sat ſcio,Cippellum occurſurum inter tibi primos,
Corpore procero,hunc adeo ſi forte putaſti,
Falſus es,excelſo eſt animo,ſub corpore paruo,
Neſcit ſtare loco uegetus uigor, atq; animi uis,
Tydea tu noſtrum decies amplectere Coſme.
Pierium iuuenem egregium ſaluere iubeto,
Patritium,Caluum, Lippum, lepidumq; Caballum.
Coritium reuerenter adi,& Bembum,& Sadoletū,
Et Seripandum cumprimis,quos Muſa ſeuera

Laudibus expleuit, multoq; ornauit honore.
Parrhaſium uiſes, quem torquet iniqua podagra,
Mercuriumq; iiſdem pedibus, non Caſtora Pollux
Deſerit, hic artes didicit de Coclite magno,
Coclite Apollineas orbi qui prodidit artes,
Quis homines ſcirent animorum in fronte receſſus.
Occurrent alij, quos prudens prætereo, ne
Sim deſcribendis nimium prolixus amicis.
Si rogitent quid agam rerum, tu qui id bene noſti,
Dic, tot patronis, ſecuram ducere uitam,
Pierius multorum inſtar mihi Coppula præſto eſt
Fortis ut Alcides domitans claua omnia monſtra,
Præſto & Parthenopes proles dilecta Marinus,
Nobile qui ad Ianum Picumq; refert genus. illis
Dic ergo uacuum curis, & in otia totum,
Nec, ſi me accerſat Romam Leo, detq; galerum
Rubrum, acceſſurum, ſat iam ſeruiuimus olim.
Non pedibus nunc ire alienis, ſomno alieno
Non dormire placet. niſi Turca & letifer annus,
Et uix Parthenope eijciant, mihi nanq; libenter
Indixi exilium, intra Vulturnum, uſq; Salernum.
Et nos gaudemus natos in principe terra.
Hoc date, ſi mereor, ſuperi di, euadere curſu
Aequora per uitæ, ad portum, quum fata uocabunt.
Tuq; in amicitijs optandis utere ſumma
Cura frater, egeſtas quando eſt tanta bonorum,
Et uitia, ut ſcabies ſerpunt, uitaliaq; atro

Dente petunt, nullo emendanturq; unguine morſus.
Haud opis humanæ eſt cæcas expungere labes,
Hic magnus ſtupet Hippocrates,*lippitq;* Galenus.

AD FABRICIVM IESVALDVM.

Fabrici amicorum ſuauiſsime,Epiſtola noſtras
Docta tua inſtando Muſas *perſæpe laceſsit*
Atq; ad ſcribendum impellit.quid ego faciam , omne
Si quodcunq; exit uerbum,inſtar fulminis exit,
Styx calamum,atq; papyrũ,& ſuggerit atra liquorẽ.
Strix uocem,ex ipſis horrendis faucibus Orci.
Tale erat Hermiones,Telchinum, *inſigne monile,*
Vulcaniq; opus irati,exitia alta recondens,
Talia erant,diræ, incantataq; uerba Magorum,
Atq; precum quicquid leuis eſt commenta uetuſtas.
Quid malum? ego potius ſecura ſilentia noſtris
Indicam Muſis,*obſignato ore* Camœnæ
Mecum eſte, o diuæ, uos ulciſci illa poteſtis.
Quis prauos ſenſus,& uitæ toxica linguas
Vitet,uulnuſq; irreparabile? non meminiſti
Quum Rex Ferrandus *longa ceruice camelum*
Gallorum Regi *miſit dono,ut ſpecioſum*
Et rarum munus? monſtrum mitti ille putauit
Propter deſpectum.nata inde ingentia bella
Quorum etiam flammæ crepitantes æthera lambũt.

AD NICOLAVM PHLISCVM CARDINALEM.

CONSOLATIO IN OBITV VRBANI PHLISCI.

Sic uiſum patri ſuperum, confuſa tenebris
Antiquis, tot mirificis decorare figuris.
Quis tam excors prauiq; animi, quin cognita credat
Eſſe deo ante chaos quæ nos digeſta uidemus?
Attamen omnipotens ſtudioq; & amore paterno
Hoc ſibi mercedis ſtatuit, demittere ab alto
Vertice natarum longe pulcherrimam, & ore
Quæ referat patrem, inenarrabilis eius origo eſt,
Corpus iners licet inuitum quæ attolleret, & mox
Tot rebus Veſta Oceanoq; parentibus, ortis
Quæ foret imperio late regina potenti.
Quandoquidē artificē hæc agnoſcit, ſingula mirās,
Nil etenim non admirabile, mens niſi læua eſt,
Idq; magis quod uile magis, magis atq; minutum,
Vt uermis tractus, culicis facieſq; ſonuſq;.
Fertur in hos queſtus tamen erupiſſe, recenti
Orbe. Quid o tantum merui pater, ut tua proles
Cælo orta in liquido, nulliq; obnoxia culpæ
Auferar in labes affecti corporis? Olli
Vultu quo terras pingit, cælumq; ſerenat
Oſcula libauit dein rex ita Iupiter infit.

Vade alacris nata, & ne dedignare, quod ipſi
Præcipiam mihi, quũ me hominẽ admirata uidebunt
Frugiferæ terræ, piſcoſiq; æquora Ponti.
I nata, aduentuq; tuo Symphonia mundi
Perfecta exiliat, totus qua conſonet orbis.
Sit comes arbitrium, haud merces ingrata laboris,
Quo bene ſi utere, præſtabis laudis honore
Inſigne hoc cœli decus, inſigniſq; ſorores.
Exiguuſq; erit iſte labor, mox aſtra reuiſes
Nobilior, mecum immenſo & dominabere mundo.
Illa patrem uenerans, iuſsis ſe accingit, & una
Spe fruitur, tandem officio defuncta, beata
In patria ut meritam capiat pro laude coronam.
Nos inopes ueri, lachrymis, lugubri & amictu
Proſequimur, uotis tota & quod mente petendum eſt.
Noſtra placet mera lis adeo. Si res ſuperarint,
Inſtat fortuna, obruimur nimio. urget egeſtas,
Tantũ affligamur. grauiter premit hoc, ꝑmit illud.
Sunt odio quæ ſunt, quæ non ſunt, anxij auemus,
Itq; reditq; orbis rerum, ſequiturq; fugitq;.
Nos rota, nos ſcopulus, nos fallax diſtrabit unda,
Nos aliqua oppugnat ſemper ſub pectore Erinnys,
Quotidie mille in tranſennis decipimurq;.
Atq; ut Manduces pueros formidine complet,
Mors ita nos terret, perſonam deme timori
Et quod damnamus, pulchrumq; & amabile cernes,
Sub Manduce patrem latitantem horremus inepti.

Talis dia anima hoc noſtro circundata cœno eſt
Quale ferunt, dictu horrendum ac miſerabile uiſu,
Quum uinclis uiuo per ſingula membra cadauer
Nectebant homini, ut tabo miſer ille periret.
Mortem damnamus, duce qua tot crimina uitæ
Effugimus, ſanctam in patriam, cœlumq; recepti.
Quid te Nicoleos ſapientem pluribus horter
Eſſe animo forti immatura in morte nepotis?
Quem ſyluis & oues, nitidæ & gemuere iuuencæ,
Tybrin & in lachrymas iam deliquiſſe parentem
Audimus, ripisq; adeo exceſsiſſe tumentem.
Perſcripſi hæc pauca ex animi penetralibus, æſtu
Curarum iactatus, inexhauſtiq; doloris.
His equidem me ipſum pertriſti in funere amici
Solabar, quem Parthenope ſic noſtra colebat
Vt proprium natum, & nunc fletibus irrigat ora.
O ſi iterum dulci gremio mitiſsima mater
Fouiſſet, iuuenem patruo, & ſeruaſſet amicis,
Spei tantæ iuuenem, quem nos lugemus, at illi
Regia nunc cœli lætatur ab hoſte recepto.

IANI ANYSII SATYRARVM LIBER QVINTVS.

AD FERANTIVM SANSEVERINIVM PRINCIPEM SALERNI.

Magnum hoc Ferãti naturæ opus, ardua res eſt
Noſcere, tot uarias res, quoq; hæc diſsidet illa,
Suntq; gradus totidẽ quot res, mirabile dictu,
Non ouum ſimile eſt ouo, non deniq; quicq̃
Vndiq; perſimile alterius, quanq̃ eſſe uidetur.
Quis interuallis Symphonia concinit, unde
Semina ſunt rerum, & facies pulcherrima mundi.
Quid differre putas hominũ inter ſe ingenia? & cur
Cuiq; ſuum placeat ſtudium, quis reddere cauſam
Poſsit? quando hominũ pectus tam ſylua profunda, ac
Impenetrabilis eſt, rebus num comparet illud
Quis ſapiens ortis? in ea qua exerceor arte
Viſum operæpretium nonnulla exempla referre.
Educta ætherijs ſapientia fertur ab aſtris
Socratis ingenio. cur tantus uir nihil atræ
Sæpiolæ abſumpſit uigilatis noctibus? illi
Id quod, ut ipſe reor diuinitus obtigit. atqui
Mox diluxerunt, ſcita excipiente Platone
Dicta ſenis, Xenophonq; ſenis pendebat ab ore,
Atq; ut apes uario decerpunt flore liquorem

Nectareum mellis, ſirenum ut cantus, ita alter,
Dulcia dum cecinit, diuæ obſtupuere Camœnæ,
Alter cœleſti ſucco, ambroſiaq; deorum
Impleuit chartas. ſpatijs huic proximus æquis
Doctus Ariſtoteles magno ut conceſſus Homero
Doctus Ariſtarchus, caligine operta retexit,
Quin didicit ſapere haud dũ ortus uel matris ĩ aluo.
Sunt alij obſcure, Heracleti more locuti,
Atq; alij ut Chilo breuiter, faſtigia rerum
Carpere contenti. pretium Chryſippus, & auxit
Vectigal bombycis, Niliacæq; papyri.
Dicere perſpicue, ac præ oculis rem ponere, noſter
Suauiloquo tandem abſoluit Lucretius ore,
Id quod pollicitus fuerat longe ante Epicurus.
Deſpiciens humiles terras ſublimis Aratus
Summum ſe attollens alis aſcendit Olympum,
Tutus ubi Macetæ contemnit iuſſa Philippi,
Aegiale hoc uate æternum præclara feretur.
Triſtis Ariſtippi ſententia tollit amicos
De medio, menſas uerrit tamen ille tyranni.
Spreuit Democritus, nec magnas uiſit Athenas,
Singula dum ridet, miratur & admirantes.
Multatur male Prothagoras, de dijs male ſenſit
Impius æternis. arcana & ſacra deorum
Antiqui uates celebrarunt, ſic pater Orpheus
Qui traxit ſtupidasq; feras, auritaq; ſaxa,
Sic Linus & Dirces cantor, qui carmine Thebas

Condidit, & uerſu hi clauſerunt ſemina rerum.
Inde puto didicit quantum eſſet cuiq; tacendum
Cum Samius uir in Idæo ſe condidit antro.
Fatidicos patres, demiſſaq; pectora cœlo,
Moſen legiferum cumprimis, cui mare ripis
Diſcedens, non uana fides, circunſtitit altis;
Non locus hic uocat, at meliora in tempora ſeruo.
Quid dicam Smyrnæ monſtrũ? quo nomine Homerũ
Appellem, qui alijs, quanq̃ antiquiſsimus, omne
Præripuit ſpatium ſcriptoribus, illius æui,
Atq; ſequentis, longo huic proximus interuallo
Ille eſt qui quondam gracili modulatus auena
Syluestrem Muſam, mox arua & prælia dixit.
Smyrnæi ingenium, rapidus uelut amnis, & auctus
Hybernis niuibus, uel torrens montibus altis
Præcipitans, ſecumq; ferens ingentia ſaxa,
Omnia præ ſe agit, & late quæq; obuia quaſſat,
Diuiuum, facile ingenium, ſi grandia ſumit,
Præpetibus pennis ueluti Iouis ales in altum
Fertur ouans, magnis reſpondent carmina rebus,
Inq; laborata, ingenita ui, prole beata.
Si leuia, hoc mirum eſt magis, ut grauis illa, decori,
Maieſtas, humili in re conſeruarit honorem.
Quæ tantum ciuem non urbs contendat habere?
Noſtro non adeo felix arriſit Apollo,
Sed laudem inuenit labor indefeſſus, & acre
Iudicium, quid non preſsit græce atq; latine?

Eſtq; è taxillis erecta altiſsima moles,
Nec minus hoc mirum, quum rimula nulla dehiſcat,
Tamq; laboratum ueſtigia nulla laboris
Arguit, at ueluti gradiens per amœna uireta
Candidus & plenus cultas deſcendit in aures.
Liquit pone, Aſcram, & Siculis uiciſſet in oris,
Non ita ſi iuuenis ualido concurreret hoſti
Aſſueto in ſyluis, paſtorum carmina docto,,
Aemulus in latio nemo non porrigit herbam.
Eupolis atq; Cratinus, Ariſtophaneſq; poetæ
Et quis libertas plus æquo tradita linguæ
Quæ non proſcindunt, morſu lacerantq; maligno?
Nec mordent tãtum, ſed dentem in uulnere linquũt,
Verum tam lepide, ut dirum prius occupet oſſa
Vulnus, q̃ ſenſu manifeſte percipiatur.
Hac acie quondam ſecuit Lucilius urbem.
Mitius aggreditur commotus Horatius hoſtes,
Illis ſub ſalibus, tanta dulcedine linguæ
Conditis latiæ, quæ non latuere uenena?
Si modo de Plauto dixiſſet parcius, illum
Viribus ingenij magnis uelim ob eſſe ſequentem,
(Id quod Terpſichoro uitio dat docta uetuſtas)
Nam quibus auſpicijs uitulam, faceret quoq; taurũ,
Atq; hircum, & Latius nobis ut Pindarus, ori
Cuius Theſpiades mel apes tulerunt, & ut Alcman
Mollior, Alcæusq; & plus q̃ fœmina Sappho
Et Cæus lyricen Muſis dilectus, item eſſet

Euripides Sophocleſq́;,& ſublimi Aeſchylus ore,
Quanq́ Pacuuius doctum ſonet, Accius altum.
Tantaq́; haberetur doctis tibi gratia Theſpi
Quanta potis priſco eſt Epicharmo maxima haberi,
Quo duce naturam celebrauit Muſa Platonis.
Sed redeo ad Plautum miſcere ea ſeria doctum
Scita iocis,riſit ſæpe atq́; probauit Apollo,
Præter pauca adeo fortaſſe parum apta decoro
Eſt totus piper, & ſalium fons atq́; leporum.
Scipiadas agnoſce graui ſermone Terentij,
Nil hic non laudes,loquitur mel lingua,nitetq́;
Sic os,ut matutinus ſine nubibus æther,
Vnumquodq́; putes uerbum Iouis eſſe loquentis,
Lenia ſeu quæris,ſeu uis aſperrima dicta.
Cæcilios rapuere,atq́; inuida ſecla Menandros,
Atq́; alios quos laudauit laudata uetuſtas.
Quæ impietas reges,Geticis ſinere abdita clauſtris
Tot clara ingenia ab blattis ſumenda malignis,
O uideam extorres longo poſt tempore claram
In lucem reduſſe uiros de carcere tetro.
Prouexit dolor a recta me longius ingens.
Mollia Callimachus fleuit,Cousq́; Philetas,
Auſonij iuuenes laudem meruere ſecundam,
Delia clara Tibulli eſt,Cynthia clara Propertij,
Alter ſimplicior, Romano digna pudore
(Seu quum ſpreuit opes Regum,contentus amicæ
Illecebris,ſeu quum natalibus eſt operatus

Aut Nemeſis pulchræ, aut Cherinthi nobilis ignis)
Deduxit, Veneres & amores exprimit alter,
Iratæ ſiquidem ſæpe occentabat amicæ.
Scabrior in numeris, ſed magnus utroq; Catullus.
Dij ſuperi, unde illa effluxit diuina loquendi
Dexteritas? quæ animum titillet, commoueatq;
Permulſum, ac penitus captum dulcedine mira,
Hunc docti obſeruant, magni metuere tyranni.
Inuidit Caluum nobis carioſa ſenectus
Temporis, & fera barbaries & triſtis Erinnys,
Inuidit Gallum, & mox Chalcidicum Euphoriona,
Et Teium uatem, Siculisq; Philoxenon antris,
His lepor & Charites blandis ſedere labellis.
Summoueam ne hac Naſonem de claſſe Camœnæ?
In dubium non ueniſſet uel iudice Cyrrha
Vates, ſi ingenium firmis preſſiſſet habenis,
Aut ea deleſſet quæ ſcripſit Apolline læuo.
O tantum extarent cum priſcis tempora cauſis
Candidior cecinit Mæandri quæ ad uada Cycnus.
Quot, uitium infelix tranſuerſos egit in undas
Obſcuras Lethes, potuiſſent qui alta uidere
Vertice ſublimes ingentis culmina famæ
Regnorum, ac turres æquantes ſydera pinnis.
Magna eſt cenſura, atq; peritia Quintiliani,
Et ni obſtet ſeclum, qui ſit ſpes altera Romæ.
Mentem indefeſſam & miramur Iſocratis artem.
Varronis doctrina ferax, & Muſa ſeuera eſt,

At minimum Veneris, uelati medicus bonus, ægri
Cui ſit cara ſalus, dat non placitura palato.
Porcius eloquij ut morum obſeruator auorum
Romanam hiſtoriam, & culturam condidit agri.
Iulius & fecit & ſcripſit Cæſare digna,
Dicere de nota artificem admiraberis arte.
Scilicet his ſimiles fert ætas noſtra tyrannos
Quos Cyrus ſolio & dignetur Roma triumphis.
Deſœti heu mores, ſtudia & prolapſa reſidunt.
Sed redeo, eſt animus cœpto perſiſtere curſu.
Thucydides grauis, at cui gratia non ſua deſit
Dum canit horrēdum, atq; ipſa inter prælia Martē.
Criſpus, ceu pleno Tybris quum defluit alueo
Compoſitus, ſummas contentus lambere ripas,
Qua incedit maieſtate, & breuitate opulenta?
Eſt frugi, inq; opibus magnis compreſſus uterq;.
Liuius Herodotum contendit uincere donis,
Larga ex immenſo theſauro munera promens,
Et uelut Eridanus lætiſsimus irrigat arua
Amplius atq; affert, potis es quam poſcere uotis,
Tunc Apona amittet nomen pulcherrima tellus,
Deſeret auerſus quum Antenoris arua Timauus.
Hæc prope diuina ubertas & copia felix,
Et nitor, & uis, in Dæmoſthene, mox Cicerone
Romanæ linguæ inſigni patriæq; parente,
Præfulſit, donum ſuperi quod maximum habetis,
Quo duce nos homines ueſtras aſcendimus arces.

Tantum equidem quos admiror, nec laude potis ſum
Ferre ſua, paucis percurri uerſibus. o quæ
Talibus ingenijs debetur gratia? quippe
Non fuga, Echionias Thebas, non Ilion ingens
Temporis abſumet. donec Sol crinibus aureis
Luſtrabit terras, & Phœbe argentea noctes
Ornabit, uatum tantorum fama manebit.
Quid nam ueſtra duces opera eſſent, fortia corda,
Illa niſi famæ ſacraret Muſa perenni?
Sed ſat aberratum, redeo tandem, atq; ita claudo.
Vnuſquiſq; ſuo in genere ex his clarus habetur,
Ordinis atq; ſui ductor apprima peritus.
At ſimul eductos una ſi in claſſe locabis,
Non ſecus ac connixantum molemue trahentum
Diſſona proſiliat uox. tum non nautta flectat
Quadriiugum currum, metæ ſaxa ardua circum
Qua facili flectat dextra, ac ratione triremem.
Cuiq; ſuum dedit ingenium natura parens, quo
Si quisq; utatur, pueri ut Lacedæmone, quantum
Emineant artes, quis ſæpe urgemus abuti
Auerſa natos mente, inuitaq; Minerua.

AD ANTONIVM SERIPANDVM.

Quid Decius quæſo Seripande aprianus agebat,
Longius a nido haud ſolitus cum matre uolare,

Externas inter, his tempeſtatibus oras?
Nam Pousa puero peregre eſt perſæpe profectus,
Elyſii auſpicijs, quem nobis dira draconis
Perfidia eripuit, merces ſat digna laborum
Officijq; ſed ille habet alta palatia cœli.
Sedem de morte, huius coniectare poteſtis,
Nam uitæ mors eſt actæ certiſsimus index,
Ad manes tum digna manent mox præmia uitam.
Sed de tempeſtatibus & de diluuijs his
Quid dicam, niſi prodigioſum iramq; deorum?
Quum non profuerit carbonibus obruta Achates,
Quare ſint uota auſtris concipienda ſecundis,
Defoßis ſcrobibus ſublimi uertice montis,
Vt teneat curſum non læuo tempore claßis.
Diue Rhodo ſolitus præſto eſſe auerte furorem
Arſacidæq; harpen, Gradiui haſtamq; minacem,
Carbaſa da uentis, pontoq; uolare carinas,
Nam tibi Ialyſius Telchin ſua credidit omnia.
O non inueniat Phœbi frons aurea nubem
Inuiſam craſſaq; nimis caligine opacam.
Num corui annoſi, cornices Alcyonesq;,
Et Tarræus Apollo, Telemus Eurymidesq;,
Prædixere imbres qui agros atq; æquora inundent?
At fore dixerunt noſtri, uerum altero ab iſto
Anno præſcioli. nugæ. tantumq; laboris
Et tantum curæ, aßidui nocteſq; dieſq;
Impendunt in re abſtruſa, uix cognita & ipſi.

Naturæ. an forte hæc fiunt, quia cuncta laborant
Aut triſti euentu, aut torquenti copora morbo,
Et mundus ſenio afficitur, lentaq; ſenectaꝫ
Illa deus numeriſq; & ſortibus ut committat,
Aut auibus quas Phœmonoe monſtrauit Apollo,
Oſcinibus coruis, cornicibus ardeoliſq;
Inducunt animum. frontis non uena ſeceturꝫ
Tanta ſuperſtitio mentes inuaſerat olim
Quum Galli imperitabant imperitantibus orbi,
Soricis argutus timidi quum occentus honores
Et formidandos poterat proſternere faſces.
Icciro eſt crudus Genius, lippitq; Petreius,
Cœlum ita dum pecoris cenſent ut ſcriptile tergus
Eſſe a natura extentum, atq; hinc fata recludi,
Quæ ſunt, quæ fuerint, quæ longa in ſecla ſequãtur,
Norintq; hæc ſapientes prima ab origine mundi.
Noſtras cuiuſq; hinc ego respendere putemꝫ quin
Sunt noſtra a tergo, præ oculis aliena tenemus.
Nuper apricantes in portu riſimus alto
Pectore, ne dum ex ipſo ſplene. deambulat alter
Dum mecum illorum, reſerans arcana deorum,
In foria ecce imprudens eſt delapſus opima.
Heus inquam bone, non te aſtra admonuere futuri
Naufragijꝫ certe uitaſſes cautius iſtuc.
Ingenuuſq; pudor porro, & mens conſcia ueri
Illis uel pedibus noſtram in ſententiam adegit
Durum alioqui & perſtantem non porgere gramen.

Nos, quid Atabulus importet Libs, quidue minctur.
Sæuior Arſacides, ferro hic ille ueneno,
Perpetuo luctu canos cinere oblita mater
Conficitur Roma, expectant dum funera funus
Extremum, deſperatis tum deniq; rebus,
Si ſapimus curabimus. hæc tua maxima cura
Sit Cæſar, miſsis odijs. tua maxima cura
Tandem Adriane, tenetis qui orbis ſceptra, probari
Si a populo cupitis Chriſti, in diuosq; referri,
Inq; æs ne inciſa antiquentur nomina. uobis
Mutanda eſt ratio, minus ut ſucceſſerit illa.
Hic animis opus excelſis & pectore firmo.
Tellus plena malorum, nec non & mare plenum.
Ne geminum quæſo ſydus tam noctis opacæ,
Ne geminum rerum columen committite reges
Vt tanto deſiderio ſit Iulius urbi.
Si uos Fortunæ ſoluiſtis uota benignæ,
Inq; manu ueſtra eſt Diuæ depingere uultum,
Si eſt quantum iucunda queunt inſomnia ferre,
Si omnes ſuſpiciunt, ſi hominum ſic eſtis in ore,
Ne populi famam contemnite, nanq; ſecundus
Rumor, præcipuus mox teſtis erit Rhadamantho.
Præterea quid de nobis tum deniq; reſtat?
Et ſpeculum Cereris promittat uiuere longum.
Quum lunam pedibus, quum fertis fronte Tiaram,
Quum flores ouium, quum ſcabrum uerritis aurum,
Continuo cura exurit, quam maxima cura

Atq; ſuperſtitio populum, quo nam patre nati,
Quis maioribus orti, & quæ commenta papyri
Mille ferant ægre. nec deſidioſa Beatrix
Tot populi taxet concurſu, in luce celebri,
Quis oculis, quo naſo hæc, quanto ore illa, labroq;,
Qua rica, turpi quis pendeat aure Cylindrus,
Num pectus deceat murena, monileue collum?
Palla decens ruget? pedibus ſandalia quæ ſint?
Deniq; ſpathalijs non totis ulla placebit,
Aut ſtudium in cauſa, aut natura nouerca feretur.
Credite, uel ſcirpo nodus diſquiritur. & me
Si, quod uitaui ac uito plus aſpide ſurda,
Suſpiciat uulgus turba comitante, Galero
Cum uiridi, extemplo ſcitetur, Cycnus in ouo
Minxerit, an Gallus ſemen quo naſcerer. & quis
De Gallo natum me crederet eſſe Latinum?
I repete Annales, Tancredi militiamq;
Biſſenis natis comitantibus, uno quoq; &
Natorum cum mille uiris de claſſe ſecunda.
Noſtri & Anyſiadæ non oppida parua Garumnæ
Fluminis ad ripam uſq; tenent, longa ditione.
Illi barbariem retinent atq; oppida auita,
Nos citra inuidiam fruimur cœloq; latino,
Et lingua, amiſsis opibusq; & rebus auitis,
Sudore, & ſparſo generoſo ſanguine partis.
Sic ſumus omnes, nam quis non in forcipe uitæ
Ambigua, atq; rota fortunæ uoluitur æui

Ter quater in ſpatio? Plutus miſerabilis orbe
Itq; reditq;, manet nunq̃ neq; perſtat eodem.
Mutantur cuncta aut delentur tempore cano.
Alpheſibœus heri in uoces erupit apertas.
Plute deum dulciſsime, cunctorum optime Plute.
Quanto errore quidem, quum ſit diuerſus ab hiſce
Vocibus ille æger, cæcus, rerum omnium egenus,
In uitiumq; ſui conuertens ilico amantes,
Si ſemel attigerit, facile haud diuellitur atra
Aſphaltos. Tabulas corrupit ſæpe Auienus
Et caret hærede, at peccatum pœna ſecuta eſt,
Nanq; ſuum hæredem aſcenſorem ſcripſit Apellam,
Noſti Cincindelam, ore atro, crure canino,
Demiſsis ut equo labris ætate ſenecta
Qui robuſtorum turmas ſectatur equorum,
Agnorumq; greges ueruex ſectarius urget
Neſtoreo puer æuo. at mox Phlegethonti erit eſca.
Proderit in ſcripto quod erit, quodq; in numerato?
Nil minus ut remur, coram cenſoribus Orci.
Fœnerat Alphænus ſine lege metuq; deorum
Fœnore centeno, dat plumbum uultq; uideri
Argentum, dat centones pro purpura & oſtro.
Otia non longe peregrina negotia uincunt?
Stulte quid undoſum mercator per mare curris
Si Thyle Antipodesq; domi, ſi ipſe eſt nouus orbis?
Tum formica domi non ulla tenacior, heus tu
Quæ defraudandi Genium dementia tanta.

Parcitur, arbitrio ac ſi flectas Solis habenas.
Quantam buccam inflat quũ nomina magna recenſet
Alphænus, nimius iactandis ſeq; opibusq;.
Auri contraxit uim maximam, & aſsium erat res
Paucorum paulo ante. ſed Arrius inclytus heros
Noſtri temporis hunc abſumpſit, remq; ligurit,
Arrio ut omnes dyq; deæq; uelint bene, ad aſſem
Qui fures manifeſtos, illum, alioſq; redegit,
Non quadrupli pœna contentus fortior Indis
Regibus, & fœnus prorſus tollente Lycurgo,
Hic Iano quartus ſpolia præfixit opima.
Meq; etiam inuenit deus ultor, habensq; flagellum,
Nanq; pecuniolæ mihi erat non nil; ubi quidam
Quem miſerarer homo occurrit, cuperemq; iuuare,
Ex hac, propoſuit certa ſpe, poſſe parari
Mercem, quæ ſibi non modico foret, & mihi lucro,
Cur ego tam iuſto non lucro utrunq; iuuarem?
Credidi ei miſer, in uulpis male conciliatæ
Rem merx colata eſt, ſumq; umbræ relictus inanis.
Inuideor miſer, an ne inuiſa pecunia fatis?
Quando tam miſere eſt ipſi intus & in cute Diti.
Conſulturus eo quid agendum ſit mihi, Balbum.
Ille, uti germanum fratrem peregre redeuntem
Accipit aſſurgens. tum, næ tu tempore dextro
Veniſti inquit Anyſi. mox præludia cœpit
Neſcio quæ legere, e medio rure. ipſe probare,
Commotura licet ſtomachũ, uel quem urna ualentem

Fecerit Abſynthij, aut ceratum nobile Myrrhæ.
Nam quid ego facerem? ſed me tum deniq; Apollo
Reſpexit prope confectum, collega uocauit
Accuſans illum prolapſi temporis, & quod
Non ad condictam Clepſydram uenerit. ille
Inq; forum ranæ ad coruosq; abiere, receſſi, &
Amplius haud redij, grauiora hæc damna fuiſſent.
Sic aſinus magnis tantum auribus, ore receſſi
Paruulo, & arridens docte ut blanditur aſellus.
At ſi os & uocem expedio Titanibus ipſis
Horrendam, faxo ut cum alio rem intelligat eſſe.
Eſt mea lingua ſalem, defendet me quoq; lingua.
Quærere nil ceſſo tamen an Fors offerat ouum
Anguinum, eriperem æaci quod ab arbore Martis.
Non ſecus accepit me fallax ille rapaxq;
Cui res cum diro concordat nomine amicus,
Fœnori amicitiam tradens, & munera uendens,
Quum bis uicenis uoluit me tangere nummis.
Haud aliter leporem ludendo callida uulpes
Allectat captatq; dolis dum ad uota reducit.
Tum uitium deforme magis, quum rectum imitatur.
Occulto latrone fori nil tetrius. iſtum
Vitato ut Scyllam, & rapidã Seripande Charybdim.
Ex Erebo ultrices facinus uidere ſorores
Intuleruntq; pedem, pœnas dedit improbus. at tu
Quanto aliter, noſter Vaſſallus ab uſq; Calabris
Quæ mandata habuit? Siculum mare nõ niſi amari,

At dulcis laticis Sebethus pocula præbet.
Non urtica roſas, neq; Acatia fert Hyacinthos.
Hoc Samij cor erat, quum interdixit bonus eſum
Carnis, ut innocuis quoquam officere abſtineamus.
In uulpesq; luposq; anguesq; aquilaſq; liceret,
Idq; genus reliqua, ut labes & toxica uitæ
Exercere odia, aduerſumq; ire omnibus armis.
Tollere de medio ſæuos impune tyrannos
Fas & iura ſinunt, rabiemq; arcere luporum.
Iſti nempe lupi, iſti hominum ſunt tetra uenena.
Pythagoræ Hippaſidæ uera eſt ſententia, eidem
Subſcribit natura parens, tollitq; tyrannos,
Et quicquid refugit rebus prodeſſe creatis.
Heu quot Achemenidæ patimur Cyclopas, & atros
Antiphatas. pauci Aeneæ ſunt, pauci & Vlyſſes.
Nulli, quis uetita incidantur nomina ſeruis,
Conſecret, & merito, quæ ætas uentura nepotum.
Iampridem meditor genuino effundere uirus
Quod non Alpheus uel totis diluat undis,
Nec leuet auxilio dictamum nobile Dictes.
Sed de hoc hactenus, & gallum forte allia paſtum
Dixeris. è ſpecubus præſtantes uiribus urſi,
Atq; cauo, mures facile fumo excutiuntur.
Te, ueluti expectant arentia gramina lætum
Incumbentem imbrem, ſic expectauimus, una
Longus quæq; dies uiſa eſt cupientibus annus.
Peliaca fertur puppi manus inclyta Regum

Phaſidos ad fluctus, ponti uada cerula naſſe
Flores Græciæ ut auferrent duce Iaſone pellem
Arietis auratam, forti data dona Gradiuo.
Mortem obijt Phœbi interpres carusq; ſacerdos
Parrhaſius, quem clara ferunt monumenta per orbẽ.
Hæredem, unanimem librorum hic ſcripſit amicum,
Te Seripande, manu cum lecta inſignius auro
Phrixeo, ad donum, acceſti Lucania in arua.
Arduum opus uigiles fuit expugnare dracones.
O cur non comes acceßi, teſtudine ſacra
Pectora mulſiſſem iuuenum, curasq; leuaſſem,
Atq; freti Siculi ſtrauiſſem monſtra ſopori.
Hæc commentabar ſub noctis tempora, Muſæ
Quum admonitæ Aurora nitidã accendere lucernã.

AD IANVM MORELLVM.

Semper ego accepi miſerabilis ambitionis,
Mendacij leuis, & nugarum deniq; magnum
Te oſorem ac caſtigatorem acerrimum Anyſi.
Nunc uero longe nobis diuerſus haberis,
Quandoquidem coruos tam ſuaui gutture uoces
Edere, uel ſupra Cycnumq; & Acanthida dixti.
Hic locus admonuit lucentis in ætheris oras
Cerberon & furias ſtygijs educere ab antris,
Heu quid non urbis licuit gladio atq; ueneno?
Et quid non paulo poſt, ex Phaethonte nepotis

Miſcuit inſignis Nemeæ ferà, ſacra profanis,
Hinc tumor adriacus Maleæ præruptior undis
Extulit ex humili caput acta, poſt breue tempus
Ludibrium uulgi, & fortunæ ludus habendus,
Et ſi tempeſtas ultra perrexerit ire,
His nimbis, his turbinibus ſæuisq; procellis
Iam penitus uideo ſummerſam fluctibus atris
Petri nauiculam, quam uix tenet anchora ſacra.
Heu Tiphy extincto qui ſucceſſere magiſtri.
A ſole exoriente nigrantibus imminet alis,
Eurus, & Heſperijs furibundus dira minatur.
Occaſum inuenient tenebroſæ deniq; luces.
Es præſto afflictis rebus clementia diuum.
Iuro ego perq; auram & gladium Morelle, maligno
Non animo id factum, aut fallaci, aut ambitioſo,
Nam non uerſutam obijciet uulpem mihi quiſq̄;
Nec teneris ut Anyſius inſeruiuerit alis.
Sed, quia ſub primis ualuis ſpes tanta refulſit
Rei bene (diffiteor mea non peccata) gerendæ,
Tum ſic præmonitis animos firmare putabam,
Pignoribus uelut acceptis ſine fraude doloq;,
Sit nobis irata Fides ſi fallimus, atqui
Spectata iuuenis uirtute grauiſſimus unus
Inſtar multorum eſt teſtis mihi Martyrianus,
Teſtis Minturnus proles præclara Maricæ,
Branchaleo atq; Arcella Camœnarum duo ocelli,
Franciſcusq; animo qui tollit ad aſtra columnam,

Quis credo mea conſilia atq; arcana libenter.
Tuq; adeo teſtis, quo utor cenſore & amico
Candide Morelle interpres fidiſsime Phœbi.
Atqui ſub cultro & dubia ſub forcipe liqui
Herculis a biuio, ſi pergant limite læuo.
Quid ꝙ mellitis Abſynthia miſcui amara
Pocillis, Regum benefacta extollere cantu
Pollicitus. contra, petere imbre atq; igne tyrannos,
Id quod iam facio, triſti loligine chartas
Implens, pauci etenim læto ſunt carmine digni.
Quid faciam? ſi acri uicta eſt prudentia morbo.
Non aliter teneor prædulcibus hercule uotis
Scribendi læto pulchrarum carmine rerum,
Quam qui ſub cancro, aut feruenti ſub cane ſulcat
Ceruleum pontum, quum uix leuis aura mouetur
Solaturq; famem Thynnis olidis & oliuis,
Telluris dulcis, rerumq; tenetur amore
Fontiſq; cruſtiq; offæq; oleriſq;, recentum.
Nollem equidem maledicere, ſed recti urget egeſtas.
Ergo ille alter prodegit ſine lege modoq;,
(Vt miſſos faciam natos uentri Veneriq;)
Sacra alter laribus faciebat humillimus? & tam
Frugi ſunt uiſi rubris ſub ueſtibus, aurum
Detexit tandem quod purpura texerat olim.
Diſsimulent miſeri, effugies non uincula Proteu
Vltricis pœnæ, quum mors armata flegello &
Falce manum, horrenda aſpectu, metuenda ſagittis.

Aſtiterit, quid aget turpis mens conſcia culpæ?
Qua ſe nube teget, ſub dio, ſole nitenti?
Nullum ergo uiuis exemplum funera præbent?
Quando audit male qui ſulco delirat aberrans.
Quam decet o ciues iſtum infula ſacra ſubulcum
Non tauris minus ac uitulis prurigine notum
Quemq; pudet nil, quiq; eſt mure ſalacior albo,
Siue pedem attollit, reprimit ſeu forte uiciſsim,
Vini torcular, pulpamentiq; macellum.
Pro ſuperi hæc æquis oculis ſpectare poteſtis?
Tractat ſacra, gregē immo expilat, & undiq; glubit,
Et quo commento? atq; lupis dat ferre miſellos.
At leuius damnum eſt quod pleroſq; afficit omnes.
Ordo olim uenerandus & omni inſignis honore
Abiectus iacet, abiecta deſpectior alga,
Vulturibus præda obſcænis expoſta lupisq;.
Felix illa domus, dicebat ſancta uetuſtas,
In qua detonſum caput eſſet, & area raſa,
Nunc adeo infelix, tot ueſpillonibus ortis
Et quibus, indignum, non diſtent ſacra profanis.
At uidet & patitur tales conſidere puppi
Noſtra hæc de cœno ſiue eſt quid ſpurcius ætas,
Quin fœnum e cornu eripitis, uenamq; ſecatis.
Non tantum iſte meo uerſatur perditus ore
Cominus eminus at digito monſtrabitur hic eſt.
Nimirum malus exemplum & melioris imago eſt.
Ecce laboratur de Pontifice, illud in urbe,

Vt non Vulcanus magis in fornace laboret
Poculo ubi inſudat clypeoue excudere Bacchum
Aut Martem, aut alium inſignem de gente deorum,
Optetur dignus generoſi ut ſede Leonis.
Dementes, quærunt quod habent, factũ atq; paratũ.
Sic extra ſortem Cincinnato tulit olim
Supremum imperium ſummo in diſcrimine Romæ.
Heu heu quale caput cerebrũ neq; habet neq; mentẽ.
Haud ſecus eſt illis factum, quis ſceptra tenere
Contigit, ut forſan ſaturetur ſic Iouis ira
In populos, mente, ore, manu peruerſa ſequentes.
Atq; operam atq; oleum luſi, de Principe quum tam
Scribebam grauiter, Satyramq; probauit Apollo.
En torquent pueri & dementes ſceptra deorum.
Hinc in ſubiectos populos commenta rapinæ,
Scripturæ, portoria, uectigalia, mille
Furta. domi aut perit, aut oritur quid, ſiue proterua
Quid fortuna foras ferat, id, mora nulla, popellus
In loculis ſentit, dum confert ſanguine parta
Aera, laboratis operis noctesq; diesq;.
Quæ ænea lingua ferat res indignas & iniquas?
Si quid apud miſeros forſan ſpectabile cernunt
Aut catulũ, aut equulũ, aut caſſes. ſi cruribus altis
Gallus, ſi gallina domi, tolerabile at hoc eſt,
Si puer egregia forma, ſi filia, ſi ipſa eſt
Vxor, non haſta Mauors non fulmine Pallas
Vnguibus abglomerent prædam. poſcuntq; uoluntq;.

Quid mirum? fugiunt ſi ciues Arſacem *ad ipſum,*
Mutatum ſacra, abiuratum relligionem,
Si digito oſtendunt, ſi extollunt uocibus illum
Tantorum ultorem expugnatoremq; malorum.
Tales uiderunt Heroas *ſecula priſca*
Theſeaq; Alcidenq; Catonemq; Aemyliumq;.
Hæc mala Praxiteles *præ longo tempore uidit,*
Luctum ubi matronæ, meretricis gaudia finxit.
De patria expedio paucis, reſpublica nulla eſt.
Parthenope urbs eadem, aut faciem mutata parũper,
Dicant Aſtrologi, an ſub eodem condita cœlo eſt?
An ſub diuerſo? atq; alijs obnoxia fatis?
Quum ſint longe alij ciues, diuerſa uoluntas.
Non alimenta patri debentur mutua natis.
Nunq̃ erit? ut liceat gaudenti occurrere ciui,
Iure trium qui natorum donatus agello
Vxoremq; alat, & dulciſsima pignora natos,
Mutuaq; expectet naturæ fœdere certo.
Si pergo, edicent, ſacer, inteſtabilis eſto,
Carminiæ Mariæ in campo luito improbe pœnas.
At deus inueniet tandem ſcelera. alluuiones,
Ac ſi iterum uictus Neptunus Palladi *diæ*
Cedat & iratus tumidum mare uertat ab imo,
Et Iuno rixas in fratrem exerceat omnis,
Pellice centena coniux commota ſororq;,
Miramur, uentoſq; inſanos, Aeolijs ut
Carceribus fractis uolitantes. ipſe reuerti

Iamdudum quæro, ſat abiui a lege magiſtri,
Perq; uiam inceſsi nobis non ante probatam,
Præq; ira æratos furijs tranſcendimus orbes,
Si quis flagitia hæc, aditus foret emendandi.
Sed fruſtra, an ne unq̃ noſtram ſuperauimus umbrã?
Sic non ad frugem dij conceſſere tyrannis
Poſſe redire bonam, urtica an queat eſſe cupreſſus?
Vix, caligantes ad diæ lumina lucis
Illi umbras rerum diſcernunt. quum prope ueri
Fulgor adeſt, oculus refugit, radioq; relanguet
Percuſſus, miſeri obſcura uerſantur in umbra.
An linxit limam lingua atro offuſa cruore?
Næ tu Morelle adueniſti tempore, tot me
Ereptum curis, morſuq; doloris acerbo
Qui forſan triſti multaſſet frigore uatem.
Quando inuenta mihi non eſt Atlantis Hyena,
Quo clypeo aduerſus truculentos uterer hoſtes.
En ſequor ad molem, portum requiemq; laborum.

AD MYRRHAM.

Quem finem Satyræ tandem? quũ Myrrha rogabas,
Non potui non confundi intus, ſcilicet anceps
Qua mente id nobis, nam quid me ſcribere uelles?
Iſta ne molliculos tempeſtas poſcit amores?
Aut cantus? qualis dulcis modulatur Aedon.
An mihi forte placere putas magis atra ſerenis?

An fors cantabo cui mater erat ſoror, & cui
Grandis auus pater? hiſtorias naſcentis & orbis?
Non ita Terminius cenſet tuus, ille uolanti
Addit equo ſtimulos, & loris uerberat armos.
Non ita Minturnus cui cordi eſt Muſa ſeuera
Sublimi Sophia, cauſis & prædita rerum.
Non Gniphus interpres Naturæ & Tuccæ diſertus.
Pars hominum ob leue peccatũ, capite impetit hoſtem
Ac cauda ferit, irarum incumbente procella.
Tetro alij uitio, quod non ferat urna cicutæ,
Quorum natalem afflauit Cephei grauis ignis,
Facta, infecta æque lacerant, uſq; & maledicunt.
Non, quum, Varronem fuit inſectatus aperte
Balbus, Virgiliumq; Catullumq; & Ciceronem,
Nam Pontanum alijs ferit ictibus, & Syncerum
Quos antro Muſæ, & chorea eſt dignatus Apollo,
Raro ergo ingreditur Iouis aurea limina uates
Quanuis deſcendat ſublimi e monte ſororum?
Hunc olim elinguis mutuſq; ut piſcis in alto eſt,
Pertuli? ab iſto, alij ſunt digni uerbere ſiſtri,
Digni odio, quali inſectatur Acanthis Aſellos.
Dij ſuperi cycnos qua corui uoce laceſſunt.
Vrentur tandem paribus flammiſq; notiſq;,
Atq; illas curas infelices, pede claudo
Mulciber abſumet cum riſu & cum prece dira.
Verſus ructantem Heluidiũ, Variumq; bilinguem
Vſq; ad rumpenda ilia ſæpe hauſi patienter

Auribus biſce equidem, quibus oppoſui Oſtia ſæpe
Ne qua animum intrarent ſummo euellenda periclo
Iam feſſus ſum, doq; manus. quum plectra reſumo
Dulce canens quid, continuo triſtis ſatyra exit,
Iamq; mares numeri crebro ſunt uarice claudi,
E medio eſt quicquid noſtra eſt enixa Camœna.
Præſenti hæc eadem ſermocinor, exit ad iſta
Lingua, eadem abſenti modo non ſcribuntur amico.

AD I. BAPTISTAM CARRAFAM.

Veniſti è Rhodio tandem Carrafa duello,
Teq; ſibi retinet formoſa Neapolis arcte,
Quando eques es præſtans, & in aurē dormit utrāq;.
Naturæ ut triſtis quia labes, otia damnas
Incumbens Muſis, dum Ianus uincula nectit
Gradiuo immiti, uirtutum inſignia tanta
Me totum tibi deuinxere. at Iupiter, uni
Cuiq; ſuum eſt cerebrum, fumus ſuus omnibus igni
Admotis lignis. menſam luxumq; tyranni
Linxit Ariſtippus, ſecum alter duriter egit.
Ridebat ſatus Abdera quæq; obuia, flebat
Contra alter, Solis radio rex iuſſus abire.
Quis pro diuitijs & honoribus ambitioſis
Non, ueluti rerum uiliſſima, cætera temnit?
Iſti illos rident, iſti ridentur ab illis.

Quum tu iuſsiſti Chironem me tibi fidum
Præberem ſtudijs muſarum, te quibus omni
Addixti niſu, quoniam mea norma uetabat
Continuo renui, cauſando multa morari
Nõ animi ingenui eſt, mihi da hãc ueniam bonus oro,
Gauricus huic oneri melior. uos ſumite pulchrum
Exemplum iuuenes claris maioribus orti,
Non aurum ſatis eſt, Melibœaq; purpura, quisq́
Si fama in longum ſtudet æuum extendere nomen.
An, quia imaginibus patrum, & præclara columnis
Tænarys Phrygijsq; & quas Aegæa Caryſtos
Et Paros errorum Cereris non inſcia mittit,
Eſt domus, iſta decent ideo uos otia? ſummo
Quisq; loco deformi ignominiæ putat eſſe
Noſtra ſibi hæc ſtudia, atq; artes, quibus illa parentũ
Aurea præfulſitq; ætas, rerumq; potita eſt.
Prudens prætereo, uetat & lex Iulia, ſed quid
Tam claris opus eſt rebus ſubſcribere nomen?

AD I. MATTHAEVM GIBERTVM.

Regi Perſarum Artaxerxi dona ferebant
Ciues, quisq; ſua, ſtudio certante & amore.
Non ſecus atq; deus, pulcher mortalibus eſt rex.
Hos inter, Regis ſtudioſus homo ultima egeſtas
Quẽ premeret, quid enim dare poſſet? fonte liquorẽ

Ecce cauis hauſit manibus, Regiq; propinans,
Rex, ait, hunc laticem tibi amoris ſigna propino,
Quando res aliæ deſunt. eſt fama, libenter
Os regem porrexiſſe, atq; hauſiſſe liquorem.
Non ſum adeo cerebri infelix, ut uiribus hiſce
Quum laudum cumulos committo, & tot bene facta
Quæ canere aggredior, ſim neſcius, eſſe puſillæ
Inſtar aquæ, undantē tendit quæ extinguere flammā
Aut Aetna ardente, aut ſcopulos ructante Veſeuo,
Dum Catinæ exitium hic, Sarraſtibus ille minatur.
O Matthæe, uides, quo me adduxere precesq;
Sedulitasq; tua, ut Clementem carmine ferrem
Atq; domi atq; foris clarum, claroq; parente
Et claris atauis, inſignem ex gente deorum.
Vera cano, es locuples teſtis tu maxima Roma.
Iam feci ſatis, orditus tam nobile cœptum,
Sed quo progrederer? prorſus uertigine crebra
Confuſam abduxi mentem greſſumq; repreſſi.
An rerum obiecta eſt moles, ſeriesq; profunda?
Ceu qui caligante oculo deſpectat hiatum
Terræ altum? an ne impar expaui exordia tanta?
Compreſſiq; oculos linguamq;, ut uictus ab arte
Ille ſua, obduxit pictor mæſta ora parentis,
Græcorum ob reditum mactandæ uirginis ara.
Conſilij eſt grauis, ingenio maiora tacere.
Crœſus an admonuit, ſententiaq; illa Solonis?
An porro ingenij uitium obſtitit? ipſe bis illo

Deſtiti ab incepto, ueluti qui currit aperto
In campo, puteusq; repente apparuit altus,
Vix inhibet pronum, ut rapuit fuga percita corpus.
Quidam inſanus erat, cumprimis hercle facetus,
Ibat ſæpe uiam ſedata hic mente animoq;,
Atq; repente, uelut tellus ſubſideret ima
Cedebat retro, nec uis ultra ulla tuliſſet.
Atqui qua quisq; arte ualet, ſe exerceat illa,
Ingenue ut fatear ſtudijs ſum his admodum ineptus.
Quondam aſinus catulum cauda blandirier, atq;
Vidit herum blande excipere illum ſubſilientem,
Ergo ego qui frugi ſum inquit, deſpectus habebor,
Ille ob nequitias nihili caput, accipit eſcas
Cum domino ad menſam: exẽplo ſubductus Aſellus
Cæpit delicias facere, oraq; hiantia ſoluit
Cum pedibus ſaliijtq; prioribus. hunc herus aſper
Vt dirum atq; importunum uix uerbere abegit
Multo. dum ludit, cuncta interturbat Aſellus.

AD ANTONIVM THYLESIVM DE MESSALA.

Nullus Tireſias ſcrobe defoſſo extulit umbram
Meſſalæ antiqui, mecum tamen illa locuta eſt,
Carmine diuino permulcens pectus. Amorem
Congreſſu haud alio Pſychen aduſſe putarim.
Res incredibilis magnoq; ſimillima monſtro eſt

Vera tamen, poſſe e longinquis partibus Orbis
Inter, amicitiam mortales conciliari,
Qui nullo obtutu ſeſe attigerint oculorum.
Vis auida eſt animæ diuini luminis, & quæ
Principium quærit, quo oculos ſe & dirigat ipſam,
Nempe ſuo ſimili, quo inuento læta quieſcit,
Oceanum, licet exigua, ut quum gutta liquoris
Aethere deſcendens pluuio prona appetit altum,
Seq; illi inſinuans partis diffundit in omnes.
Hinc uigor ille occultus & indeprenſa poteſtas
Nobilis & uirtus, mox nodis uincta uoluptas
Irreſolubilibus, ſpeculo quæ ſe aſpicit æquo,
Immenſis radijs, redeant qui ſemper eodem.
Non ultra hoc ſpeculum crinis ſol explicat aureos.
Naturæ hic nodus, pulchrumq; & amabile textum.
Conciliant Muſæ mare flammis, Aethera terris,
Saturnumq; atrum cœli felicibus aſtris.
Hæc illa eſt concors pulcherrimaq; harmoniarum.
Tum ſpeculum eſt uir amicus, in illo ſe aſpicit ergo,
Nectare & Ambroſia, & Veneris perfuſus amore,
Diuinæ Veneris ſancto perfuſus amore.
Hæc binos animos unum connectit in orbem
Perfecto intorquens gyro, motuq; perenni,
Inſignis animos uirtute, & Pallade dia.
Quid mirum, ſapiens ſapientis ſi intima cernit
Conſilia, & ueluti præſentem ſi uidet abſens?
Si ſe bruta animalia uocibus internoſcunt

Longinquo e ſpatio, Veneris ſub tempora certa.
Hæc Meſſala adeo diuino eſt ore locutus.
At mihi quod tribuit tantum, inſtrumentaq; tradit
Dædalia, ac tripodas Vulcani, arteſq; Mineruæ,
In cœlum uereor ceratis ne auferar alis,
Aut aſinus ferar ementita pelle leonis,
Id quod do uitio multis, traſenna in eadem
Decipiar? feriamq; meo mihi pectora telo?
Nec conſultori Mileſia uerba loquenti
Deniq; erit melius, uerſuta mente doliſq;
Qui cupidos animos oris dulcedine lactat.
Experiarne alto Thyleſi impellere puppim,
Tantum de furno doctus cognoſcere uentos?
Et uelut e ſolio uetulus canis efferar ira
Adlatrans, morſuſq; acuens bis fecibus urbis.
Multi adeo impuri exbibuere negotia tanta
Quanta olim Aeneæ obſcænarum turba uolucrum,
Quos ego. ſed præſtat dimittere uindicibus dis.

AD MESSALAM.

An quia cantorum quoq; de grege glorior eſſe
Interdum? quibus ingenium cantare, ubi nolis.
An quia molimur uetitam tranſcendere metam?
Dum conceſſarum capiunt faſtidia rerum.
An quia non ſemper reſpondet Phœbus Apollo?
Quanuis mirificis uotis perſæpe uocatus.

An quia Mars triſti percuſsit ſydere linguam?
Terribili ſonitu ſimul occentauit Erinnys.
An dolor in cauſa ex animi penetralibus ipſis,
Dum ſcatet & ſanguis, miſeri deglubimur & dum?
Nunc extra tempus uelut alis capta cicada
Obtundo ſyluas nugis arbuſtaq; rumpo.
An tentabundus, tantum ſedare dolorem
Si poſsim? poſſunt ſi quid prodeſſe Camœnæ.
At quum debuimus, uiſu lupus ora repreſsit.
Sæpe equidem ſoleo ſecedere mentis in hortos
Florentes, hortos immenſos, hic ego mecum.
Non pila fortunæ ſumus omnes? uiribus illa
Pulſa uolat, magnis protelat niſibus alter,
Qui ſtetit aduerſa frōte, haud minus impiger hoſtis.
Perpetua hæc animum differt ſub pectore Enyo.
Forte quia expletur non Chœnix? nec ſaturatur
Mens odijs? nunq̃ deſit quod forcipe uerſes.
Si Fors quid ceſſat, nobis mala cudimus ipſi.
Damnis damna ferens, uulpes quondam ueteratrix
Decipula capitur, uulgari haud morte necare
Ruſticus inſtituit naturæ carcinum & ulcus
Tetrum, connexis faculis per crura pedesq;
Perq; armos caudamq;. deinde & ſulphure & igni
Succenſis, toto crepuerunt corpore flammæ.
Ingenio prauo ſtimulos dolor addidit, ecce
Labitur e manibus puerorum, nota petitq;
Luſtra, per inſidias tenuit quæ ſæpius ante.

Tempus erat meſſis, geminis torrentibus agros,
Belua quum incendit uicina penatibus arua,
Quare inflammatis prope facta proteruia campis,
Arſit cunq; domo ſpes orna, omnisq; ſupellex.
Non ſimulata uelim dicat Thyleſius, urbem
Qui nunc inuiſit ſyla patriaq; relictis,
Hic licet inſignis colat & ueneretur amicos,
Verum animi demat deliramenta ſupini
Omnia, ſeq; ſibi reddat purumq; putumq;,
Quo ſplendore nitebat ſupra aurum atq; electrum,
Sic illi Aeacide, ſic Proteſilae uocatus
Adſis, Heroum narrans ingentia facta,
Quæ mox committat fidis celeberrima chartis,
Nunquid auet, fontes dulcis patriæq; receſſus?
Quos crathis pater irriguis diffundit ab ulnis.
Caſtaneæ deſiderio ne tenetur? amænos
Martyrianeos quæ hortos inſignis opacat,
Nec Caij platanis nec Lotis inuidet umbram
Aut dulcis fructus, ſedes gratiſſima nymphis.
Haud hilarant aliter palmæ paradiſon Idumes.
Quæ nitidis pratis proiectus carmina uates
Ille canebat, aues mulcens, Zephyroſq; procacis,
Crathin propter, aues gelidum Zephyroſq; ſedentes.
Non melius forſan noſter Spinellus in antris
Sirenum latitat? dum Muſis & ſibi cantans
Regum ſpernit opes & regna, iubetq; ualere.
At tu quid rerum? tua quæ ſententia tandem?

Illa orbis ne tenet peragrandi cura Ciminum
Ferrarij an tetrum pepulerunt pharmaca uirus?
Perſcribas etiam atq; etiam Meſſala rogarim.
Dulichium iubeo ſaluere Heroa Polyten.
Poſt Leuctræ pugnam ter nongenteſimo & uno
Anno, uirginibus quum uis illata. ualete.

AD FRANCHINVM ET IARDINVM.

Exilio uelut e longo duroq; reuerſi
In patriam, quam dira triplex agitauit Erinnys
Omnibus exemplis, quærunt referuntq; uiciſſim
Singula, quæ fuerint perpeſſi tempore ſæuo,
Coniuncti olim dulci conſuetudine amici,
Atq; ſuos operæ eſt pretium percurrere caſus,
Et quo quiſq; modo Fortunæ exiuerit unguis.
Dulce leuamen erit nobis Franchine malorum
Et Iardine loqui uobiſcum, noſtra tabella
Quod faciet, quando longa diſiungimur ora.
Sed dum principium quæro, una atq; altera ſemper
Se noua res offert. an ne incipiemus ab ouo
Prolixo ſermone & iniquo? ſcriptor ut olim
Thebani belli, defecit quem ante papyrus
Quam celſa adferret ductores mœnia Thebes,
Et nobis non ſylua minor, uires modo ſubſint,
Magnarum ſe aperit rerum belliq; domiq;.

An confuſa loquar? ſacris miſcere profana
Quando homines nullo delectu gnauiter audent.
Quid tantum fortuna potens commiſimus in te
Mortales miſeri, ut per nos tragica omnia uerſes?
Ars tua fallendi, deterrima ſemper agendo
Quum conſumata in noſtro ſit deniq; ſeclo,
Fraudibus exactis dea quæ te uita manebit?
An quiſq; fuerat me fortunatior uſq;?
Nempe bonorum haudquaq; experti cui patria eſſet
Parthenope felix, ubi rerum copia maior
Quam deſiderium, quas lætæ pinguia terræ
Rura ferunt, & quas ditiſſimus Ennoſigæus,
Naturæ gaudentis opus. mea commoda, honeſta
Et ſtudia, inuidiam feciſſent regibus ipſis.
Hanc nobis patriam eripuerunt ciuibus hoſtes
Immanes, quibus haud quicq; ſanctiq; pijq; eſt.
Nos miſeri, inſontes luimus periuria Regum.
Hanc patriæ peſtem rerum iactura ſecuta eſt.
Vt mores penitus perierunt, prorſus ita omnis
Claudicat urbs miſera, & ſpes eſt acciſa ſalutis.
Quæ potis eſt ſatyra atq; tragœdia ferre malorum
Oceanum, tantas tempeſtatumq; procellas?
Quæ capiti impendent iam iam ſuprema minantes.
Deſino ego. at deſunt uerba, exæquare loquendo
Quum nequeant oſtenta, minas & fulmina diuum,
Iis quatimur bellis, ij ſunt mortalibus hoſtes.
Quin dubio procul extitium, & mihi fata paraſſem.

Pluribus at coram ut ſpero, arbitriſq; remotis.
Seceſſum quæro, ac Scythicis uel montibus abdi.
Quæ uideo & patior, petimur quis pectora telis.
O utinam captuſq; oculis & mente fuiſſem,
Fortunæ inſidijs quando ſum cætera nudus.

AD CORIOLANVM ET BERNARDINVM MARTYRANOS.

Coriolane, cupis nitidam ſi uiuere uitam
Dicereq; & facere eximia, & rumore ſecundo,
Perpetuam lateri lancem ſuſpenderis æquam,
Indice uel lydo compones aurum orichalco.
Altam ego Parthenopes ciuis non ultimus urbem
Sæpe colo, ſpirans cœlo meq; euehit aura,
Pluraq; promittit ridenti ſpes bona uultu.
Cuncta ea ſi coti admoris, mox gaudia ruris
Vnde hæc ſcribebam ſublimi uertice montis
Quo matutinus reptaram fraga legendo,
Compones, multo inferior næ urbana uoluptas
Iſta erit, & Lais fucata coloribus ora.
Naturam uelit egregius ſi pingere Apelles
Implebit promiſſa color ſimplex, ſine fuco.
Hic mihi uiuo equidem & Genio Muſiſq; benignis
Vrbanas mandens conceptas pectore curas.
Conuiuam accitum me ideo non uidit in hortis

Leucopetræ, nitidoq; in Apolline Bernardinus
Secli ornamentum, Charites quem nectare paſcunt,
Ter quater es felix hoc tanto Caſtore Pollux.
Leucopetra ab Nymphe, Nymphe formoſa, Veſeuū
Eructantem incendia amoris parcius ure.
Quis nam illos æquis celebrabit laudibus hortos?
Hic cœlum clemens & lætior Amphitrite
Omnia compellunt uultu ridere ſereno.
Si mora promiſſis retinet prolixior Ocnum
Inter concentus auium ſyluasq; comantes
Non ideo nobis uos iraſcemini amici,
An me diffitear reſupinum in floribus Ocnum?
Concoctis curis, iſtic dum menſa paratur
Expectate, canis repetam iam prandia tandem
Lodicesq; iſtas Sebethi flumine quæ mox
Immundæ indigeant ſub primi ſyderis ortum.
Ad mare deſcendam quum meſſis inhorruit aruis.

AD MAIVM DE VITA RVSTICANA.

Vos nobiſcum aliter ſentitis, candida ueſtra
Eſt uita, atq; adeo felix eſt, rure beato
Viuitis agricolæ, naturæ certa propago.
Nos notha progenies, hæredes ſortis iniquæ
Leuia corticibus, nucleis carioſa tenemus.
Attalus ingenium, & textorum exercuit artem

Dum nigra ceruleis miſcet pingitq; tapetas,
Attalus undifluí Simoentis & arbiter Idæ.
Picta manu doctæ naturæ uos ſola terræ
Incolitis. longe Attalici ſuperantur honores,
Auriſluæq; Aſiæ, e gremio ut deſcenderit imber
Iunonis, ſuperantur opes. tum commoda ueſtra
Felix cui licuit comperta tenere fruiq;.
Dilucent uobis Soles & tempora, fauſtis
Syderibus rerum dulcis uenit annua cura.
Qui ſapit & libra uitam perpenderit omnem
Hibernæ trullæ & cippis genialibus an præ
Ponat opes Caij & conuiuia lauta Neronis?
Ceruici quibus appenſus grauis imminet enſis,
Caſurus tandem. quæ homines amentia tanta?
Mortales homines, diſcrimina cernimus, ultro &
Tendimus, ætnæi Cyclopis, nomine digni
Quo ſunt decepti uaſtiſſima corpora fratres,
Quum pelagus uenit ſiculum errabundus Vlyſſes.
Si ſemel occidimus, non nobis poſt oritur Sol.
Vita uos digni exercentes munera uitæ,
Quicquid plantatis uita eſt, ſeritiſue coloni.
At contra ambitio, regnandi inſana Cupido,
Spes lucri indefeſſa, doli, implacata ſimultas,
Vrbis & inſanæ ſunt artes ſymbola mortis,
Mitibus in ſyluis peccandi copia non eſt.
Si qua tamen ueniunt, ſunt iurgia quæ tribus horis
Detumeant, tepidos Zephyris pellentibus Auſtros.

Res eſt. ſi ſata bos tondet? ſi dente capella
Perſtringit uitem, ſi ſus rimatur agellum,
Componunt ære hæc paruo, uel mutua opella.
Non ſic regum iræ, populorum incendia. reges
Non ſecus ac pueri rixantur, & arma capeſſunt,
Inſons indignas populus dat ſanguine pœnas.
At tandem tandem, deus inuenit uſq; nocentes.
Iſtis non Maij *inuideo nec regna nec aurum,*
Et tunc præcipue quum ruri fallimus æuum.
Hæc perſcribebam Coryli *ſub tegmine opacæ,*
Caſta mihi Domicilla *daret dum ſuauia uirgo*
Leniretq; iras perfundens pectus amore.
Multam pulchra tibi dicit mea Nympha *ſalutem.*

AD HORATIVM ANYSIVM.

Quod ſupra ætatem puer admiraris Horati,
Cur frater Coſmus *uir forti pectore, tandem*
Tabuerit, nato erepto puerilibus annis,
Et præter fatum Parcarum *penſa citarit?*
Exemplo ut careat, tantum potuiſſe dolorem.
Non tibi quærenti rationem ferre grauabor.
Non hic ab Locris *tabulas & marmora duxit.*
Non hic deiecit letali uulnere matrem
Impius, Eumenidumq; *adyt armatus eodem*
Sanguineo enſe, illa & pollutus cede, ſacellum.

Qui uir, dij ſuperi, nequijt par eſſe dolori.
Canidiæ an ne manus mala, nigras obtulit offas?
Quæ miſero fratri luxerunt lumine tedæ.
Dij magni exitia hæc hominũ atq; has perdite peſtes.
Sed redeo, dolor auertit de limite mentem.
Qnanq̃ nonnulli contendunt dicere, noſtrum
Perturbari animum eſſe nefas, uel uulnere quouis,
Vel quouis cruciatu, inteſtinoq; dolore.
Sunt fortes uoces, ſed res eſt ardua, ut ipſi
Progenies Iouis heroes exempla dedere,
Infractis animis mittentes uoce querelas.
Sanguine contactus hydræ, quis queſtibus auras
Amphitryoniades inuicto pectore, tandem
Impleuit? reſonatq; etiam clamoribus Oeta.
Neſcio quæ tanta hæc regnat ſub pectore Erinnys,
Arbitrio imperitans, rationem ſub iuga mittens,
Nec cuiq̃ contra obniti datur ulla poteſtas.
Quin generoſa magis conſternat pectora morbus.
Mortales miſeros præduris legibus ortos.
Deijciunt celſas caſu grauiore cupreſſos
Flamina uentorum, quercuſq; in montibus altas.
Sæpe humili eſt melius, cauros contemnit arundo,
Contemnunt lentæ ſalices, humileſq; geniſtæ.
Quid uoueat dijs pro nato nutrixq; parenſq;?
Ingenium, mentem, doctrinam conſiliumq;
Et bona Naturæ ſublimis deniq; matris.
Egregiæ unde artes & opes & culmina rerum.

At comes eſt cura aſsidua inſaniq; dolores
Et morbi haud dum percepti, & pharmaca ſera
Idq; genus mortes portentaq; triſtia uitæ.
Cum dijs orato, & diras puer antecaueto,
Dũ mens ſana, alia haud facile medicina reperta eſt,
Non ſi gleba quidem foueat te lemnia totum.
Non facile eſt reperire Melampoda, quo duce natis
Prœtus Abantiades hoc tantum diſpulit œſtrum
Turbinis in morem quod præcipitisq; procellæ
Conuellit mentemq; animumq; a ſedibus imis.
Africa quot monſtris & abundat terra uenenis
Colchica, letiferis tot noſtrum peſtibus ardet
Pectus quotidie & ſexcentis uritur Oetis.
Sebetho uoueas crinem pulchræq; Labullæ,
Qui canos donent animoq; & corpore ſano.

IANI ANYSII SATYRARVM LIBER SEXTVS.

AD POMPEIVM COLVMNAM CARDINALEM.

Vſimus ipſi etiam fidibus cum uere nitenti
1 *Aetatis, gaudet lætis formoſa iuuenta.*
Sæpe aliquo coram Terpandro contigit ipſis
Cernere de Muſis, facere atq; inſigne periclum,

Quis timor æterni diui per membra manuſq;,
Ne doctas adeo quid inepti uellicet aures.
Iudicium ſpeculi, mangonizante Cyniſca,
Comendo crini, cilio uellendo, oculiſq;
Atq; genis depingendis Campana Beatrix
Iam modo non rupit, ſatias nec dum ulla reperta eſt.
Perſequar & ſtudio ne deniq; ſingula, quis non
Corporis, atq; ſui uehementi inſanit amore?
Quali pulcher Hylas, aut qui ſe aſpexit in undis
Tabeſcens, pratiſq; nitet ſua imagine captus.
Et formidatur Terpandro iudice tantum,
Ne uox, neue manus tantillum ceſpitet, atqui
Si fugit id uulgus, tamen eſt mens conſcia ueri.
Quid cauſæ eſt Pompei? num ꝙ præponderet ipſi
Corpus brutum animæ, cui ſit cœleſtis origo?
Quod ſcelus hoc tantũ, quæ inſcitia, quis foret error?
Poſterior cur ergo animi ſic cultus habetur?
Noſcere perpulchrum eſt, qui Reges, quiue Tyrãni
Pectore decernunt noſtro diſcordibus armis.
Hic opus ingenij totos intendere neruos,
Scilicet in cuius tures pedes aut eques acer
Verba ducis, ſero ne facti pœniteat poſt,
Alea nanq; ſemel iacta haud potis eſt reuocari.
Sed mirum ꝙ diſſimiles ſunt copiæ, & inter
Se pugnant æquo, tam longo tempore, Marte.
Exiguus numerus uirtutis caſtra ſequuntur
Magnanimi egregijq; uiri, inq; dies minor. atqui

Partibus aduerſis complentur & æquora & agri
Potaq; ſiccantur præruptis flumina ripis.
Nam quis tam præſtans, nota quem non uſſerit ulla?
Vel leue peccatum rationis teſſera non fert.
Degenerat ſed enim retroq; relabitur æuum,
Decreſcit uirtus, uitium ſe tollit in auras
Vitis ut irrigui propter ſata fluminis alueum.
Manius amiſit nomen, cui Nyctilus hæres
Succeßit, triſti terrasq; tyrannide calcat,
Tanta latus ſtipat proles, agmenq; nepotum.
In qua tu cenſes acie? qui militibus emit
Centenis inſtar diſſecti Adamanta Lupini.
Quis pretia his poſuit tam portentoſa lapillis?
Nulla unde utilitas, nec ſane eſt magna uoluptas.
Non ampulla uitri nitidi quum plena liquoris
Præſtat idem? uariare licetq; & paſcere ocellos
Iactura minima, nempe ut liquor imbuit illam.
Quid dicam? magnis qui dotibus ulcera nuptum
Dat ſua, ſeu uomicas, defraudans ſeq; ſuosq;
Non ſecus ac medijs nauem ſi fregerit undis,
Vt Lupæ abundent diuitijs & luxibus iſtis,
Qua tandem inuidia tacta eſt laudata uetuſtas?
Quo liuore malo? quo obtutu pernicioſo?
Sic priſcos mores ſtomachabimur? atq; receptos
Olim iam patribus? lous eſt quibus undiq; plena.
Nundinæ erant illæ inſignes, quis uendere Nymphas
Atq; emere, præco ſublimi uoce ferebat

Lege licere, palam inuitans uxoris egenos.
Formoſæ pretium fœdas cum dote locabat,
Iam factis ſacris, ſignis poſitiſq; pudori.
Sanctum hoſtimentum nullis quod laudibus æques.
O mihi paulisper terrarum ſceptra darentur,
Hæc & plura alia ſpecioſa reuiſeret orbis,
Nulla ſuperſtitio eſſet, ſed ſancta omnia templis.
Non mendicorum uaga turba occurreret iſta,
Quæ triſti aſpectu uel puram polluat æthram.
Peſtilitas populis non hæc incumberet atra
Infandumq; malum, ſi alerent has oppida labes
Quæq; ſuas, pœnis aut multarentur amaris,
Si paterentur aberrare & ſic eſſe moleſtos.
Certa libens refero, ſolitos diffringere crura
Sæpe patres natis, in faſcibus, ut miſeri arte
Hac uiuant, hac ſuſtentent prolemq; laremq;.
Non hæc prudenti fuerunt comperta Lycurgo,
Nec fando audita. ipſe oculis uidi, auribus hauſi.
Altero at ambitio curat fœdiſſima cornu,
Dum ſua faſtidit, petit inconſtans aliena,
Ingrata, atq; ſibi quæ nil non arroget. ut me
Enecat ipſe etiam Cicero Varroq; latini
Ordinis eximÿ ductores, ſe modo Græcis
Dum longe anteferant, & uera negant & honeſta.
Romulus ac patres tam menſes ordine pulchro
Appellauerunt, duo progenitoribus ut dÿs
Primi eſſent, ſiquidem Marti Veneriq; dicati,

Tantum relligio pollebat eratq; in bonore.
At reliqui duo conſilijs & fortibus armis,
Firma diu ac felix reſpublica quis ſtabilitur,
Nempe ſenes illis, ualet his delecta iuuentus.
Cur Varro Aprilem Romano ut nomine donet
Impius a diuum ſolio deturbat auito,
Ingratuſq; patrum detorquet dicta maligne?
Idq; genus luxata uocabula qui pote ferri,
Dum dedignantur merito incunabula honore,
Ac ſi quis peregre nullis maioribus ortus,
Sed belli atq; domi clarus, ſit laude minori.
Non unde es quærit, ſed quis cognoſcere cenſor.
Illius an grauius peccatum? extenderet æuum
Qui in longum famam, combuſsit nobile templum,
Quod uires Aſiæ multosq; exhauſerat annos.
Res eſt pulchra quidem faſces oſtendere patrum
Poſtibus affixos, & adorea clara triumphis
Si poſita in faſtis, plebi interdixit opella,
Verum pulchrior, aduerſum ſi multa cicatrix
Pectus habet, ſi ſeruaſti ciues, & ab hoſte
Deniq; ſi patriam, ſpreto rumore ſiniſtro,
Conſulitur ſolidæ ſic famæ & gloriæ honeſtæ.

AD BERNARDVM SANCTIVM.

Næ ſum factus ego inter ſyluas calculus imus

Qui modo eram dominæ Fortunæ *ſummus in* Alba.
Pompey comites generoſi,& candide Sancti
Non ab re fuerit quæ olim Syluanus amice
Atq; Voconius intorſerunt uerba uiciſsim
Otia ſi ſuperant, memori mandare papyro.
Multa equidem ſcite dicta in ſententiam utranq;
Accepi Cedro & redolenti digna cupreſſo,
Sed pauca hæc legi, nos defendentia, quando
Sæpe iuuat dulcis colere agros urbe relicta.
Scribebam, ſereret ſulcis quum lina Colonus,
Aequaretq; ſolum, detrudens gramina raſtris,
Et Domicilla parat nobis dum prandia, amata,
Quæ Oceani referant menſam & conuiuia diuum.
Syluanus, uitam egregie qui uixerit inter
Nempe Heroinas, laudabat tecta ſuperba
Aulæis redimita & centum fulta columnis,
Adducebat enim ſtellata palatia cœli
Exemplo, Regesq; uicem gerere uſq; deorum,
Dijq; ut ad Aethiopas conuiuia lauta frequentent.
Illa Voconius excepit placide, oreq; pleno
Subridens inſit, uenia tamen ante, petita,
Quot Syluane Ioues uiſuntur in ædibus iſtis
Magnificis? niſi forte uelis qui cornua ſumat
Aut plumas, Aſiæ pulchros rapturus honores.
Si qua tamen terris ſeruat ueſtigia uirtus
Illa caſis ſyluisq; nitent & rure beato,
Vir bonus agricola eſt, diues ſuccoq; ſuopte

Lætus emens ſudore ſuo ſibi dulcia uitæ,
Et quia eget minimo, certe quam proximus eſt dijs.
Non temere eſt diuos ſyluas coluiſſe nitentis,
Pauiſſe armenta, atq; feras petyſſe ſagittis.
Inſeruire gulæq; & uentri atq; otio inerti,
Eſt porcos Circes imitari, animamq; miſellam
Longinquo exilio damnare, & carcere tetro.
Non equidem inuideo uobis uenerande Voconi
Iſtam doctrinam Chryſippo & Socrate dignam,
Ni magis ille placet qui carnes mandere crudas
Cœpit, naturam nihil ut peruerteret arte,
Lautitiæ forſan plus æquo irriſor & hoſtis.
Ingenium eſt homini conceſſum ſcilicet uſu
Qui peteret quæcunq; parens natura creauit.
Sint uobis odio liceat menſæq; dapeſq;,
Deliciæ, unguenta Aſſyria, ut res pernicioſæ,
Hos luxus, animæ exitium, uitæq; uenenum
Liquiſtis nobis, accepimus, atq; fruemur,
Quandoquidem ut fertis, fatis urgemur iniquis.
Porros cepaſq; & concedimus allia uobis
Quot Cumæ mittunt Lacedæmoniumq; Tarentum,
Centoneſq; humero, & Perones calcibus hirtos
Ex ſuibuſq; paratos Cyniphijsq; capellis.
Et calice abiecto Sebethi flumina palmis
Haurire, & ueſca ueſci ſi dijs placet, herba.
Et genere ex hoc, nil obſtat, concedimus omnia.
Vis miſſa hæc faciamus, ab hiſce & nomen abhorret

Hercle tuum, etſi aliter uerbis ſentire uideris,
Ni in lente unguentum, uel baris opobalſama poſcis.
Quos ferat ambitio fructus Syluane uidendum eſt,
Quis damnata malis, quantis expoſta periclis.
Sint regna, ignotis opibusq; incumbere & auro.
Si quæris mea tum demum ſententia quæ ſit,
Eſſe puto, aure tenere lupum, excantare draconem
Peruigilem, Phorci ſæuam oppugnare Meduſam.
Damoclis exemplum tenues diffugit in auras?
Quiq; per erumnas uitam traxere Tyranni?
Quiq; ſub horribili dant perpetuas ſtyge pœnas?
Omnibus eſt adeo peccandi larga facultas,
Ad ſcelera atq; aditus patet, ãpla & apta feneſtra eſt
Ieiunis æque ac ſaturis præclare Vocont,
Inuaſitq; tuos morborum exercitus agros,
Nequities, fraus, ira, furor, ſuadela, Venusq;.
At ſi quisq; ſua præſcripta ſede maneret
Contentusq; ſuo ſucco, patrioq; ſalino,
Otia abundarent certe, nec bella timerent
Pallentes matres, uerum ignoraret Abella
Vndifluum Sarnum, & ructantem ſaxa Veſeuum,
Nec diuos, Arabum placarent tura Sabellos,
Idem eſſet tenor omnibus, & mos gentibus unus,
Sorderent artes, torperent pectora miris
Præclara inuentis, ſcrutari audentia diuum
Conſilia, atq; ipſum terris recludere cœlum.
Diſceſſum eſt tandem, utriq; applaudente popello.

AD LIBRVM.

Iam liber immenſum tibi curſum fata pararunt
Ex longa ſtatione, latus cui utrunq; refecit
Ancæus, ſic materiem præbente Minerua,
Auſpicibus dijs ut ſoluas audacter, & æquor
Peruolites. tantum ſcopulos fuge cautior altos,
Nempe petiturus Sirtis breuia, atq; ſequacis
Tot fluctus, Scyllæq; canes, faucesq; Charybdis
Et Maleæ infames ſcopulos, pontumq; rigentem.
Parcite Preſteres, Libs nubilus, Edois aura,
Neptuniq; pecus latrantia parcite monſtra.
Quod lupus ad dextram pleno fuit obuius ore,
Martius ille lupus Romani nominis autor,
Ne tu ſperne omen, non hæc ſine numine diuum
Crediderim ſigna eſſe, potentum numine diuum
Qui tibi promittunt reditum certamq; ſalutem
Herculea audenti præter Gadira uolare,
Tethyos Vranidos fauces, diuortia terræ,
Permenſo oceáno, fixis nouo in orbe columnis.
Sed mitto nugari. ut poſteritas ſciat, in quo
Viuere ſe noſtrum totos exercuit annos,
Viſum operæpretiũ noſtra hæc ut charta loquatur.
Principio ex ineunte puertia, amicus adiui
Ad doctas muſas, quæ me accepere benigne,
Sunt teſtes Luci & Parnaſi limina ſacri.
Quotidie ex illo, feci his, redolentibus aris,

Obrigui.mentem ambiguam in diuerſa ferebant
Conſilio excuſſo, curarum, gurgite in alto
Spumantes fluctus ſpem inter gelidumq; timorem.
In trutina ſæpe expendi, nunquid magis e re
Noſtra eſſet, aliud differre in tempus, & extra
Aleam, ab ancipiti hanc ponto ſubducere puppim?
Præcipiti an curſu, irato committere Nereo?
Hic formidandum, properando naufragium ne
In portu faciat rudis imperfectaq;, flammis
Vittatos nitidis illuſtratura penates,
Atq; hyeme in gelida uernas fotura rigentes.
Turba ingens iacet obſcura hac in claſſe ſepulta.
Defuit ingenium? minime. ſed cura laborq;,
Aut miſeros uitium tranſuerſos egit auarum,
Aut morbus leuium immedicabilis auricularum,
Quare pro patriæ ceciderunt limine proni,
Dum nimis accelerant teſtes, uixiſſe, citare.
Eſt metus illic. deſideat ne inglorius, torpor
Et ſitus, & caries ne corrumpat, ſine laudis
Optato fructu, dum ſic Naualia ſeruat
Deſes, diffidens, Neptuni ſceptra, phalangas
Tritonum expectans. fallit mors ſæpe, iacentq;
Hac ſpe decepta, ingenia præclara uirorum,
Et ſunt tot uigiles noctes, curæq; Promethei
In triſtis tenebras Lethes, atq; obrutæ in Orcum,
Dumq; premunt, dumq; emendant ſine fine labores,
Non ſemper, faciebam, inquit præclarus Apelles,

Tollebatq; manum e tabula tum ſæpe libenter.
Quod nimis eſt damnatur, finẽ quærere pulchrũ eſt.
Ah quanto melius tecum Syncere fuiſſet
Actum, ſi in lucem tua uiuens ſcripta dediſſes,
Concedis fato grauis annis, ceu puer, infans,
Et ſuppreſſa iacent lepidi permulta poetæ.
Heu periјt Cotta, ille Camœnis magnus amicus.
Aſſcribitq; ſibi diuina poëmata, fronte
Perfricta cornix, nec ſperat reddere pennas,
Nec raptam nigro dimittere fornice Hyellam.
Vitaq; Pontanum fatis promiſſa fefellit,
Captusq; eſt uanis ſilicernius Aelius aſtris,
Altiliusq;, ſuos numerant dum fortiter annos.
Abſumunt blattæ Triſtani ſcripta probata.
Et mihi quum ætas ſit grauior, diſcrimine eodem
Differrem partus tenebris educere tetris,
Sementemq; nouam facere & proſcindere terram,
Nam bis luſtrũ agitur ſextum, eſtq; extorta uoluptas
Illa omnis, luſus, riſus & gaudia uitæ,
Autunno exacto nobis quæ frigida paſſim
Vincit hyems. dotem poſcit iam ſeptima neptis,
Tam numeroſa mihi proles ex fratribus orta eſt
Hoc rerum luxu, prauis his moribus urbis,
Nil etenim eſt ſatis, ad ſummum euaſere cruentæ
Dotes, internum ſugens ut ſanguinem hirudo.
Vt luxus alios compone has maxime Cæſar,
Si non templa patent Veneris ſanctiſſima, nobis.

Eſtq; malis medicina minor. tamen ipſe remotum
Seceſſum quæro, atq; humeris ſeponere faſcem
Curasq; expuere & concretum pectore uirus.
Nil eſt quod timeam prædones littore ſolo
Linterni, aut ſyluis deſertis tela latronum,
Si non maieſtas, certe integritas mihi uitæ
Obtulit hærenti Domicillæ amplexibus illos
Innocuis armis, uenerabundos & amicos,
Non mea nympha metum ponit dum pallida uultu.
Dij date ſeceſſum, & quæ non indebita poſco,
Si forte in Boream ardeolæ tenuere uolatum.
Laurinas mihi prædiolum ipſe libentius optem,
Hic Helicon nobis dulcis Domicilla Camœna eſt,
Nam nobis nimium dilecti longius abſunt
Nicoleos Pataræus piniferæq; Tabernæ,
Vnda ubi purpurea, rigat arua œnotria Chratis,
Vnde mihi cenſus & uitæ alimenta parantur,
Si nobis non Creta patet mitiſſima tellus,
Aut alibi ut triſtis poſſim deponere curas.
Quæ uia nunc obſtruſa olim fortaſſe patebit
Auſpicijs Oriæ & regnatoris Olympi.
Otia in urbe negant cognati, proximi, amici
Ecce mihi aſſidui nocteſq; dieſq;, næ hirudo
Hæc auide ſitit internum exhauritq; cruorem.
Hic uocat auxilio ſupplex, damnatus inique,
Aut morbo implicitus, meditans fortaſſe ſuprema,
Sæpe & funeribus comitem cum ſyrmate pullo.

Ille uocat natæ ad ſponſalia, deniq; noſtra
Parthenope ad luxus & mollia ad otia nata eſt.
Sexcenti laquei doctis tenduntur in urbe
Qui ſtudium impediãt Muſarum & Apollinis artes.
O liceat quæ animo concepi lege ſeueri
Empedoclis, rerum o detur recludere cauſas,
Ne tota in nebulis pulcherrima uita teratur,
Subſcribat uotis facilis fortuna deusq;,
Producatq; annos, adſitq; ſaluber Apollo.
Tollere me eſt animus tandem uires modo ſubſint,
Cycnus uti rapitur geminis trepidantibus alis
Aetheris inq; oras inq; omnipatentis olympi.
Quid, quando iuſſit cenſor mihi nobilis heros
Pompeius, tantum quem commendauit Apollo
Ac ſua res agitur, cuius ſum caſtra ſecutus,
Communis noſtrum nam gloria tangit utrunq;,
Num conturbabo? quin ſtat parcere, Camœnæ,
Si mihi pro Typhi eſt Argo in mare deducenda,
Quo duce ĩ Oceanũ haud metuã dare carbaſa uẽtis,
Et Iouis impediant curſum licet omnia tela
Tot me ille officijs, tanto deuinxit amore,
Ignoſcas liuor, uos triſtes parcite linguæ.
Quin tibi conſilium capis, & profers tua in æthram
Pompei nitidam, Phœbus quando illa probauit.
Iam quas decreram madidas expandere plumas
Ad ſolis radios, rapiuntur in æquor apertum
Oceani, curſu o medio ne uoluar in undis,

Differar & canibus fluitantia membra marinis.
Ne Iouis ira adeo in uatis pia pectora ſæui,
Quin potius triſtes triſti pete fulmine linguas,
Sulphureoq; Phlegræ ure igni Titania membra,
Naturæ exitium rebusq; minantia fatum.
Eſte æqui, prima legitis, qui fronte, receſſu
In longo, abdita ſunt ubi rerum, forte placebunt,
Omnia quis docte & ſapienter dicere poßit?
Maxime ubi intentat tempeſtas horrida mortem.
At ſpes eſt æquos cenſores defore nullo
Tempore, quandoquidẽ Germania & extima Thyle
Hiſpanæq; urbes, referunt quod Roma & Athenæ
Inſignes olim. auerſa & niſi nomina Muſis
Obſtarent, multos poſſem memorare diſertos
Præſtantesq; uiros. infelix Græcia, prorſus
Amiſti decus, oſq; repreßit ſydus iniquum.
Incidit ætatem in noſtram atrociſsima peſtis.
Neſcio quid grauius nobis fortuna minatur,
Num lucet lucem extremam extinguenda lucerna?
Num fex oblatrans occaſus nuntia rerum eſt?
Hæc quum ſcribebam, quæ, fulmina, dira minari
In nos pergebant Petri merſura phaſelum,
Illa iacet uentis toties iactata, uidetis
Armamenta mari, malos tonſasq; natantis.
Dij prohibete minas, hæc hoſtibus omina ſunto,
Tu uigila pater atq; occurre his maxime Clemens,
Inſta, impelle, urge Regumq; incide ueternum,

Commotos placa, languentes excita ad arma,
In fide acerbatos populos, ſpe & contine amore,
Nam conclamatum de libertate fuiſſet,
Ac de doctarum ſublimi monte ſororum,
Seraq; Virgilium, & ſequerētur funera Homerum,
Et prorſus Thebæ cecidiſſent, Pergamaq; alta.
Non taurus capræ primas concederet aris,
Nec celebraretur proles dilecta Tonanti.
Tangeret Heroas quæ tandem gloria? monſtra
Vincere, & armatos belli perferre labores,
Si nulli uates, ſi carmina nulla manerent?
Morte uehunt uicta, quæ fortia facta in Olympum.
Dij prohibete nefas, uates ſacraſtis, & ipſos
Aeuum uobiſcum uoluiſtis uiuere longum.
Vna eadem abſument cum rebus fata poetas.

ERRORES IN SATYRIS.

Quæ, neſcio quo caſu aut impreſſorũ ſtupore & negligentia inter imprimendum aliquot tantũ chartis peccata inciderunt, adnotauimus, ut illi emendent quibus illæ chartæ obuenerint, cum in alijs paulo ſint poſt nobis animaduertentibus emendata. Draconis illius uigilis, opus eſt oculis hiſce in typis.

Fol. 10. *uerſu* 21. *in tergo.* *Et poteras Abdera hominem.*

Fol. 28. *uer.* 22. *in fronte.* *Num nobis Decij*

Fol. 29. *uer.* 18. *in tergo.* *Admirabundus.*

Fol. 31. *uer.* 2. *in fronte.* *falſo. abundat.*

Fol. 41. *uer.* 5. *in fronte.* *Quam uoucat*

Fol. 44. *uer.* 3. *in tergo.* *conuincit.*

Fol. 55. *uer.* 24. *in fronte.* *furialiaq; ora.*

Fol. 59. *uer.* 23. *in fronte.* *Satyra Ad Iulium Pont. Max. referatur in ſecundum librum, ut ſit prima in ordine.*

Fol. 79. *uer.* 6. *in tergo.* *Aut Phlegram.*

Fol. 88. *uer.* 24. *in tergo.* *Demoſtene.*

AD LECTORES.

Vlla ſatis digna gratia referri poteſt Ioui opt. max. qui me ſeruauit, ut ex liturato ac dubio exemplari aliquot in Poematis meis iam pridẽ editis, deſcriptos errores emendarem, & ea quæ uidentur duriuſcula, aut aliquam datura anſam obtrectatoribus, licet Poetis ex Muſicæ artis penetralibus non inconceſſa, emollirem ac retractarem. Valeant iſti ꝑuicaces, nimij ſui amatores, hoſtes acerrimi ueritatis. Nos non pudeat noſtra ſexcenties caſtigare, muſiſq; & doctis concinere. Quin & ſi tales unq̃ incidant cenſores, illis libenter hãc ueniã damus, uel uſq; a ſedibus mortuorũ, gratias habituri. Vos lectores quæſo parcite, ſi priori moleſtiæ etiam hanc addimus prolixiorem, immo per Muſas uirtutesq; oro & obteſtor ne deterreamini, non Iam Herculeus eſt labor. O ſi aliquando detur, ſine cicatricibus iterum illa excudere & locis quæq; ſuis reſtituere. Id mihi ſi non dabitur, aliquis inuidiæ expers efficito ut ſaltem legantur expeditiora, pauci enim neui ut undiq; abſolutum ſæpe corpus ornant, ita multi oborti perſæpe dehoneſtant. Sed docta manus nitidusq; animus adſit, facilis profecto eſt reditus ad priſtinam commendationem. Valete.

Quæ rurſus denuo occurrerunt in Poematis ſic tu repone lector candidiſsime.

Fol. 3. *uer.* 15. *in fron.* Epitaphium. t tenui.cum, *& alibi perſæpe per incuriam aſpiretur.*

Fol. 7. *uer.* 9. *in fr.* Vix pretio impertis precibusq; immitis amores.

Fol. 8. *uer.* 21. *in fron.* Parca, Venus, Virtus hæc tria dona ferunt.

Fol. 10. *uer.* 22. *in fron.* Meliſei funera quæ ſit

Fol. 10. *uer.* 7. *in tergo.* Cerula Tethys. *ſine diphthongo. Sic ſæpe alibi corrupte ſcribitur. Idem de cera, & hymeneo & plerisq; alijs ſit dictum.*

Fol. 13. *uer.* 10. *in fronte.* Cymothoeaq;. *Ibidem* Proteu.

Fol. 17. *uer.* 6. *in fronte.* Exul ad Parthos Arabasq; & Indos.

Fol. 25. *uer.* 14. *in fronte.* Sub flore & mala delitescit aſpis.

Fol. 46. *uer.* 8. *in terg.* Fluctibus immẽſo & ſpatio

Fol. 47. *uer.* 3. *in terg.* perpetuo & malo.

Fol. 54. *uer.* 12. *in tergo.* Et nunc Mæonio.

Fol. 57. *uer.* 7. *in terg.* ruat & niger.

Fol. eodem, *uer.* 13. *in terg.* fata & temnere triſtia.

Fol. 56. *uer.* 14. *in fron.* at nec Atlas arduus aut Nigris.

Ibidem, uer. 21. Candace.

Fol. 60. uer. 9. in fronte. Sigaritæ.
Fol. 62. uer. 21. in tergo. cana & lilia
Fol. 67. uer. 19. in fronte. deeſt hic integer uerſus.
Victor malorum, itemq; noſter ſit ſtilus Nodoſa
claua. &c.
Fol. 71. uer. 10. in fron. gramina & ſuccis replet.
Fol. 78. uer. ult. in fron. ſupra & laudes.
Fol. 82. uer. 6. in fron. fortis & tibi te uindica.
Fol. 83. uer. 27. in tergo. Amycum.
Fol. 86. uer. 3. in terg. ualida & iuuentus.
Fol. 88. uer. 26. in fron. Erymanthi.
Fol. 90. uer. 4. in tergo. Libyes
Fol. 91. uer. 9. in fron. Egreßi auratis.
Fol. 98. uer. 4. in fron. ſub Temeſæ rubis.
Ibidem uer. 20. & 21. Chratis. in tergo. uer. 14.
Sperne & minas.
Fol. 99. uer. 20. in fronte. Spicula & miſit.
Fol. 102. uer. 9. in terg. Aeetes.
Fol. 104. uer. 3. in fron. Es mitis, madidus. Siccus,
amarus atrox.
Fol. 115. uer. 9. in tergo. imperio & recepto.
Fol. 120. uer. 26. in tergo. nitida & Maricæ
Fol. 121. uer. 23. in tergo. ante & pœnitet actæ.
Fol. 124. uer. 17. in fronte. Tantas dolorum &
poſſe ſarcinas ferri.
Fol. 135. uer. 18. in tergo. mẽtis & morbo graui.
Fol. 137. uer. 5. in tergo. magna & nomina.

Fol. 138. uer. 3. in tergo. tota &.
Item uer. 26. Thamyrin.
Fol. 147. uer. 4. in fronte. Sic ſubſcripſimus aureo libello.
Fol. 150. uer. 14. in tergo. Dolere *nil, rigidi animi eſt. mollis, nimis.*
Fol. 155. uer. 13. in fron. Inopi *& probo uiro.*
Ibidem uer. 21. ne ſis moræ.

Puncta *atq; alia ad orthographiam pertinentia, ne plus æquo ſimus prolixi, candido lectori reliquimus caſtiganda.* Licentias *tantum conceſſas ueluti lumina orationis quæſo condonet, nonnullaq; alia quæ ueluti duriſsimis legibus derogantes libēter uſurpauimus, ut in retulerc prima ſyllaba correpta & id genus alijs. Sed hactenus. ne dum aliorū culpam in* Poematis *deprecamur, noſtras rationes conturbemus, ultroq; nos ipſos reos peragamus.*

NEAPOLI EX OFFICINA IO
ANNIS SVLSBACCHII HA-
GENOVENSIS GERMANI,
MENSE AVGVSTO.
ANNO M. D. XXXII.
REGNANTE INVICTISSIMO
CAESARE CAROLO
EIVS NOMINIS
QVINTO.